CLEARINGHOUSE – RESEARCH SERIES
2017 NUMBER 30

Forskningskortlægning og -vurdering af skandinavisk dagtilbudsforskning for 0-6-årige i året 2015

Teknisk rapport fra Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning

Anja Bondebjerg
Anna Jessen
Tobias Colling Larsen
Nicolas Schunck
Stinna Vestergaard

AARHUS UNIVERSITET
DPU - Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse
Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning

Forskningskortlægning og -vurdering af skandinavisk dagtilbudsforskning for 0-6-årige i året 2015

Clearinghouse- forskningsserien
2017, nr. 30

Teknisk rapport fra Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning

AARHUS
UNIVERSITET
DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE
DANSK CLEARINGHOUSE FOR UDDANNELSESFORSKNING

Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning er en del af Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse, Aarhus Universitet

Titel: Forskningskortlægning og -vurdering af skandinavisk dagtilbudsforskning for 0-6-årige i året 2015

Copyright: © 2017 by Danish Clearinghouse for Educational Research

ISBN: 978-87-7684-676-3 (elektronisk udgave)

ISSN: 19045255

Clearinghouse:
Anja Bondebjerg
Anna Jessen
Tobias Colling Larsen
Nicolas Schunck
Stinna Vestergaard

Ekstern reviewgruppe:
Lektor Camilla Björklund, Göteborgs Universitet, Sverige
Professor emeritus Stig Broström, Aarhus Universitet, Danmark
Forsker Lars Gulbrandsen, Høgskolen i Oslo i Akershus, Norge
Lektor Tomas Ellegaard, Roskilde Universitet, Danmark
Professor Thomas Moser, Høgskolen i Sørøst-Norge, Norge
Professor Sven Persson, Malmö Högskola, Sverige
Afdelingsdirektør Niels Ploug, Danmarks Statistik, Danmark
Professor Ingrid Pramling Samuelsson, Göteborgs Universitet, Sverige
Professor Ellen Beate Hansen Sandseter, Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning, Norge

Publikationsmåned og år: Februar 2017

Finansiel støtte: Danmarks Evalueringsinstitut, Skolverket og Utdanningsdirektoratet

Denne rapport citeres som: Bondebjerg, A., Jessen, A., Larsen, T. C., Schunck, N., & Vestergaard, S. (2017). *Forskningskortlægning og -vurdering af skandinavisk dagtilbudsforskning for 0-6-årige i året 2015*. København: Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning, DPU, Aarhus Universitet.

Kontaktadresse:
Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning
DPU, Aarhus Universitet
Tuborgvej 164
2400 København NV
Tlf: +45 87 16 39 42
cbd@edu.au.dk

Forord

Denne rapport er en forskningskortlægning og -vurdering af skandinavisk dagtilbudsforskning udgivet i 2015. Rapporten er den tiende i rækken, siden Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning begyndte at kortlægge skandinavisk forskning om dagtilbud i 2006.

Jeg vil gerne takke den eksterne reviewgruppe for deres store indsats i forhold til at kvalitetsvurdere studierne. Gruppen består af følgende skandinaviske forskere på dagtilbudsområdet: professor Ellen Beate Hansen Sandseter, professor Sven Persson, professor Ingrid Pramling Samuelsson, lektor Camilla Björklund, professor emeritus Stig Broström, lektor Tomas Ellegaard, forsker Lars Gulbrandsen, afdelingsdirektør Niels Ploug og professor Thomas Moser.

Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning har udarbejdet kortlægningen for Danmarks Evalueringsinstitut, og projektet er økonomisk støttet af Danmarks Evalueringsinstitut, Utdanningsdirektoratet i Norge og Skolverket i Sverige. For dette vil vi gerne sige dem tak.

Camilla Brørup Dyssegaard
Lektor & leder for Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning

København, januar 2017

Indhold

Forord **4**

1 Introduktion **7**

1.1 Baggrund 7
1.2 Overordnet formål 7
1.3 Reviewgruppe 7
1.4 Læsevejledning og bilagsoversigt 8

2 Forskningskortlægningens metodiske grundlag **9**

2.1 Kortlægningens design og gennemførsel 9
2.2 Kortlægningens begrebsmæssige retningslinjer 9
2.3 Samlet oversigt over reviewprocessen 10
2.4 Søgeproces 11
2.5 Screeningsproces 12
2.6 Kodning, dataudtræk og vurdering af studier 13
2.7 Kontinuitet i kodnings- og vurderingsarbejdet 15

3 Karakteristik af dagtilbudsforskningen i 2015 ..... **16**

3.1 Almen karakteristik af forskningen 16
3.2 Karakteristik af forskningens metoder 18
3.3 Karakteristik af forskningens indhold 20
3.4 Vurdering af forskningskvalitet i dagtilbudsforskningen i 2015 24

4 Perspektivering af årets dagtilbudsforskning i forhold til årene 2006-2014 ..... **27**

4.1 Almen karakteristik af forskningen 27
4.1.1 Antal inkluderede studier for årene 2006-2015 27
4.1.2 Studier fordelt på lande 28
4.1.3 Studiernes publiceringssprog 29
4.1.4 Finansieringsformer 31
4.2 Forskningsdesign og anvendte dataindsamlingsmetoder 32
4.2.1 Forskningsdesign 32
4.2.2 Dataindsamlingsmetoder 34
4.3 Forskningens indhold 35
4.3.1 Studiernes overordnede sigte 35
4.3.2 Aktører 36
4.3.3 Studiernes forskningsemner 37
4.3.4 Studiernes pædagogiske temaer 38
4.3.5 Sociale og institutionelle aspekter 38
4.3.6 Dagtilbuddet i samfundet 40

4.4 Evidensvægtning ... 41
4.5 Afsluttende bemærkninger ... 42

5 Sammenfatning ... 43

5.1 Forskningskortlægningens formål og anvendelse ... 43
5.2 Forskningskortlægningens metodiske fremgangsmåde ... 43
5.3 Resultater af årets kortlægning ... 43
5.4 Perspektivering af årets kortlægning ift. perioden 2006-2014 ... 44

6 Bilag ... 46

6.1 Dagtilbudsforskningen 2015. Fordelinger særskilt for studier af middel og høj evidensvægt. ... 46
6.2 Dagtilbudsforskningen 2015. Fordelinger særskilt for studier af middel og høj vurdering for land. ... 53
6.2.1 Danmark (i alt 17 studier) ... 53
6.2.2 Norge (i alt 24 studier) ... 60
6.2.3 Sverige (i alt 38 studier) ... 67
6.3 Dagtilbudsforskningen 2015. Fordelinger særskilt for studier af lav evidensvægt. ... 74
6.4 Afsøgte databaser og søgestrenge ... 80
6.5 Spørgeramme ... 82
6.6 Liste over tabeller og figurer ... 90
6.7 Liste over inkluderede forskningspublikationer fra 2015 ... 95

1 Introduktion

1.1 Baggrund

Denne rapport er en forskningskortlægning og perspektivering af skandinavisk forskning på dagtilbudsområdet for de 0-6-årige publiceret i 2015. Siden 2006 er skandinavisk dagtilbudsforskning hvert år blevet kortlagt og vurderet. Kortlægningerne for årene 2006-2012 blev udarbejdet af Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning (DCU), mens kortlægningerne for årene 2013 og 2014 blev foretaget af SFI-Campbell. I år er det igen DCU, der har udarbejdet forskningskortlægningen på baggrund af et initiativ fra Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). Der er på den måde tale om et samarbejdsprojekt mellem DCU og EVA. Derudover modtager projektet finansiel støtte fra Skolverket i Sverige og Utdanningsdirektoratet i Norge.

De tidligere udgivne kortlægninger for årene 2006-2012 kan findes på DCU's hjemmeside: http://edu.au.dk/forskning/danskclearinghouseforuddannelsesforskning/

1.2 Overordnet formål

Det overordnede formål med serien af årlige kortlægninger af skandinavisk dagtilbudsforskning er at gøre indholdet og resultaterne af forskning i dagtilbud for 0-6-årige mere tilgængelige. Projektet retter sig mod såvel personer i det pædagogiske praksisfelt (såsom pædagoger og pædagogmedhjælpere) som forvaltninger, pædagogiske konsulenter, politiske beslutningstagere og forskere samt studerende og undervisere på de pædagogiske og uddannelsesvidenskabelige uddannelser.

Målet med årets kortlægning har været at finde, kortlægge og vurdere relevant forskning om dagtilbud for 0-6-årige fra året 2015 i Danmark, Norge og Sverige. Herved bidrager projektet til at skabe overblik over og lette adgangen til skandinavisk forskning på dagtilbudsområdet, der lever op til internationale kriterier for forskningskvalitet. Endvidere er det projektets sigte at synliggøre skandinavisk forskning i dagtilbud for de 0-6-årige i international sammenhæng. Dette sker blandt andet ved, at data fra dette og tidligere års kortlægninger indgår i Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC), ligesom den kortlagte forskning danner grundlag for udarbejdelsen af EVA's magasin Bakspejlet samt magasinet Vetuva, der udgives af det norske Utdanningsdirektorat. Begge magasiner redegør for, hvilken ny forskning der er fundet, og formidler resultater af udvalgte studier omsat til en pædagogisk kontekst. Databasen er tilgængelig på http://www.nb-ecec.org. Den danske portal er tilgængelig på: http://nb-ecec.dk/

1.3 Reviewgruppe

I vurderingsarbejdet har en ekstern reviewgruppe parallelt med DCU's medarbejdere vurderet de inkluderede studier i årets forskningskortlægning. Reviewgruppen er sammensat af aktive forskere på dagtilbudsområdet fra Norge, Sverige og Danmark, og flere af forskerne har fungeret som medlemmer i tidligere års reviewgrupper til dette projekt. Reviewgruppen er i 2015 sammensat af følgende forskere:

• Lektor Camilla Björklund, Göteborgs Universitet, Sverige
• Professor emeritus Stig Broström, Aarhus Universitet, Danmark
• Forsker Lars Gulbrandsen, Høgskolen i Oslo i Akershus, Norge
• Lektor Tomas Ellegaard, Roskilde Universitet, Danmark
• Professor Thomas Moser, Høgskolen i Sørøst-Norge, Norge
• Professor Sven Persson, Malmö Högskola, Sverige
• Afdelingsdirektør Niels Ploug, Danmarks Statistik, Danmark
• Professor Ingrid Pramling Samuelsson, Göteborgs Universitet, Sverige
• Professor Ellen Beate Hansen Sandseter, Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning, Norge.

Hvert medlem af reviewgruppen er blevet bedt om at overveje eventuelle habilitetsproblemer ved fordelingen af årets studier. Det vil sige, at hvis et medlem af reviewgruppen har haft en rolle som medforfatter, vejleder, projektdeltager, forfatter eller på anden måde har haft tilknytning til det pågældende forskningsprojekt/studie, er kodningen og vurderingen gennemført af et andet medlem af reviewgruppen.

1.4 Læsevejledning og bilagsoversigt

Overordnet følger årets kortlægning de metodiske retningslinjer for de tidligere udgivelser i serien af kortlægninger af skandinavisk dagtilbudsforskning. Det samlede metodiske grundlag for denne rapport er beskrevet i detaljer i kapitel 2. Her gennemgås den systematiske fremgangsmåde anvendt i forskningskortlægningen, samt den kodning og vurdering, der er udført for alle relevante studier. I forbindelse med vurderingen tildeles alle relevante studier en *lav*, *middel* eller *høj* evidensvægt. Det betyder, at forskningen vurderes ud fra internationalt anerkendte kvalitetskriterier såsom transparens, intern validitet og reliabilitet. Kapitel 2 vil også præsentere de korrektioner, det har været nødvendigt at lave i forbindelse med overdragelsen af opgaven fra SFI-Campbell til DCU. Det drejer sig om forskelle i fx vurderings- og kodningspraksis, som kan opstå, når der skiftes leverandør.

Kapitel 3 giver en samlet karakteristik af årets dagtilbudsforskning både ud fra forskningens karakter, indhold, forskningsdesign og -metode samt ud fra forskningskvalitetsparametre. Her behandles alle relevante studier om dagtilbud for 0-6-årige fra 2015, der er vurderet til at være af enten høj, middel eller lav evidensvægt. I 4. kapitel perspektiveres dagtilbudsforskningen publiceret i 2015 i forhold til data fra de tidligere kortlægninger af dagtilbudsforskningen udført i årene 2006-2014. Sigtet er at give et overordnet billede af årets forskning på dagtilbudsområdet set i lyset af tidligere års forskning. 5. kapitel indeholder en sammenfatning af kortlægningens vigtigste fund.

Endelig indeholder rapporten syv bilag: Bilag 6.1 indeholder en karakteristik af dagtilbudsforskningen i 2015 fordelt på studier, som er vurderet til at være af enten høj eller middel evidensvægt. Bilag 6.2 består af en karakteristik af dagtilbudsforskningen i 2015 fordelt på studier, som er vurderet til at være af enten høj eller middel evidensvægt for henholdsvis Danmark, Norge og Sverige. Bilag 6.3 indeholder en karakteristik af dagtilbudsforskningen i 2015 fordelt på studier, som er vurderet til at være af lav evidensvægt. I bilag 6.4 præsenteres de afsøgte databaser og søgestrenge, mens bilag 6.5 viser spørgerammen til kodning, dataudtræk og vurdering af de inkluderede studier. Bilag 6.6 er en oversigt over rapportens tabeller og figurer. Endelig indeholder Bilag 6.7 referencerne til alle de forskningspublikationer, som indgår i årets forskningskortlægning af skandinavisk dagtilbudsforskning.

2 Forskningskortlægningens metodiske grundlag

I dette kapitel beskrives de metodiske retningslinjer, som er anvendt i udarbejdelsen af årets forskningskortlægning. Kapitlet omfatter en præsentation af den overordnede metodiske tilgang og de specifikke metodiske valg, der ligger til grund for processen. Kapitlet har således til formål at redegøre for kortlægningens forskellige trin og metoder, samt at skabe transparens omkring hvordan forskningskortlægningen er blevet gennemført.

2.1 Kortlægningens design og gennemførsel

Årets forskningskortlægning er udarbejdet med afsæt i gængs praksis hos Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning. Under kortlægningsprocessen er softwareværktøjet EPPI-Reviewer 4.6.2.1[1] anvendt. EPPI-Reviewer er udviklet særligt til at sikre systematik, struktur og transparens i arbejdet med systematiske reviews, kortlægninger og andre metaforskningsdesign. Softwaren er anvendt i kortlægningens forskellige processer: fra søgninger, screening af referencer, kodning og dataudtræk til vurdering af alle relevante studier i årets kortlægning. I EPPI-Reviewer findes en spørgeramme udviklet af EPPI-Centre ved Institute of Education, University of London, til brug for arbejde med systematiske reviews og forskningskortlægninger i pædagogik- og uddannelsesforskning. Denne spørgeramme er suppleret med ekstra spørgsmål, der omhandler dagtilbudsfeltet[2].

Forskningskortlægningen er gennemført i et samarbejde mellem medarbejdere fra DCU og reviewgruppens medlemmer. Kortlægningen kan DCU redegøre for på grundlag af kodning, dataudtræk og vurdering af alle relevante studier. Vurderingsproceduren og kommunikationen om processen undervejs mellem reviewgruppens medlemmer og medarbejdere ved DCU er også dokumenteret ved, at alle indledende vurderinger, mails og referater fra møder er gemt.

2.2 Kortlægningens begrebsmæssige retningslinjer

I denne kortlægning er opgaven at finde, kortlægge og vurdere relevant empirisk forskning om dagtilbud for 0-6-årige fra året 2015 i Danmark, Norge og Sverige. *Forskning* om dagtilbud kategoriseres som primær forskning og reviews, der som minimum indeholder et forskningsspørgsmål eller et afgrænset forskningsfelt, en metodedel og en konklusion, ligesom forskningen skal relatere til eksisterende forskning i form af teori eller empiri. Studier indgår derfor ikke, såfremt henholdsvis indsamling og analyse af data ikke afrapporteres i studiet. Ph.d.-afhandlinger erhvervet i et af de skandinaviske lande indgår, mens studier på lavere niveauer, fx BA-, master- og kandidatniveau ikke indgår. Dog indgår licentiatafhandlinger fra Sverige. Evalueringer samt forsøgs- og udviklingsarbejder inkluderes, såfremt de lever op til ovennævnte kriterier. Der efterspørges kun primær rapportering af forskning, hvorfor populære fremstillinger, lærebøger, videnskabelige metodediskussioner mv. ikke indgår. At den kortlagte forskning skal være *empirisk*, henviser til, at forskningen skal basere sig på empiriske data. Det vil sige, at studier, der udelukkende behandler teoretiske problemstillinger, ikke indgår.

[1] For en yderligere beskrivelse af EPPI-Reviewer henvises til producentens hjemmeside: http://eppi.ioe.ac.uk/cms/
[2] Den komplette spørgeramme til årets kortlægning er vedlagt i Bilag 6.5.

Med *skandinavisk* henvises der til, at forskningen skal have genstandsfelt i dagtilbud i ét eller flere af de skandinaviske lande: Danmark, Norge og Sverige. Det vil sige, at forskningen som minimum skal inkludere data fra ét af de skandinaviske lande. Studier, der derudover inkluderer data fra andre OECD-lande, indgår også i kortlægningen.

Dagtilbud kategoriseres i Danmark som *dagpleje, vuggestue, børnehave* og *integrerede institutioner*, i Norge som *barnehage, familiebarnehage* og *åpen barnehage* og i Sverige som *daghem, familjedaghem, lekskola* og *förskola*. I Sverige er børnehaveklassen ikke obligatorisk, men børn kan starte i børnehaveklasse fra de er fem år gamle, hvorfor den svenske *förskoleklass* også indgår. I de ovennævnte kategorier indeholdes også underkategorier som fx skov- og naturbørnehaver og idrætsbørnehaver, således at samtlige statslige og private dagtilbud, der er reguleret af de respektive landes dagtilbudslove, er inkluderet i kortlægningen.

I bestemmelsen af den institutionelle ramme har det været et krav, at de inkluderede studier adresserer relevante institutioner i deres sigte, dataindsamling og resultater. Fx indgår studier, der undersøger et forhold både i skole og dagtilbud for 0-6-årige, alene, hvis de i sigte, data og resultater har bidrag, der særskilt beretter om dagtilbuddene. Kun forskning, der direkte forholder sig til institutionaliserede dagtilbud for 0-6-årige i skandinaviske lande, medtages. Det er således ikke tilstrækkeligt, hvis et studie kun implicit kan eller kunne have betydning for dagtilbud. Formålet med kortlægningen er at søge viden om dagtilbud. Der søges dermed ikke viden om fx børn, forældre eller pædagoger generelt. Det er med andre ord et krav, at relevante studier eksplicit behandler barne-, forældre- eller pædagogperspektivet, ledelsesaspekter, økonomiske eller samfundsmæssige aspekter i forhold til dagtilbud. Det er ligeledes et krav, at studiernes empiri er direkte forbundet med dagtilbud.

Publikationer skal være udgivet i kalenderåret 2015. Er der publiceret flere udgivelser på baggrund af samme forskningsdata, indgår de i kortlægningen og forsynes med reference til hinanden. For udgivelser, der baseres på data fra forskning, som er vurderet i tidligere kortlægninger af dagtilbudsforskningen, og som indgår i dagtilbudsforskningsdatabasen http://nb-ecec.org/, gælder ligeledes, at de forsynes med reference til den/de tidligere udgivelser.

I forskningskortlægningen anvendes der dansk terminologi. Det betyder, at udtrykket 'dagtilbud for børn' eller 'dagtilbud' er anvendt som samlet betegnelse for daginstitutioner for de 0-6-årige.

2.3 Samlet oversigt over reviewprocessen

På næste side viser Figur 1 processen fra søgning til kortlægning af relevante studier i årets forskningskortlægning af skandinavisk dagtilbudsforskning. Den første fase består i en systematisk søgeproces, hvor relevante databaser og pædagogiske tidsskrifter afsøges for dagtilbudsforskning publiceret i 2015. De to øvrige faser i kortlægningen er screeningsfasen samt kodnings- og vurderingsfasen. Disse tre faser beskrives nærmere i afsnit 2.4, 2.5 og 2.6. Den sidste fase, kodnings- og vurderingsfasen, er gennemført i et samarbejde mellem reviewgruppens medlemmer og medarbejdere ved DCU. I dette års kortlægning er samarbejdet om kodning og vurdering af hvert af de inkluderede studier forløbet på den måde, at en medarbejder fra DCU har udfyldt hele spørgerammen i EPPI-Reviewer og efterfølgende sendt denne til et medlem af reviewgruppen – dog med undtagelse af DCU-medarbejderens svar på spørgerammens spørgsmål vedrørende det enkelte studies evidensvægt. Dernæst har reviewgruppens medlem sendt svar på spørgerammens spørgsmål vedrørende den samlede vurdering af det enkelte studie samt eventuelle rettelser eller tilføjelser til kodningen, til DCU-

medarbejderen. Slutteligt er de to reviewere blevet enige om, hvilken evidensvægt det enkelte studie skulle tildeles.

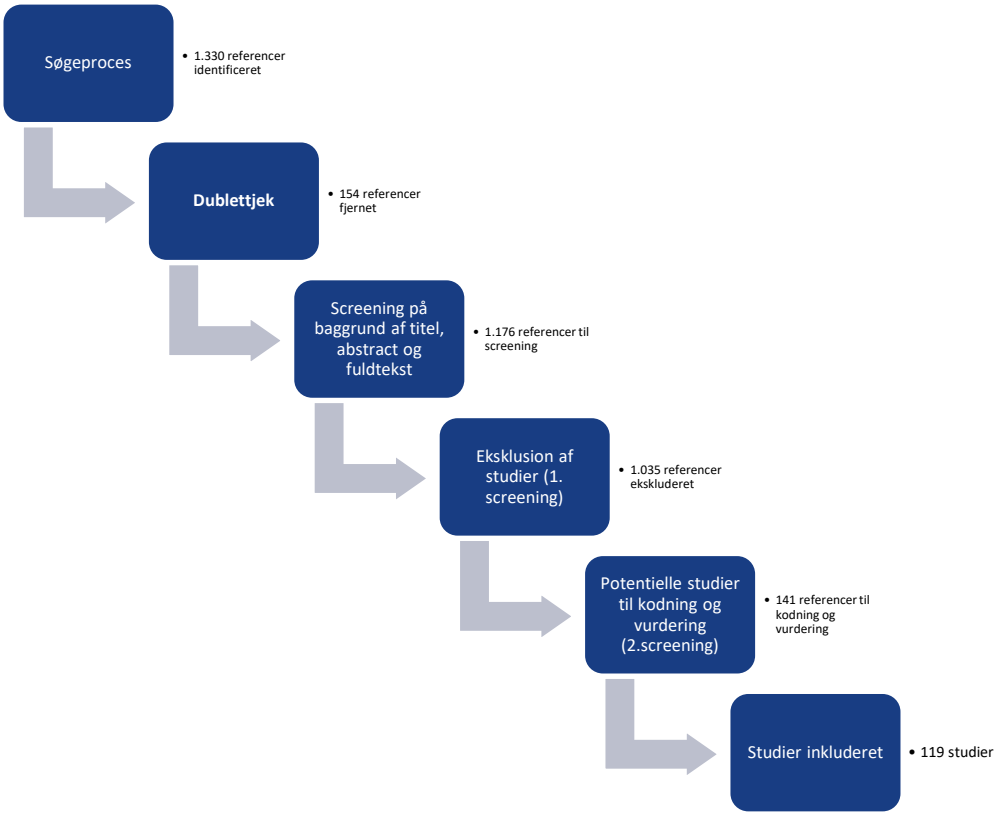

Figur 1. Filtrering af referencer fra søgning til kortlægning

2.4 Søgeproces

Kortlægningen af skandinavisk dagtilbudsforskning publiceret i 2015 er baseret på en systematisk søgning i relevante databaser og pædagogiske tidsskrifter for skandinavisk dagtilbudsforskning. Søgestrategien bag denne kortlægning har således til formål at finde relevant forskning om dagtilbud for 0-6-årige fra året 2015 i Danmark, Norge og Sverige.

Databasesøgningen er overvejende sket på baggrund af søgninger i skandinaviske databaser. For dansk litteratur er der søgt i bibliotek.dk og Forskningsdatabasen.dk, mens der for svensk litteratur er søgt i følgende tre databaser: LIBRIS, Skolporten og Diva-portal.org. For norsk litteratur er der søgt i forskningsdatabasen NORA og Oria. For internationale bidrag fra skandinaviske forskere er der søgt i den internationale database ERIC. Endvidere er der foretaget håndsøgninger i alle 2015-årgangsnumre i følgende pædagogiske tidsskrifter: Scandinavian Journal of Educational Research, Nordic Studies in Education, Tidsskrift for Nordisk Barnehageforskning, European Early Childhood Education Research Journal, Early Child Development and Care, Early Childhood Education Journal, Journal of Early Childhood Research, International Journal of Early Childhood, International Research in Early Childhood Education, Contemporary Issues in Early Childhood, samt Journal of Early Childhood Teacher Education.

Endelig er der foretaget referencesøgning ved at konsultere reviewgruppen, som har haft mulighed for at foreslå forskningspublikationer, der ikke fremgik af database- og tidsskriftssøgningerne. Der er i år indkommet fem referencer fra reviewgruppen, som ikke allerede var fundet.

Alle søgninger er udført af DCU i samarbejde med Aarhus University Library og Skolporten. De anvendte søgestrenge fremgår af Bilag 6.4. Som nævnt tidligere, blev de seneste to kortlægninger af dagtilbudsforskning for årene 2013 og 2014 foretaget af SFI-Campbell, mens dette års kortlægning er foretaget af DCU. Samme søgestrenge er anvendt år for år. Dog anvendes de norske databaser bibSys og Cristin ikke længere, da disse er erstattet af NORA og Oria.

Som det fremgår af Figur 1 på foregående side, resulterede den anvendte søgestrategi i 1.330 identificerede referencer. Herefter blev der foretaget et dublettjek således, at flere ens udgaver af den samme reference blev ekskluderet, før den egentlige screening blev påbegyndt. Herved blev 154 referencer fjernet, da de grundet overlap mellem de afsøgte databaser optrådte mere end én gang. Således blev antallet af referencer til screening reduceret til 1.176. Efter afsluttet søgeproces er alle studier lagt ind i softwareværktøjet EPPI-Reviewer.

2.5 Screeningsproces

I screeningsfasen blev studierne gennemgået og sorteret på baggrund af en række inklusions- og eksklusionskriterier vedrørende studiernes genstandsfelt, udgivelsestidspunkt, målgruppe, land, dokumenttype mv. Studierne blev først forsøgt screenet på baggrund af titel og abstract. I tilfælde af utilstrækkelig information blev studierne fremskaffet og screenet i fuldtekstudgave.
Den første screeningsproces resulterede i 141 inkluderede referencer, mens i alt 1.035 referencer blev ekskluderet. Undervejs i vurderingsprocessen (2. screening) blev der ekskluderet yderligere 22 referencer, ligesom der blev identificeret seks sekundære referencer, der reelt afrapporterede på de samme undersøgelser som de allerede fundne forskningspublikationer. Disse referencer og allerede fundne forskningspublikationer blev således lagt sammen med henblik på at undgå gentagelser af undersøgelser med den samme dataanalyse. Beslutning om inklusion af de enkelte forskningspublikationer har udelukkende været forbundet med krav om relevans i form og indhold. Kvaliteten af studierne har således ikke spillet nogen rolle for overvejelserne om inklusion/eksklusion i løbet af screeningsprocessen. Efter endt screening blev 119 studier inkluderet i den endelige kortlægning. Tabel 2 giver et overblik over screeningsresultatet:

Begrundelse for eksklusion/inklusion	Begrundelsen ekspliciteret	Antal referencer
Inkluderet	Undersøgelser, evalueringer, rapporter fra forsøgs- og udviklingsarbejder	119
Inkluderet sekundært	Studier, der reelt afrapporterer på de samme undersøgelser som de allerede inkluderede forskningspublikationer	6
Eksklusion: Forkert emne/aktivitet i dagtilbud	Studiet behandler ikke et eksplicit perspektiv på dagtilbud	560
Eksklusion: Forkert udgivelsesår	Studiet er ikke publiceret i 2015	9
Eksklusion: Forkert land	Studiet er ikke et skandinavisk studie	116
Eksklusion: Forkert institution	Studiet omhandler ikke aktiviteter i dagtilbud for 0-6-årige	44
Eksklusion: Forkert dokumenttype	Studiet er ikke empirisk primærforskning: fx debatlitteratur, lærebøger, policy-dokumenter, undersøgelses- og metodisk litteratur, eksamensopgaver på BA-, master- og kandidatniveau	150
Eksklusion: Studiet er behandlet i tidligere år[3]	Studiet er relevant, men indgår i en tidligere forskningskortlægning	6
Præliminære studier	Studiet er relevant, men vil indgå i en senere forskningskortlægning, da der endnu ikke er resultater at rapportere	13

Tabel 2. Oversigt over den samlede screening

2.6 Kodning, dataudtræk og vurdering af studier

Efter endt screening blev de i alt 119 inkluderede studier nærlæst i deres helhed og efterfølgende kodet og vurderet i EPPI-Reviewer. Til dette er der anvendt en spørgeramme, som både indeholder et generelt og et emnespecifikt sæt af spørgsmål. Spørgsmålene har til formål at registrere, karakterisere, vurdere og afrapportere indholdet og kvaliteten af studierne. De generelle spørgsmål vedrører forhold, der er relevante at registrere i enhver kortlægning på tværs af genstandsfelt, herunder studiernes geografiske oprindelse og sprog, ligesom der indgår spørgsmål vedrørende design, metode, transparens samt studiernes forskningskvalitet. De specifikke spørgsmål omhandler denne forskningskortlægnings særlige indhold, dagtilbud for 0-6-årige, og vedrører fx studiernes sigte, aktører, pædagogiske aktiviteter, institution mv. Spørgerammen er strukturelt opbygget i sektioner, der er underopdelt i spørgsmål. Spørgsmålene blev besvaret via multiple choice-svarkategorier, hvor svarene uddybes i tekstbokse knyttet til hvert spørgsmål. Hvert studie blev belyst med svar på i alt 49 spørgsmål. Den komplette spørgeramme til årets kortlægning kan findes i Bilag 6.5.

På grundlag af den ovenfor beskrevne kodning blev studierne tildelt en samlet evidensvægt på henholdsvis *høj, middel* eller *lav*. Den samlede evidensvægt har karakter af en samlet, systematisk vurdering af i hvilken grad, studierne lever op til almene videnskabelige standarder for empirisk forskning. I alt blev 79 studier i årets kortlægning vurderet til at være af middel eller høj evidensvægt og indgår dermed i Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC).

[3] Sådanne referencer vil blive koblet til beskrivelsen af studierne fra tidligere år i databasen NB-ECEC.

Grundlaget for vurderingen af studier er løbende blevet drøftet i arbejdet med dette års forskningskortlægning. Dette er både sket internt i DCU og på et møde med reviewgruppen. Det skal her understreges, at vurderingen af studierne udelukkende tager afsæt i studiernes beskrivelser/afrapportering, hvilket vil sige, at forskningen alene er vurderet ud fra, hvad der er oplyst i de inkluderede forskningspublikationer. Det er således en forudsætning for tildelingen af høj eller middel evidensvægt, at studiet er afrapporteret med tilstrækkelig gennemsigtighed. Endvidere medtænkes studiets publikationstype og forskningsdesignrelaterede præmisser i vurderingen. For eksempel forventes der en mere detaljeret afrapportering i en ph.d.-afhandling sammenlignet med den afrapportering, der er mulig i en kortere tidsskriftsartikel.

Ved vurderingen af studiernes afrapportering er der lagt vægt på, om studierne indeholder tilstrækkelig information om og tydelige beskrivelser af konteksten og formålet med studiet, de anvendte metoder til såvel dataindsamling som dataanalyse samt studiets sample og rekrutteringen af sample. Endvidere vurderes studiernes validitet og reliabilitet.

Det vurderes, om studiet reelt undersøger det genstandsfelt, som studiet selv antager, at det undersøger, om der er sammenhæng imellem studiets præmisser, data og konklusion, og om studiet lykkes med det, studiet sigter mod. Herunder vurderes det, hvorvidt studiet overholder forskningsetiske kriterier i henholdsvis indsamling og udvælgelse af data (fx hensyn til deltagernes rettigheder) og afrapportering (fx anonymisering). Mere specifikt vurderes det fx, i hvor høj grad dataindsamlingen kan besvare det, som forskeren vil undersøge, og om det er gennemskueligt, hvilke data der er blevet indsamlet. Dette omfatter også forskerens beskrivelser af sample og redegørelser for udvælgelse.

Der er endvidere lagt vægt på, om forskningsrapporteringen redegør for, hvordan bevægelsen fra empiriske data til konklusion er foretaget. Er konklusionerne fx gennemsigtige, og understøttes de af studiets valg af forskningsdesign og metoder til dataindsamling og analyse? Derudover er der lagt vægt på, hvorvidt forskningsrapporteringen er relateret til anden forskning i form af teori og/eller empiri, samt om forskeren har etableret sammenhæng på tværs af resultater, der er fundet med forskellige dataindsamlingsmetoder. Er der fx redegjort for resultaternes/konklusionernes kilder, hvis studiet anvender flere dataindsamlingsmetoder?

Endelig vurderes det, hvorvidt forskeren forholder sig til spørgsmålet om generalisérbarhed. Her vurderes det fx, om forskeren har gjort sig overvejelser over kontekstens specifikke karakteristika, og hvorvidt forskeren mener, det er muligt at generalisere resultaterne på tværs af kontekster. Hvorvidt spørgsmålet om generalisérbarhed indgår i vurderingen af et studie er primært betinget af, i hvilken grad dette har været formålet med studiet, og hvordan forskeren forholder sig til egne forskningsresultater. Generalisérbarhed behøver således ikke at være formålet med forskningen, for at studiet vurderes til at være af middel eller høj evidensvægt. Til gengæld kan det svække evidensvægten, hvis forskeren forholder sig til sine resultater som generalisérbare, uden at der er belæg for det.

Såfremt flere af de ovennævnte kriterier ikke er tilstrækkeligt opfyldt, vurderes studiet til at være af lav evidensvægt. For yderligere uddybning af kriterier for vurderingen af relevante studier henvises til DCU's Notat om forskningskvalitet, der giver en samlet fremstilling af grundlaget for vurderingen af studier[4].

[4] DCU's Notat om forskningskvalitet kan findes her:
http://edu.au.dk/fileadmin/edu/Udgivelser/Clearinghouse/Notat_om_Forskningskvalitet_for_Dansk_Clearinghouse_for_Uddannelsesforskning.pdf

Alle kodninger, dataudtræk og vurderinger er udført af medarbejdere fra DCU på den måde, at en enkelt person har været ansvarlig for specifikke studier. Internt i DCU er arbejdet forbundet hermed løbende blevet drøftet. Reviewgruppens medlemmer har, udover at se og kommentere DCU's kodninger og dataudtræk, også selv vurderet de inkluderede studier. Der er således tale om et samarbejde, hvor de inkluderede studier er blevet vurderet af en medarbejder fra DCU og et medlem af reviewgruppen. Inhabilitet i vurderingsarbejdet er forsøgt undgået, jf. bemærkningen i afsnit 1.3. I de tilfælde, hvor der er opstået uoverensstemmelser i vurderingen af et studies samlede evidensvægt, har den pågældende medarbejder fra DCU og det pågældende medlem af reviewgruppen diskuteret studiet med henblik på at samstemme den endelige vurdering af studiet. I de tilfælde, hvor der ikke gennem videre diskussion er opnået enighed om den endelige vurdering af et studie, er der inddraget en tredje reviewer fra reviewgruppen. I disse tilfælde er den tredje reviewers vurdering gældende. I denne forskningskortlægning har dette været aktuelt i et enkelt tilfælde.

Sideløbende med kodnings- og vurderingsarbejdet er der blevet udarbejdet forskningsresuméer for samtlige studier, som blev vurderet til at være af høj eller middel evidensvægt. Disse forskningsresuméer samt udfyldte spørgerammer for studierne kan findes i Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC). Nærværende rapport er skrevet på grundlag af kodninger, dataudtræk og vurderinger ved at gøre brug af EPPI-softwarens muligheder for analyse og rapportgenerering.

2.7 Kontinuitet i kodnings- og vurderingsarbejdet

Dette års kortlægning af skandinavisk forskning om dagtilbud for 0-6-årige er, ligesom kortlægningerne for perioden 2006-2012, udarbejdet af Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning (DCU), hvorimod de seneste to kortlægninger for årene 2013 og 2014 er udarbejdet af SFI-Campbell. Det betyder selvsagt, at der i skiftet mellem de to leverandører er opstået udfordringer af forskellig art, som det er nødvendigt at forholde sig til i den videre gennemførelse og afrapportering af kortlægningen. Én af disse udfordringer er at sikre kontinuitet og konsistens i kodningen og vurderingen af inkluderede studier. I udarbejdelsen af dette års kortlægning er det forsøgt at sikre størst mulig kontinuitet i kodnings- og vurderingsarbejdet ved at videreføre reviewgruppens arbejde med blandt andet at afklare kodninger til beskrivelse og vurdering af relevante studier såvel som reviewgruppens arbejde med at udvikle spørgerammen i løbet af de seneste to års reviewprocesser[5]. Heri ligger, at DCU har adopteret spørgeramme og dertilhørende hjælpetekster fra kortlægningen for 2014. Dog har der vist sig at være enkelte afvigelser i spørgerammen fra kortlægningsåret 2014 til 2015, hvilket også fremgår af kapitel 4, hvor dagtilbudsforskningen publiceret i 2015 sammenlignes med og perspektiveres til de inkluderede studier i de tidligere års kortlægninger af skandinavisk dagtilbudsforskning.

[5] For yderligere uddybelse af dette arbejde, se Højen-Sørensen, A.K. (2016). *Notat om screeningsproces og rammen for kvalitetsvurdering*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

3 Karakteristik af dagtilbudsforskningen i 2015

Dette kapitel redegør for den skandinaviske dagtilbudsforskning publiceret i 2015. I alt var der 119 studier beskrevet i 125 forskningspublikationer, som opfyldte inklusionskriterierne til kortlægningen[6]. Det er disse 119 studier, der redegøres for i dette kapitel. I det følgende vil studierne blive kortlagt ud fra almene og design/metoderelaterede karakteristika samt en karakteristik af indholdsmæssige og specifikke forhold. Derudover vil studiernes forskningskvalitet, dvs. i hvilken udstrækning en undersøgelse er rapporteret efter almene standarder for videnskabeligt arbejde, blive gennemgået og tildelingen af evidensvægte præsenteret.

Fremstillingen af den følgende karakteristik er baseret på de kodninger og vurderinger, som medarbejdere ved DCU har gennemført i samarbejde med reviewgruppens medlemmer. Som det vil fremgå, kan der forekomme flere kodninger, end der er undersøgelser inkluderet i forskningskortlægningen, eftersom det i kodningsarbejdet har været muligt at registrere flere besvarelser pr. studie. Dette gør sig gældende for en stor del af spørgerammens spørgsmål[7], herunder spørgsmål vedrørende fx studiets forskningsdesign, studiets pædagogiske temaer, og i spørgsmålet om hvilket land et studie er gennemført i. Det vil sige, at hvis et studie har indsamlet data i mere end ét land, eller hvis et studie har anvendt mere end ét forskningsdesign, vil begge lande/forskningsdesign blive kodet og registreret. I spørgsmålene vedrørende vurderingen af et studies afrapportering og forskningskvalitet samt studiets samlede evidensvægt er det dog kun muligt at registrere én besvarelse pr. studie.

3.1 Almen karakteristik af forskningen

De inkluderede studier i kortlægningen anvender data indsamlet i landene som vist i Tabel 3. Årets kortlægning omfatter i alt 119 studier, som er gennemført i de skandinaviske lande. I nogle tilfælde er der, i tillæg til de skandinaviske data, indsamlet data i andre lande indenfor OECD. Som det fremgår af Tabel 3 kan et studie således omfatte data fra mere end ét land, hvorfor det totale antal landekodninger overstiger antallet af inkluderede studier. Der er registreret i alt 128 svar på lande for de 119 studier. I alt omfatter seks af de 119 inkluderede studier data fra mere end ét land. De seks studier fordeler sig således: 1) To studier omfatter data fra Sverige, Danmark og OECD-lande, 2) Ét studie omfatter data fra Danmark, Norge og OECD-lande, 3) To studier omfatter data fra Norge og OECD-lande, mens endelig 4) et enkelt studie omfatter data fra Sverige og OECD-lande. Eksempler på OECD-lande, som optræder i årets kortlægning, er Holland, Australien, Grækenland og Tyskland.

Overordnet viser tabellen, at Sverige er den hyppigst registrerede landekategori, med 46 %. Herefter følger Norge med 34 % og Danmark med 22 %, mens andre OECD-lande kun fylder lidt i årets kortlægning (6 %).

[6] At der er flere publikationer, end der er studier, skyldes, at nogle af studierne er beskrevet i to eller flere publikationer fra 2015. Der blev således fundet seks sekundære referencer, der reelt afrapporterede på de samme undersøgelser som de allerede fundne forskningspublikationer. Disse referencer og allerede fundne forskningspublikationer blev således lagt sammen med henblik på at undgå gentagelser af undersøgelser med den samme dataanalyse.
[7] Den komplette spørgeramme med alle spørgsmål og svarmuligheder er vedlagt i Bilag 6.5.

Land som studiet er gennemført i	Antal	Procent
Sverige	55	46%
Norge	40	34%
Danmark	26	22%
Andre OECD-lande	7	6%

Tabel 3. Lande som studierne er gennemført i i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar (lande) pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordelingen opgives som andel af det totale antal studier (N=119). Afrundede procentsatser.

Hvad angår publiceringssprog, er engelsk det dominerende sprog i årets kortlægning. Tabel 4 viser, at halvdelen af de 119 inkluderede studier er publiceret på engelsk, mens den anden halvdel fordeler sig hen over de tre skandinaviske sprog, med henholdsvis 19 % studier publiceret på norsk, 17 % på svensk og 13 % på dansk.

Studiets sprog	Antal	Procent
Engelsk	60	50%
Norsk	23	19%
Svensk	20	17%
Dansk	16	13%

Tabel 4. Studiernes publiceringssprog i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=119. Afrundede procentsatser.

Ser man yderligere på publiceringssprog særskilt for de enkelte skandinaviske lande, viser Figur 5, at andelen af publikationer på engelsk er størst blandt studier med data fra Sverige med 64 %, efterfulgt af studier med data fra Norge, hvor 43 % er skrevet på engelsk. Endelig følger studier med data fra Danmark med i alt 42 % publiceret på engelsk. Ikke overraskende ses det endvidere, at studier, som ligeledes inkluderer data fra andre OECD-lande primært er publiceret på engelsk.

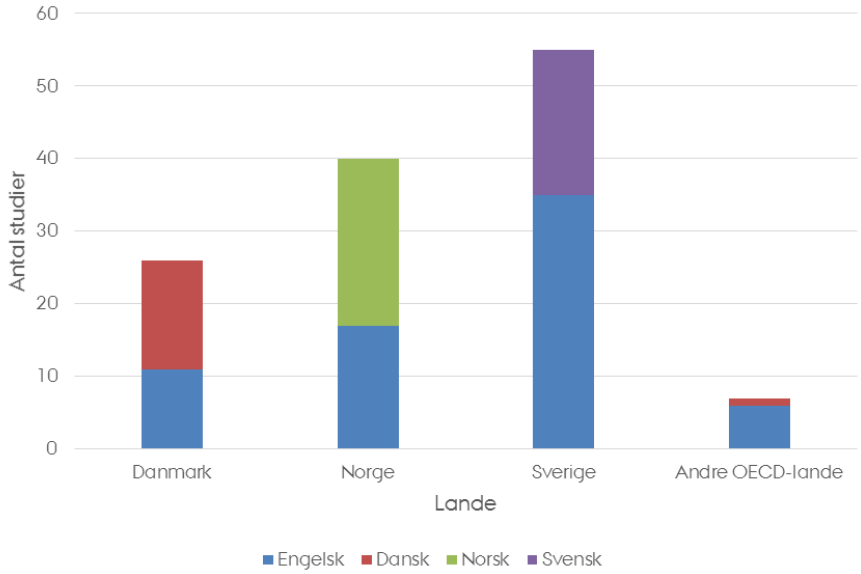

Figur 5. Studiernes publiceringssprog i 2015, særskilt for land.

Tabel 6 viser, hvordan årets studier er finansieret. Det har været muligt at vælge flere svar pr. studie, hvilket betyder, at en mindre andel af studierne har mere end én finansieringskilde. Tabellen viser først og fremmest, at der i en del studier ikke gives oplysninger om finansierings-

kilder, idet svarkategorien *Uoplyst* er den hyppigst registrerede kategori. Dernæst følger finansiering fra *forskningsråd* og *ministerier/styrelser/kommuner*, mens mindre andele tilskrives de resterende kategorier: *Universiteter/forskningsinstitutioner*, *Private fonde* samt *Andre finansieringskilder*. Kategorien *Andre finansieringskilder* dækker fx over et studie, som modtog finansiering fra Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL).

Studiets finansiering	Antal	Procent
Uoplyst	67	56%
Forskningsråd	21	18%
Ministerier/styrelser/kommuner	20	17%
Universiteter/forskningsinstitutioner	10	8%
Anden finansieringskilde	4	3%
Private fonde	2	2%

Tabel 6. Finansiering af studierne i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=119). Afrundede procentsatser.

3.2 Karakteristik af forskningens metoder

Tabel 7 viser, hvordan de inkluderede studier er fordelt på anvendte forskningsmetoder:

Forskningsmetode	Antal	Procent
Kvalitativt studie	85	71%
Kvantitativt studie	17	14%
Mixed methods	13	11%
Forskningskortlægning	4	3%

Tabel 7. Anvendte forskningsmetoder i studierne i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=119. Afrundede procentsatser.

Der anvendes i langt størstedelen af årets studier kvalitative forskningsmetoder. Således kan 85 af de inkluderede studier, svarende til 71 %, karakteriseres som kvalitative studier, mens kvantitative studier står for 14 % og mixed methods for 11 %. Endelig indgår i alt fire forskningskortlægninger, svarende til 3 % af det samlede antal inkluderede studier.

Ser man nærmere på brugen af forskellige forskningsdesign, viser nedenstående tabel, at etnografiske design fylder klart mest i årets kortlægning. Dernæst følger observationsstudier, casestudier og holdningsundersøgelser. Det skal her bemærkes, at mange af studierne anvender mere end ét design. Det betyder, at der er registreret anvendelse af 172 design på de i alt 119 inkluderede studier. Flere registreringer pr. studie kan fx forekomme i de tilfælde, hvor der er anvendt design med fx både etnografi og et casestudie.

Forskningsdesign	Antal	Procent
Etnografisk	61	51%
Observationsstudie	24	20%
Casestudie	17	14%
Holdningsundersøgelse ("view study")	13	11%
Aktionsforskning	11	9%
Dokumentstudie	9	8%
Tværsnitsstudie	7	6%
Longitudinelt studie	6	5%
Forskningskortlægning	6	5%
Andet	5	4%
Kohortestudie	3	3%
Eksperimenter med randomiserede grupper	4	3%
En gruppe før- og eftertest	2	2%
Sekundær dataanalyse	2	2%
En gruppe kun eftertest	1	1%
Systematisk forskningskortlægning	1	1%
Case control	0	0%
Eksperimenter med ikke-randomiserede grupper	0	0%

Tabel 8. Anvendte forskningsdesign i studierne i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=119). Afrundede procentsatser.

Som det ses i Tabel 9, dækker de 119 studier over et bredt udsnit af dataindsamlingsmetoder, fra observationer over interview til kliniske tests. En del studier gør brug af mere end én metode, og der er således registreret 275 svar på dataindsamlingsmetoder for de 119 studier. De hyppigst anvendte dataindsamlingsmetoder er observation efterfulgt af én-til-én-interview, videooptagelse og brug af spørgeskema. Kategorien *Andre dataindsamlingsmetoder* dækker blandt andet over kortlægninger og reviews.

Dataindsamlingsmetoder	Antal	Procent
Observation	54	45%
Én-til-én-interview (face to face eller telefon)	46	39%
Videooptagelse	33	28%
Spørgeskema	32	27%
Dagbog (feltnoter)	22	18%
Andre dataindsamlingsmetoder	21	18%
Fokusgruppeinterview	20	17%
Indsamling af data fra dagtilbud (mødeprotokol, kalender etc.)	13	11%
Afsøgning af officielle dokumenter (love, regler, planer)	10	8%
Sekundære data (fx offentlig statistik)	10	8%
Lydoptagelse	7	6%
Læreplansbaserede test (fx nationale test)	3	3%
Klinisk test	2	2%
Fysisk test	2	2%
Praktisk test	0	0%
Præsentation af hypotetisk scenarie	0	0%
Skole-/institutionsopgørelser	0	0%
Psykologisk test	0	0%

Tabel 9. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=119). Afrundede procentsatser.

3.3 Karakteristik af forskningens indhold

Ser man på forskningens sigte, viser Tabel 10, at tre fjerdedele af årets studier har til formål at give en *beskrivelse* af forskellige fænomener og deres karakteristika. Det drejer sig fx om studier, der undersøger, hvad der karakteriserer pædagogers dokumentationspraksis i dagtilbuddet. Knapt en femtedel af de inkluderede studier har som deres hovedsigte at *udforske relationer* mellem forskellige variable eller fænomener, som når et af de inkluderede studier udforsker, hvorvidt der er en relation mellem dagtilbuddets størrelse og den pædagogiske kvalitet i dagtilbuddet. En mindre del af studierne, henholdsvis 3 % og 5 %, falder indenfor kategorierne *"What works"* og *Forskningskortlægning*. Kategorien *"What works"* omfatter studier, som undersøger effekten af en given indsats. Et eksempel på et *"What works"* -studie fra årets kortlægning er et dansk studie, som evaluerer effekten af specifikke indsatser indenfor læse- og skrivefærdighed (literacy) på små børns sprogudvikling. Endelig indgår der i årets kortlægning i alt seks forskningskortlægninger, hvor det fx undersøges, hvad et udsnit af forskningslitteraturen siger om effekten af at gå i dagtilbud.

Studiets sigte	Antal	Procent
Beskrivelse	89	75%
Udforskning af relationer	21	18%
Forskningskortlægning	6	5%
'What works'	3	3%

Tabel 10. Studiernes overordnede sigte i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=119. Afrundede procentsatser.

Tabel 11 viser, hvilke aktører de inkluderede studier omhandler, dvs. *hvem* studierne handler om. Det er vigtigt at bemærke, at mange af årets studier omhandler flere forskellige aktører, hvorfor antallet af svar er væsentligt større end antallet af studier (i alt 360 registreringer). Den hyppigste aktørkategori er *Praktikere*, efterfulgt af børn på henholdsvis 5, 4 og 3 år. Det ses endvidere, at kategorierne *Børn 1 år*, *Børn 2 år*, *Børn 6 år*, samt *Ledelse* er omtrent lige store. Mindre andele tilskrives kategorierne *Forældre*, *Forvaltning (kommunal)*, *Forvaltning (statslig)*, *Politikere* og endelig *Fagforening*. I et begrænset antal tilfælde omhandlede studierne andre aktører end de nævnte, som fx skolebørn.

Studiet omhandler følgende aktører:	Antal	Procent
Ledere/ledelse	25	21%
Praktikere	77	65%
Børn 0-1 år	7	6%
Børn 1 år	23	19%
Børn 2 år	27	23%
Børn 3 år	40	34%
Børn 4 år	42	35%
Børn 5 år	47	39%
Børn 6 år	25	21%
Ingen information om børns alder	12	10%
Forældre	7	6%
Forvaltning, kommunal	7	6%
Forvaltning, statslig	4	3%
Politikere	2	2%
Fagforening	1	1%
Andre	10	8%
Ikke relevant	4	3%

Tabel 11. Studiernes aktører i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=119). Afrundede procentsatser.

I spørgerammen svares der endvidere på et uddybende spørgsmål vedrørende aldersgrupper. Her inddeles børnene i to overordnede aldersgrupper, 0-2 år og 3-6 år. Tabel 12 viser antallet af registreringer fordelt på disse to aldersgrupper. Det ses, at de ældre børn på 3-6 år indgår hyppigere end de yngste på 0-2 år. Endvidere viser tabellen, at der i en del studier ikke indgår børn, hvorfor det ikke er relevant at besvare spørgsmålet. Kategorien *Andet* dækker fx over tilfælde, hvor børn i dagtilbud indgår som aktører, men uden at børnenes præcise alder defineres i studiet.

Studier med børn som aktører, fordelt på aldersgruppe:	Antal	Procent
Børn 0-2 år	32	27%
Børn 3-6 år	70	59%
Andet	7	6%
Ikke relevant	40	34%

Tabel 12. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=119). Afrundede procentsatser.

Tabel 13 illustrerer, hvilke aktører, som informerer studiets dataindsamling, fx som interviewpersoner eller som objekter for observation. Igen er det væsentligt at bemærke, at mange af årets studier indbefatter flere informantgrupper, hvorfor antallet når op på i alt 324 registrerede svar. Overordnet viser tabellen, at praktikere, såsom pædagoger og pædagogmedhjælpere, er langt den hyppigste enkeltstående informantgruppe. Børn bruges også som informanter i en stor del af studierne, enten som aktive informanter i interviews eller som mere passive deltagere i de tilfælde, hvor forskeren observerer givne fænomener eller praksisser i dagtilbuddet. Det ses her, at børn på fem år optræder hyppigst, efterfulgt af fireårige børn og treårige børn. Medlemmer af ledelsen fungerer også i en del tilfælde som informanter, mens mindre andele tilskrives de resterende informantgrupper. Kategorien *Andre* dækker fx over tilfælde, hvor studiet informeres af forskningslitteratur eller andre former for dokumenter.

Hvem informerer studiet?	Antal	
Ledere/ledelse	34	29%
Praktikere	85	71%
Børn 0-1 år	3	3%
Børn 1 år	16	13%
Børn 2 år	19	16%
Børn 3 år	28	24%
Børn 4 år	33	28%
Børn 5 år	38	32%
Børn 6 år	18	15%
Ingen information om børns alder	9	8%
Forældre	13	11%
Forvaltning, kommunal	4	3%
Forvaltning, statslig	2	2%
Politikere	1	1%
Fagforening	1	1%
Andre	17	14%
Ikke relevant	3	3%

Tabel 13. Aktører, som informerer studiet i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=119). Afrundede procentsatser.

Tabel 14 viser antallet af registreringer fordelt på to aldersgrupper, *Børn 0-2 år* og *Børn 3-6 år*. Det ses, at de ældre børn på 3-6 år oftere indgår som informanter sammenlignet med de yngste. Derudover ses det, at der i en del tilfælde ikke indgår børn som informanter, hvorfor det ikke er relevant at besvare spørgsmålet. Kategorien *Andet* anvendes fx, når alderen på børnene ikke angives i studiet.

Studier med børn som informanter, fordelt på aldersgrupper	Antal	Procent
Børn 0-2 år	24	20%
Børn 3-6 år	56	47%
Andet	6	5%
Ikke relevant	55	46%

Tabel 14. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=119). Afrundede procentsatser.

Tabel 15 viser de emner, som årets studier behandler. Det har igen været muligt at registrere flere svar pr. studie, eftersom et enkelt studie kan behandle adskillige emner. Antallet af svar når derfor op på i alt 359 registreringer. Som det ses i tabellen, behandlede de inkluderede studier hyppigst *Pædagogiske praksisser*, ligesom mange studier behandlede emnet *Undervisning og læring*. Kategorien *Kvalitet i dagtilbud* fyldte også i årets kortlægning, ligesom *Børns bevægelse og udvikling*, *Organisation og læring*, *Lige muligheder* og *Barnets perspektiv*. Mindre andele tilskrives *Evaluering og vurdering*, *Læreplaner* og *Policy*, ligesom kategorierne *Pædagogers karriere*, *Økonomi*, *Klasseledelse* og *Metodologi* kun sjældent optrådte i studierne. Kategorien *Andet* dækker fx over køn, demokrati og anvendelse af teknologi i dagtilbuddet.

Studiets emner	Antal	Procent
Pædagogiske praksisser	59	50%
Undervisning og læring	53	45%
Kvalitet i dagtilbud	33	28%
Børns bevægelse og udvikling	27	23%
Organisation og læring	26	22%
Lige muligheder	24	20%
Barnets perspektiv	24	20%
Andet	23	19%
Evaluering og vurdering	19	16%
Læreplan	17	14%
Policy	16	13%
Sundhed	7	6%
Metodologi	7	6%
Klasseledelse	7	6%
Overgang fra dagtilbud til skole	7	6%
Økonomi	5	4%
Pædagogers karriere	5	4%

Tabel 15. Emner, som studierne omhandler i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=119). Afrundede procentsatser.

Tabel 16 viser studiernes pædagogiske temaer, hvor det har været muligt at registrere flere svar for hvert studie, således at antallet når op på 204 registrerede svar. Det ses, at *Indhold i dagtilbuddet* hyppigst var et tema i studierne, efterfulgt af *Arbejdsmetoder og didaktik* samt *Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling*. I en del tilfælde omhandlede studierne også *Værdier og etik*, *Formål* samt *Arbejde med offentlige dokumenter*. I relativt få tilfælde havde studierne et andet pædagogisk tema, fx dagtilbudsledelse. Endelig viser tabellen, at det ikke altid var muligt at tilskrive studierne et af de overordnede pædagogiske temaer, der findes i den aktuelle spørgeramme.

Studiets pædagogiske temaer	Antal	Procent
Indhold	52	44%
Arbejdsmetoder og didaktik	40	34%
Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling	38	32%
Værdier og etik	21	18%
Formål	15	13%
Ikke relevant, da studiet ikke har et overordnet pædagogisk tema	16	13%
Arbejde med offentlige dokumenter (fx læreplaner, styringsdokumenter)	13	11%
Andet	9	8%

Tabel 16. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=119). Afrundede procentsatser.

Tabel 17 viser de sociale og institutionelle aspekter ved studierne. Det var muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor antallet af registrerede svar summer til 200. Det ses, at kategorien *Relationer og kommunikation* optrådte hyppigst i årets kortlægning, efterfulgt af *Dagtilbuddet som lærende organisation*, *Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser*, *Ledelse og organisation* samt *Fysisk miljø*. Kategorien *Inklusion og eksklusion* optrådte relativt sjældent. Som i spørgsmålet om studiets pædagogiske temaer (jf. Tabel 16) var det ikke i alle tilfælde muligt at definere et studies sociale eller institutionelle aspekter ud fra spørgerammens svarmuligheder.

Sociale og institutionelle aspekter ved studiet	Antal	Procent
Relationer og kommunikation	60	50%
Dagtilbuddet som lærende organisation	30	25%
Ledelse og organisation	27	23%
Fysisk miljø	27	23%
Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser	25	21%
Ingen sociale eller institutionelle aspekter	17	14%
Inklusion og eksklusion	14	12%

Tabel 17. Studiernes sociale og institutionelle aspekter i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=119). Afrundede procentsatser.

Som det fremgår af Tabel 18, beskæftigede årets studier sig med forskellige perspektiver på institutionen i samfundet, nemlig *Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet*, *Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv* samt *Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv*. I kodningen var det muligt at vælge flere perspektiver pr. studie, hvorfor antallet når op på i alt 151 registrerede svar. *Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet* optrådte hyppigst, derefter *Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv* og endelig *Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv*. Det var i en del af studierne ikke muligt at definere specifikke samfundsmæssige perspektiver ud fra den aktuelle spørgerammes svarmuligheder.

Studiets perspektiv på institutionen i samfundet	Antal	Procent
Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet	48	40%
Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver	39	33%
Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv	38	32%
Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv	26	22%

Tabel 18. Perspektiv på institutionen i samfundet i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=119). Afrundede procentsatser.

3.4 Vurdering af forskningskvalitet i dagtilbudsforskningen i 2015

Vurderingen af forskningskvaliteten af årets forskning er alene baseret på stillingtagen til det, der er beskrevet i den enkelte publikation. Blandt kriterierne for inklusion i denne forskningskortlægning er, at studierne er rapporteret med tilstrækkelig transparens i forhold til dataindsamlingsmetoder, analysemetoder, samt beskrivelse af sample og rekruttering. Det, der redegøres for her, er med andre ord kvaliteten af studiernes beskrivelser/forskningsrapportering.

I vurdering af forskningskvalitet indgår visse almenvidenskabelige bedømmelseskriterier, der er uafhængige af det enkelte studies design. Et eksempel herpå er vurderingen af argumentationsgrundlaget for valg af design til undersøgelsen. Forskningskvalitet kan imidlertid ikke betragtes uafhængigt af forskningsdesign. Her vurderes, om det valgte design er rapporteret på bedst mulige måde, samt om designet understøtter studiets konklusioner. Tabel 19 viser

svarene på spørgsmålene i spørgerammen, som direkte anvendes til at vurdere studiernes forskningskvalitet.

Vurdering af kvalitetsparametre	Ja		Nej	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Er studiets kontekst tilstrækkeligt beskrevet?	113	95%	6	5%
Er studiets mål klart beskrevet?	113	95%	6	5%
Er sample og identificeringen af sample tilstrækkeligt beskrevet?	81	68%	38	32%
Er metoder brugt til dataindsamling tilstrækkeligt beskrevet?	89	75%	30	25%
Er dataanalysen tilstrækkeligt beskrevet?	76	64%	43	36%
Er studiet rapporteret med tilstrækkelig transparens?	83	70%	36	30%
Beskriver forfatteren, hvor studiets data er tilgængelige?	15	13%	104	87%
Undgår forfatteren selektiv afrapportering?	80	67%	39	33%
Er der etiske problemstillinger forbundet med studiet?	12	10%	107	90%
Var det valgte forskningsdesign passende for besvarelsen af studiets forskningsspørgsmål?	107	90%	12	10%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at skabe gentagelighed eller reliabilitet af dataindsamlingsmetoder og -redskaber?	77	65%	42	35%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere validitet eller troværdighed af dataindsamlingsmetoder og –redskaber?	69	58%	50	42%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere gentagelighed eller reliabilitet af dataanalysen?	71	60%	48	40%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere validitet eller troværdighed af dataanalysen?	61	51%	58	49%
Er revieweren af studiet uenig med forfatteren om studiets fund og konklusioner?	13	11%	106	89%

Tabel 19. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=119. Afrundede procentsatser.

Tabel 19 viser, at kontekst og mål i langt størstedelen af studierne (95 %) var tilstrækkeligt beskrevet. I de fleste studier (90 %) vurderede reviewerne også, at det valgte forskningsdesign var passende for besvarelsen af studiets forskningsspørgsmål. Det var også sjældent, at reviewerne vurderede, at de var uenige med forfatteren om studiets fund og konklusioner (11 %), eller at der var etiske problemstillinger forbundet med studiet (10 %). Kun 15 studier (13 %) giver information om, hvor undersøgelsens originaldata er tilgængelige. I 75 % af studierne var dataindsamlingsmetoderne tilstrækkeligt beskrevet, mens 64 % af studierne havde beskrevet dataanalysen tilstrækkeligt. Validitet (dvs. gyldighed) i forhold til dataindsamlingsmetoder (58 %) og dataanalyse (51 %) blev vurderet lidt lavere end reliabilitet i forhold til dataindsamlingsmetoder (65 %) og dataanalyse (60 %). 70 % af studierne var rapporteret med tilstrækkelig transparens. I 68 % af studierne er sample og identificeringen af sample tilstrækkeligt beskrevet. I 67 % tilfælde undgår forfatteren selektiv afrapportering.

I videnskabelige undersøgelser er det ikke muligt helt at udelukke alle former for fejl/bias, men det må forventes, at undersøgelserne bliver gennemført ud fra en fremgangsmåde og et forskningsdesign, der søger at minimere fejl/bias. Som det ses i Tabel 20, er dette også tilfældet i 99 af de i alt 119 inkluderede studier. De problemer, der kan observeres i studierne, skyldes blandt andet, at eventuelle kilder til fejl og bias ikke overvejes af forfatterne, samt at der gives for lidt information til, at reviewerne kan vurdere spørgsmålet.

I hvilken grad kan studiets forskningsdesign og metoder udelukke fejl/bias?	Antal	Procent
I høj grad	34	29%
I nogen grad	65	55%
Slet ikke	20	17%

Tabel 20. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=119. Afrundede procentsatser.

Et andet centralt aspekt af forskning er generalisérbarhed, som i vurderingen adresseres i spørgsmålet*: Forholder forfatteren sig til resultaternes generalisérbarhed?* I Tabel 21 ses det, at knapt halvdelen af studierne, 56 (47 %), ikke forholder sig til resultaternes generalisérbarhed. De resterende 63 studier forholder sig til resultaternes generalisérbarhed på forskellig vis. I 16 studier (13 %) konstateres det, at der ikke kan generaliseres på baggrund af studiets resultater. De resterende svar herpå er, at der kan generaliseres kontekstuelt eller konceptuelt i 26 studier (22 %), at der kan generaliseres til andre grupper med lignende karakteristika i syv studier (6 %), samt at der kan generaliseres til undersøgelsens population i 14 studier (12 %).

Forholder studiet sig til resultaternes generalisérbarhed?	Antal	Procent
Ja, studiets resultater er generalisérbare til undersøgelsens population	14	12%
Ja, studiets resultater er ikke generalisérbare	16	13%
Ja, studiets resultater er generalisérbare på en kontekstuel eller konceptuel måde	26	22%
Ja, studiets resultater er generalisérbare til andre grupper med lignende karakteristika	7	6%
Nej, studiet forholder sig ikke til resultaternes generalisérbarhed	56	47%

Tabel 21. Om studierne forholder sig til resultaternes generalisérbarhed i 2015
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=119. Afrundede procentsatser.

Samtlige af årets 119 studier er vurderet på dette grundlag i en systematisk reviewproces og i et samarbejde mellem en medarbejder fra DCU og et medlem af reviewgruppen. Hvert studie er derefter tildelt én samlet evidensvægt. Tabel 22 viser fordelingen af den samlede evidensvægt på årets forskning:

Samlet vurdering af studiets evidensvægt	Antal	Procent
Høj	30	25%
Middel	49	41%
Lav	40	34%

Tabel 22. Vurdering af studiernes evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie
N=119. Afrundede procentsatser.

Ovenstående tabel viser, at i alt 30 studier fik tildelt en høj samlet evidensvægt. Derudover fik 49 studier tildelt en middel evidensvægt, mens 40 studier fik tildelt en lav evidensvægt. Således blev samlet set 79 af de 119 inkluderede studier i årets kortlægning vurderet til at være af tilstrækkelig høj forskningskvalitet til, at de kan indgå i Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC). De 40 studier, der blev tildelt en lav evidensvægt, indgår ikke i databasen.

4 Perspektivering af årets dagtilbudsforskning i forhold til årene 2006-2014

Denne tiende forskningskortlægning og -vurdering af skandinavisk forskning i dagtilbud for de 0-6-årige betyder, at der i dag er overblik over 749 forskningspublikationer om dagtilbud publiceret i Skandinavien eller af skandinaviske forskere i tidsrummet 2006-2015. I det følgende kapitel perspektiveres dagtilbudsforskningen publiceret i 2015 i lyset af de ni foregående år, 2006-2014. Det er i den forbindelse vigtigt at påpege, at projektet har undergået mange forandringer i dets 10-årige levetid, dels i form af leverandørskift, dels i form af løbende forbedringer af spørgerammen og ændringer i kodningsprocedurer. Dertil kommer den generelle udvikling i dagtilbudsforskningen, som ser anderledes ud i dag, end den gjorde for ti år siden. En sådan udviklingsproces fører uundgåeligt til nogle udfordringer i forhold til at perspektivere og sammenligne på tværs af hele den tiårige periode, hvor der er blevet udarbejdet årlige kortlægninger af skandinavisk dagtilbudsforskning. Det drejer sig fx om udfordringer relateret til ændringer i kodningspraksis og kategoriseringer, tilføjelse af nye svarkategorier og emner samt mulig divergens i tilgangen til screening af referencer på tværs af år. I tillæg til udskiftningen af leverandør er der i årenes løb endvidere sket udskiftning blandt såvel interne reviewere (hos leverandørerne) som blandt de eksterne reviewere i reviewgruppen. Samlet set udgør disse forhold selvsagt en udfordring i forhold til at sikre en konsistent og kontinuerlig kodning og vurdering af studierne på tværs af år, hvorfor dette bør tages i betragtning i perspektiveringen af de forskellige års dagtilbudskortlægninger.

4.1 Almen karakteristik af forskningen

I det følgende perspektiveres forskningens almene karakteristika for årene 2006-2015.

4.1.1 Antal inkluderede studier for årene 2006-2015

Figur 23 viser det samlede antal inkluderede studier i dagtilbudskortlægningerne for årene 2006-2015. Det ses, at antallet af inkluderede studier lå stabilt på ca. 50-55 studier fra 2006-2010, hvorefter antallet begyndte at stige, fra 51 i 2010 til 73 i 2011 og igen til 83 i 2012. Mellem 2012 og 2013 var antallet af inkluderede studier igen stabilt, men steg derefter kraftigt til hele 132 inkluderede studier i kortlægningen for 2014. Endelig ses der i dette års kortlægning et fald i antallet af inkluderede studier i forhold til 2014. Den overordnede tendens, som træder frem i nedenstående figur, er, at antallet af studier gradvist stiger fra 2010 og frem, dog stod det stille mellem 2012 og 2013 og faldt mellem 2014 og 2015. Antallet af inkluderede studier i denne kortlægning for 2015 er dog fortsat langt højere end i kortlægningerne for årene før 2014. Figuren viser desuden, at antallet af studier i 2014 er markant højere sammenlignet med de øvrige kortlægningsår i perioden 2006-2015. Dette kan skyldes, at der blev publiceret mere relevant forskning om dagtilbud i 2014 sammenlignet med de øvrige år, men det er også muligt, at det høje antal inkluderede studier afspejler en ændring i screeningsprocessen i kortlægningen for 2014, som har ført til, at flere studier blev inkluderet.

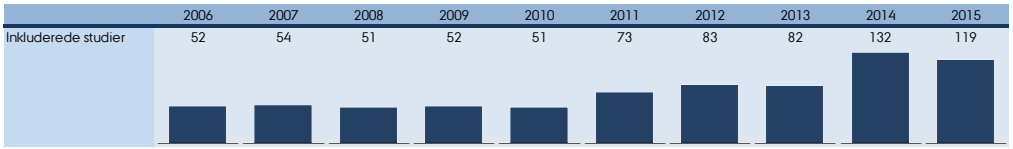

Figur 23. Antal inkluderede studier i forskningskortlægningerne 2006-2015.

4.1.2 Studier fordelt på lande

Tabel 24, Figur 25 og Figur 26 viser, hvilke lande dagtilbudsforskningen i perioden 2006-2015 er gennemført i, det vil sige hvilke lande, studierne har indsamlet data i. Det fremgår, at andelen af studier gennemført i Danmark i perioden 2006-2015 havde nogle mindre udsving, mens der ses markant større udsving i andelen af studier gennemført i Norge i 2006-2015.

Land som studiet er gennemført i	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Fordeling i antal svar:										
Danmark	17	11	16	14	12	16	16	26	20	26
Norge	13	14	13	23	21	34	47	32	69	40
Sverige	22	30	22	19	19	23	25	29	50	55
Andre OECD-lande				5	2	4	5	2	7	7
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119
Fordeling i procent:										
Danmark	33%	20%	31%	27%	24%	22%	19%	32%	15%	22%
Norge	25%	26%	25%	44%	41%	47%	57%	39%	52%	34%
Sverige	42%	56%	43%	37%	37%	32%	30%	35%	38%	46%
Andre OECD-lande				10%	4%	5%	6%	2%	5%	6%

Tabel 24. Lande som studierne er gennemført i, særskilt for årene 2006-2015.
Det har været muligt at registrere mere end ét svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier hvert år. Afrundede procentsatser.

Der ses ligeledes udsving i den procentuelle fordeling af studier gennemført i Sverige i perioden 2006-2015. I perioden 2009-2015 ligger Danmark konsistent som det land, færrest studier er gennemført i, mens Norge og Sverige skiftevis står for den største andel. Tabellen viser, at Sverige er det land, hvor flest studier er gennemført i årene 2006-2008 og igen i 2015, mens Norge er det land med den største andel i perioden 2009-2014. I kortlægningerne for perioden 2006-2008 blev studier, som også er gennemført i andre OECD-lande, ikke registreret særskilt via samlekategorien *Andre OECD-lande*.

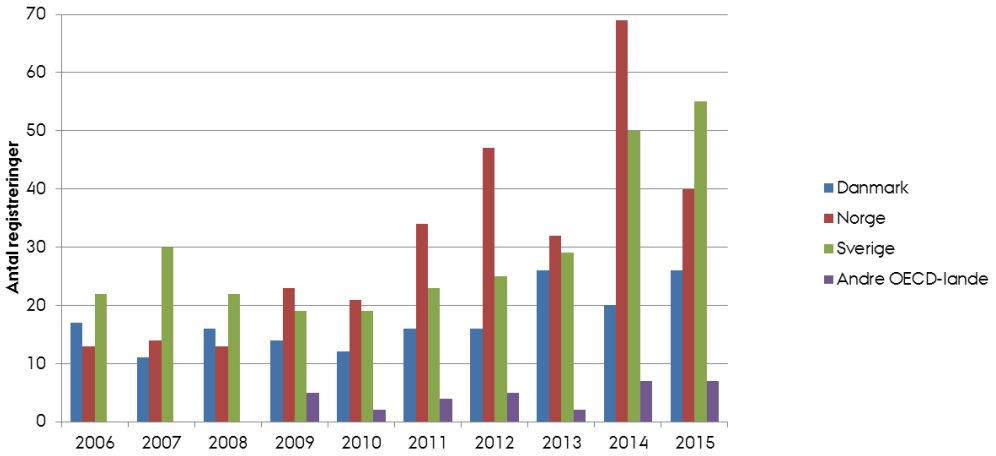

Figur 25. Lande som studierne er gennemført i, særskilt for årene 2006-2015.
Det har været muligt at registrere mere end ét svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.

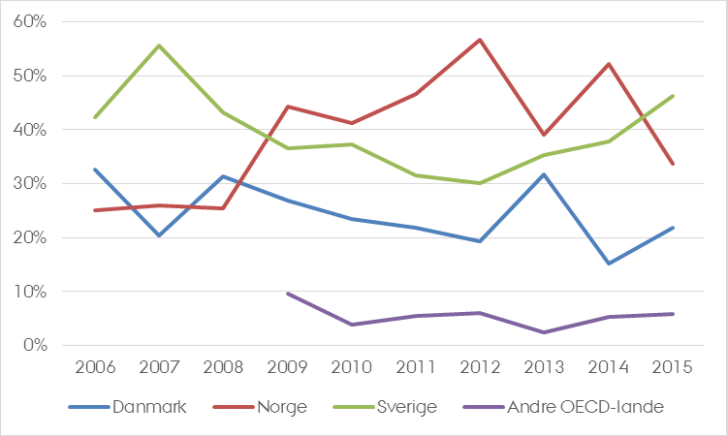

Figur 26. Lande som studierne er gennemført i, særskilt for årene 2006-2015.
Det har været muligt at registrere mere end ét svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier hvert år. Afrundede procentsatser.

4.1.3 Studiernes publiceringssprog

I Tabel 27 ses fordelingen af studiernes publiceringssprog i perioden 2006-2015. Bemærk, at publiceringssprog ikke er angivet i alle forskningskortlægninger, hvorfor ikke alle felter i tabellen kan udfyldes.

Studiets sprog	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Fordeling i antal studier:										
Engelsk	2	7	9	10	17	27	29			60
Dansk	17	11	16	13	10	12	11			16
Norsk	13	10	11	19	11	26	30			23
Svensk	20	26	15	10	13	12	14			20
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119
Fordeling i procent:										
Engelsk	4%	13%	18%	19%	33%	37%*	35%			50%
Dansk	33%	20%	31%	25%	20%	16%*	13%			13%
Norsk	25%	19%	22%	37%	22%	36%*	36%			19%
Svensk	38%	48%	29%	19%	25%	16%*	17%			17%

Tabel 27. Studiernes publiceringssprog, særskilt for årene 2006-2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
Afrundede procentsatser.
Der var ingen oplysninger om studiernes publiceringssprog i kortlægningerne for årene 2013 og 2014.
*Det totale antal registrerede svar i kortlægningen for 2011 er 77, da fire studier er publiceret på mere end ét sprog. Derfor overstiger summen af procentueringer 100 %.

Ser man på studiernes publiceringssprog i perioden 2006-2015, finder man en stigning i antallet af norsksprogede studier i perioden 2010-2012, hvilket hænger sammen med stigningen i antallet af studier udført i Norge i samme periode samt med den generelle stigning i antallet af inkluderede studier år for år. Antallet af studier publiceret på dansk og svensk i samme periode ligger stabilt, og der ses generelt mindre udsving i antallet af svenske og danske studier sammenlignet med antallet af norske studier i hele perioden 2006-2015. Til gengæld viser tabellen en stabil stigning i andelen af studier publiceret på engelsk i løbet af perioden. Mens det tilbage i 2006 kun var 4 % af studierne, der var engelsksprogede, er andelen fra 19 % i 2009 steget år for år til 35 % i 2012 og til hele 50 % i 2015. Den øgede tendens til at publicere på engelsk kan ses i lyset af indførslen af den bibliometriske forsknings-

indikator, som tilskynder til at publicere forskning på engelsk. Dertil kan det fremhæves, at flere og flere skandinaviske forskere inden for dagtilbudsområdet involveres i internationale forskningsnetværk, ligesom flere projekter i sig selv gennemføres som større internationale projekter med involvering af forskere på tværs af lande og sprog, hvorfor det fælles publiceringssprog for den type tværnationale projekter ofte vil være engelsk.

Andel studier gennemført i landet, som er skrevet på landets eget sprog	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Danmark	100%	100%	100%	93%	83%	75%	69%			62%
Norge	100%	71%	85%	83%	52%	76%	64%			58%
Sverige	91%	87%	68%	53%	68%	52%	56%			36%

Tabel 28. Publicering på eget sprog, særskilt for land i perioden 2006-2015.

Tabel 28 viser andelen af studier publiceret på eget sprog, særskilt for Norge, Sverige og Danmark. I 2006 var alle studier gennemført i Norge og Danmark publiceret på henholdsvis norsk, og dansk, ligesom stort set alle studier gennemført i Sverige var publiceret på svensk. Andelen af studier publiceret på landets eget sprog faldt markant for alle lande over tid, idet gradvist flere studier blev publiceret på engelsk[8]. Sammenligner man de tre lande, ses det, at specielt studier gennemført i Sverige gik fra at være svensksprogede til at være engelsksprogede. I 2015 var kun 36 % af studierne gennemført i Sverige publiceret på svensk, hvorimod de resterende 64 % var publiceret på engelsk. Tilsvarende blev 42 % af studierne gennemført i Norge publiceret på engelsk i 2015, mens 38 % af studierne gennemført i Danmark samme år var engelsksprogede.

[8] Det forudsættes her, at studier gennemført i fx Danmark, som ikke publiceres på dansk, publiceres på engelsk. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at sådanne studier kunne være publiceret på fx ét af de andre skandinaviske sprog. I kortlægningen for 2015 forekommer dette dog ikke.

4.1.4 Finansieringsformer

Af Tabel 29 fremgår det, at svarkategorien *Uoplyst* generelt har fået mange registreringer gennem hele perioden 2006-2015, dog særligt i årene 2012-2015. Dette må ses som en afspejling af, at de kortlagte studier ofte ikke oplyser finansieringsform, eller at det for en del studiers vedkommende ikke er muligt eller relevant at pege på en specifik finansieringskilde. For de øvrige finansieringsformer ses det overordnet, at kategorierne *Foreninger eller fagforeninger* samt *Private fonde* kun har fået få registreringer gennem hele perioden. Bemærk at kategorien *Foreninger eller fagforeninger* ikke er med i årets spørgeramme. Kategorierne *Forskningsråd* og *Ministerier/styrelser/kommuner* svinger væsentligt mere i antallet af registreringer i løbet af årene 2006-2015, mens *Universiteter/forskningsinstitutioner* fra 2013 og frem kun udgør en lille procentuel andel.

Studiets finansiering	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Fordeling i antal svar:										
Forskningsråd	3	14	10	14	10	20	13	13	24	21
Ministerier/styrelser/kommuner	17	10	17	12	10	16	9	13	12	20
Universiteter/forskningsinstitutioner	7	12	7	9	14	15	12	4	9	10
Private fonde	4	4	2	1	6	3	4	1	3	2
Uoplyst/uklart	19	15	17	14	20	25	43	46	84	67
Anden finansieringskilde										4
Foreninger eller fagforeninger	6	6	6	2	5	2	5	7	5	
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119
Fordeling i procent:										
Forskningsråd	6%	26%	20%	27%	20%	27%	16%	16%	18%	18%
Ministerier/styrelser/kommuner	33%	19%	33%	23%	20%	22%	11%	16%	9%	17%
Universiteter/forskningsinstitutioner	13%	22%	14%	17%	27%	21%	14%	5%	7%	8%
Private fonde	8%	7%	4%	2%	12%	4%	5%	1%	2%	2%
Uoplyst/uklart	37%	28%	33%	27%	39%	34%	52%	56%	64%	56%
Anden finansieringskilde										3%
Foreninger eller fagforeninger	12%	11%	12%	4%	10%	3%	6%	9%	4%	

Tabel 29. Finansiering af studierne, særskilt for årene 2006-2015.
Figuren viser både fordelingen i antal studier og i procent. Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier. Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier hvert år. Afrundede procentsatser.

4.2 Forskningsdesign og anvendte dataindsamlingsmetoder

4.2.1 Forskningsdesign

Tabel 30 viser studiernes anvendte forskningsdesign i perioden 2006-2015.

Forskningsdesign	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I alt
Etnografisk	20	22	16	26	24	27	33	41	74	61	344
Holdningsundersøgelse ("view study")	5	11	14	14	11	8	14	17	29	13	136
Casestudie	11	10	11	7	7	11	11	24	25	17	134
Tværsnitsstudie	11	7	4	9	6	21	21	10	13	7	109
Dokumentstudie	9	9	14	8	4	7	8	9	9	9	86
Aktionsforskning	5	4	4	3	1	4	4	4	5	11	45
Kohortestudie	1	1	3	3	1	6	2	2	4	3	26
Longitudinelt studie	0	0	0	0	2	6	4	3	4	6	25
Observationsstudie										24	24
Forskningskortlægning	2	0	2	1	2	0	5	0	1	6	19
Systematisk forskningskort-lægning	2	2	2	1	0	1	0	2	1	1	12
En gruppe før- og eftertest	1	4	0	1	0	1	0	1	1	2	11
Sekundær dataanalyse	2	1	1	0	1	1	1	0	2	2	11
Eksperimenter med randomiserede grupper	0	0	0	1	0	1	0	2	1	4	9
Eksperimenter med ikke-randomiserede grupper	0	1	2	0	1	1	1	1	2	0	9
En gruppe kun eftertest	2	3	0	0	0	0	1	1	0	1	8
Case control	1	2	1	0	1	0	1	0	0	0	6
Andet										5	5
Metodologisk studie	0	0	0	0	2	0	3	0	0	0	5
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	749

Tabel 30. Anvendte forskningsdesign, særskilt for årene 2006-2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.

Af Tabel 30 fremgår det, at der i perioden 2006-2015 var et stort antal studier, som anvendte et etnografisk design. Endvidere ses det, at antallet af etnografiske studier steg fra 41 i 2013 til 74 i 2014, men faldt igen til 61 i 2015. Dette skal naturligvis ses i lyset af den generelle stigning i antal inkluderede studier i kortlægningen for 2014. I 2015 blev svarkategorien *observationsstudier* tilføjet i spørgerammen, og i alt blev 24 af de inkluderede studier i forskningskortlægningen for 2015 registreret som observationsstudier.

For hele perioden 2006-2015 blev mange studier også registreret som *casestudier*, *holdningsundersøgelser (view studies)* og *tværsnitsstudier*, hvilket også fremgår af Figur 31, som illustrerer det totale antal registreringer pr. anvendt forskningsdesign i perioden 2006-2015. Ligeledes ses det i Tabel 30, at antallet af studier, som anvender et aktionsforskningsdesign, steg i 2015 set i forhold til de foregående års kortlægninger. Det fremgår desuden, at kun få inkluderede studier blev registreret med følgende forskningsdesign i 2006-2015: *eksperimenter med randomiserede grupper, én gruppe kun eftertest, sekundær dataanalyse, forskningskortlægning, systematisk forskningskortlægning, andet, case control, eksperimenter med ikke-randomiserede grupper* og *metodologiske studier*.

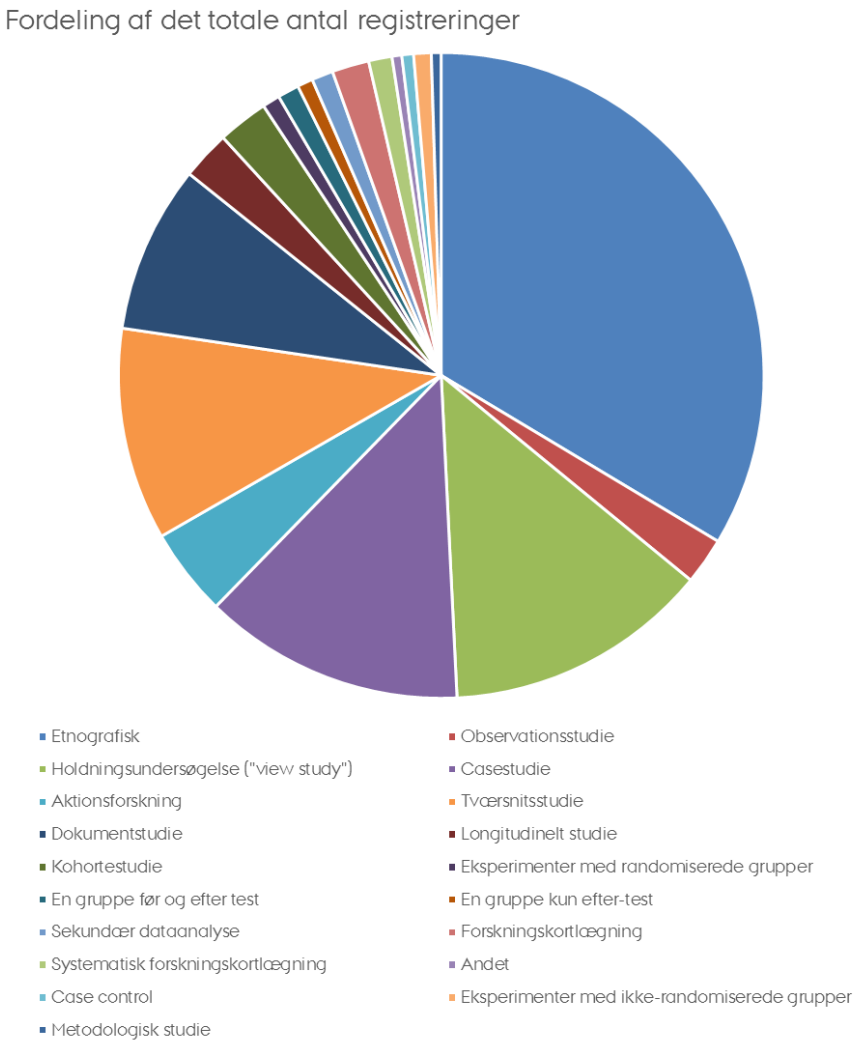

Figur 31. Anvendte forskningsdesign, set i forhold til det totale antal registreringer i årene 2006-2015.

4.2.2 Dataindsamlingsmetoder

I nedenstående tabel vises de dataindsamlingsmetoder, som er anvendt i studierne i årene 2007-2015. Der foreligger ikke data om studiernes dataindsamlingsmetoder i kortlægningen for 2006. Derudover har svarkategorierne ændret sig gennem årene, hvorfor ikke alle felter i Tabel 32 kan udfyldes. Det skal bemærkes, at nedenstående tabel, til forskel fra tidligere års perspektiveringer, udelukkende er baseret på data fra EPPI-reviewer. I tidligere rapporter er der i tabellerne over dataindsamlingsmetoder i nogle tilfælde blevet rapporteret data, som ikke fremgår af EPPI-reviewer (man havde fx valgt at håndkode kategorien *Anden dokumentation* i underkategorier, som ikke var en del af den officielle spørgeramme).

Dataindsamlingsmetoder	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I alt
Observation	28	20	30	27	31	42	45	59	54	336
En-til-en-interview (face to face eller telefon)	18	23	28	24	32	32	35	72	46	310
Spørgeskema	9	13	18	11	20	22	26	30	32	181
Fokusgruppeinterview	6	12	14	12	11	13	18	32	20	138
Anden dokumentation	18	11	15	15	20	25				104
Videooptagelse							30	32	33	95
Dagbog (feltnoter)	1	1	2	2	3	8	20	17	22	76
Sekundære data (fx offentlig statistik)	3	1	5	5	6	3	3	6	10	42
Lydoptagelse							7	21	7	35
Andre dataindsamlingsmetoder	2	2	0	1	6	3			21	35
Indsamling af data fra dagtilbud (mødeprotokol, kalender etc.)							6	9	13	28
Afsøgning af officielle dokumenter (love, regler, planer)							7	10	10	27
Klinisk test	2	0	0	0	2	3	0	0	2	9
Læreplansbaserede test (fx nationale test)	0	1	2	1	1	0	0	1	3	9
Fysisk test							3	2	2	7
Skole-/institutionsopgørelser	1	2	0	0	2	0	0	1	0	6
Praktisk test	0	0	1	0	0	1	0	2	0	4
Psykologisk test	2	0	1	0	0	0	0	1	0	4
Uoplyst	2	0	0	0	1	0				3
Præsentation af hypotetisk scenarie	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2
Antal studier inkluderet pr. år	54	51	52	51	73	83	82	132	119	697

Tabel 32. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for årene 2007-2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Der var ingen oplysninger om de anvendte dataindsamlingsmetoder i kortlægningen for 2006.

Der ses en tydelig sammenhæng mellem de anvendte dataindsamlingsmetoder (jf. Tabel 32), og studiernes forskningsdesign (jf. Tabel 30). Som det fremgår af Tabel 32, anvender langt størstedelen af de inkluderede studier observation som dataindsamlingsmetode, hvilket sandsynligvis hænger sammen med overvægten af inkluderede studier, som anvender et etnografisk design. Endvidere viser Tabel 32, at der udover observationer også i høj grad anvendes én-til-én-interview, og at spørgeskemaer og fokusgruppeinterview også har en vis vægt. Endelig er der i perioden 2013-2015 også registreret en væsentlig andel af studier, som anvender videooptagelse som dataindsamlingsmetode. Derimod anvender få studier test som dataindsamlingsmetode. Af de 697 studier, der er indgået i kortlægningerne i perioden 2007-2015, er det i alt 22 studier, der har anvendt en eller anden form for test som en del af studiets

dataindsamlingsmetode. I de fleste af disse få tilfælde er der tale om kliniske test eller test af fysisk bevægelse, mens der også i mindre omfang har været anvendt psykologiske test.

4.3 Forskningens indhold

4.3.1 Studiernes overordnede sigte

Tabel 33 viser studiernes sigte i kortlægningerne for perioden 2006-2015.

Studiets sigte	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I alt
Beskrivelse	32	25	27	33	35	58	70	70	31	89	470
Udforskning af relationer	23	31	24	13	11	18	14	13	88	21	256
'What works'	14	7	10	7	2	2	0	13	12	3	70
Forskningskortlægning	2	4	6	0	2	0	1	3	1	6	25
Udvikling af metoder	5	3	5	4	3	0	2	0	0		22
Antal svar givet	76	70	72	57	53	78	87	99	132	119	843
Antal studier, n=	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	749

Tabel 33. Studiernes overordnede sigte, særskilt for årene 2006-2015.
I perioden 2006-2013 har det været muligt at registrere flere svar pr. studie, herefter har det kun været muligt at registrere ét svar.

Af Tabel 33 fremgår det, at langt hovedparten af studierne havde et beskrivende sigte, men tabellen viser også et stort antal studier, som udforskede relationer. Der ses dog også store udsving i kodningen af de forskellige svarkategorier fra år til år. Fx blev kun 31 studier i 2014 registreret som havende et beskrivende sigte, mens tallet i 2015 nåede op på 89 studier på trods af det større antal inkluderede studier i 2014. Det er således ikke uproblematisk at sammenligne udsvingene fra år til år. Inden for de øvrige svarkategorier ses mindre variationer for perioden 2006-2015. Disse tal illustreres i Figur 34:

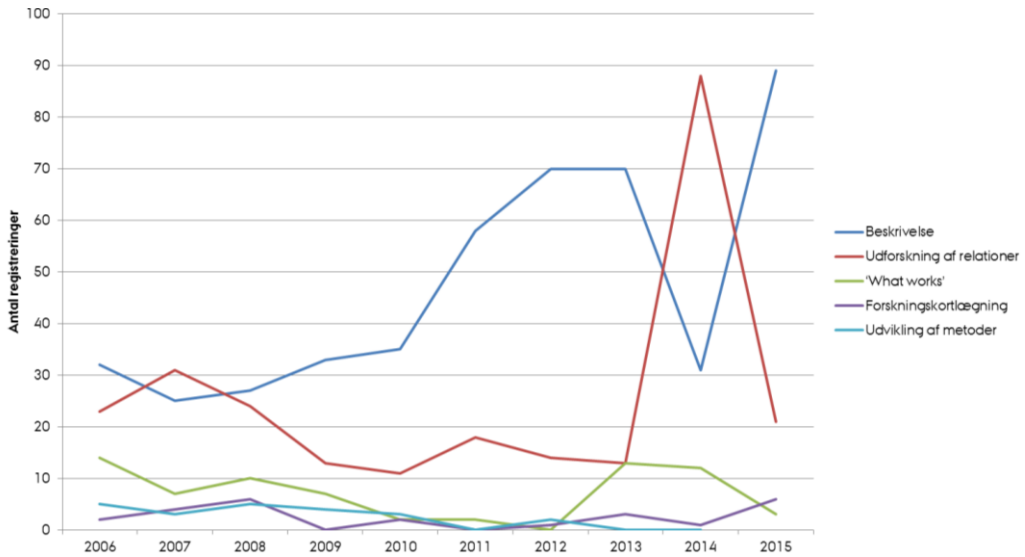

Figur 34. Studiernes overordnede sigte, særskilt for årene 2006-2015.

I Figur 34 ses en asymmetri indenfor kategorierne *beskrivelse* og *udforskning af relationer* i kortlægningen for 2014 i forhold til kortlægningerne for 2013 og 2015. Det er ikke umiddelbart muligt at forklare, hvorfor denne asymmetri forekommer.

4.3.2 Aktører

De inkluderede studier i forskningskortlægningerne for perioden 2006-2015 kan være rettet mod såvel dokumenter som fysiske og materielle forhold, men de vil i langt de fleste tilfælde også omhandle mennesker i og rundt om dagtilbuddene. Tabel 35 nedenfor giver en oversigt over, hvilke aktører studierne har omhandlet i årene 2006-2015. I tabellen skelnes der mellem tre distinkte grupper: børn, personale i institutionerne (praktikere og ledelse) og forældre.

Det skal her bemærkes, at spørgerammen har ændret sig undervejs i projektets levetid, således at flere aktører (fx *forvaltning*) er blevet tilføjet som mulige svarkategorier. Tidligere blev aktører fra fx *forvaltning* registreret via en samlekategori kaldet *personale "rundt om" institutionerne*. Særligt når det gælder kategorien *Børn* er der stor forskel på antallet af svarmuligheder de enkelte år. I perioden 2006-2012 blev børn som aktører registreret via blot én kodning, hvorefter der blev tilføjet en stigende mængde aldersinddelinger i spørgsmålet vedrørende aktører. Det betyder, at børn som aktører i 2014 og 2015 inddeles i samlet set syv mulige kodninger. Derfor skal tabellen læses med det forbehold, at antallet af registreringer under de forskellige kategorier år for år afhænger af den på dét tidspunkt gældende kodningspraksis og aktuelle spørgeramme. Bemærk, at tallene for *Personale* og *Børn* i 2015 er fremkommet ved at sammenlægge flere kategorier i den aktuelle spørgeramme. Derfor ses det, at antallet af registreringer under kategorien *Børn* er væsentligt højere i 2015 sammenlignet med tidligere år. Endvidere skal det understreges, at det er muligt at registrere flere aktører pr. studie, hvorfor det totale antal registreringer overstiger antallet af inkluderede studier for de enkelte år.

Studiet omhandler følgende aktører:	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I alt
Personale (praktikere samt ledelse)	48	45	50	39	38	56	72	49	99	102	598
Børn 0-6 år	25	36	21	29	29	35	48	78	75	102	478
Forældre	11	8	10	11	3	11	9	7	6	7	83
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	749

Tabel 35. Studiernes aktører, særskilt for årene 2006-2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.

Overordnet viser Tabel 35, ikke overraskende, at personale og børn i institutionerne er de aktører, som flertallet af studierne er rettet mod i hele kortlægningsperioden fra 2006-2015. Det er værd at bemærke, at studierne i årrækken 2006-2012 har omhandlet en større andel personale end børn. I 2013 gør det omvendte sig gældende, mens det i 2015 ses, at de to aktørgrupper er akkurat lige store. Kun en mindre andel af studierne omhandler forældre i hele perioden 2006-2015.

4.3.3 Studiernes forskningsemner

Gennem alle ti år, hvor skandinavisk forskning på dagtilbudsområdet er blevet kortlagt, er der også blevet foretaget registrering af de inkluderede studiers forskningsemner og pædagogiske temaer. I det følgende præsenteres de overordnede tendenser, når det gælder disse to forhold. Tabel 36 viser studiernes overordnede emner i årene 2006-2015. Også her har svarkategorierne i spørgerammen ændret sig gennem årene, hvorfor ikke alle felter i Tabel 36 kan udfyldes. I 2010 blev svarkategorien *Sundhed* tilføjet i spørgerammen, mens svarkategorierne *Kvalitet i dagtilbud*, *Overgang fra dagtilbud til skole*, *Børns bevægelse og udvikling*, *Barnets perspektiv* og *Pædagogiske praksisser* blev tilføjet i 2013. I 2015 blev svarkategorien *Økonomi* tilføjet. I NB-ECEC-databasen er de nye kategorier blevet tilføjet løbende, og studier fra tidligere år er derefter blevet re-indekseret.

Studiets emner	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I alt
Undervisning og læring	11	12	11	6	4	9	27	46	51	53	230
Pædagogiske praksisser								6	78	59	143
Andet	16	25	10	13	8	8	12	3	22	23	140
Lige muligheder	8	5	6	17	13	19	10	14	12	24	128
Evaluering og vurdering	8	8	11	12	12	7	8	4	10	19	99
Organisation og ledelse*	5	5	6	6	7	11	8	16	27		91
Læreplan	6	5	8	4	13	12	4	6	13	17	88
Policy	7	3	7	5	6	1	4	2	5	16	56
Barnets perspektiv								7	22	24	53
Kvalitet i dagtilbud								2	15	33	50
Sundhed					11	7	10	7	6	7	48
Børns bevægelse og udvikling								3	8	27	38
Metodologi	3	1	4	5	3	4	6	2	0	7	35
Organisation og læring*										26	26
Pædagogers karriere	3	1	1	0	3	7	4	0	2	5	26
Klasseledelse	4	1	4	2	1	1	1	1	3	7	25
Overgang fra dagtilbud til skole								2	3	7	12
Økonomi										5	5
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	749

Tabel 36. Emner, som studierne omhandler, særskilt for 2006-2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
*Bemærk at kategorien *Organisation og ledelse* i kortlægningen for 2015 er ændret til *Organisation og læring*.

Ser man på det totale antal registreringer for hele perioden, fremgår det, at emnet *Undervisning og læring* fylder mest, efterfulgt af *Pædagogiske praksisser*. Det er interessant, at emnet *Pædagogiske praksisser* samlet set opnår så mange registreringer, når man tager i betragtning, at kategorien først blev tilføjet i 2013. Det skal herudover nævnes, at flere af de kategorier, som blev tilføjet i 2013, også i 2015 positionerer sig som væsentlige kategorier med en relativt stor andel registreringer. Endelig viser tabellen, at en stor mængde registreringer i perioden 2006-2015 placerer sig indenfor kategorien *Lige muligheder*, hvilket også er tilfældet med svarkategorien *Andet*.

4.3.4 Studiernes pædagogiske temaer

Tabel 37 viser studiernes pædagogiske temaer for kortlægningerne 2006-2015. I 2014 blev svarkategorierne *Andet* og *Ikke relevant* tilføjet i spørgerammen, hvorfor disse ikke er udfyldt før 2014.

Studiets pædagogiske temaer	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I alt
Indhold	13	22	15	19	16	21	52	32	59	52	301
Arbejdsmetoder og didaktik	10	7	15	7	12	12	19	52	40	40	214
Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling	23	8	20	14	14	16	13	14	19	38	179
Værdier og etik	16	16	15	14	17	25	18	17	16	21	175
Formål	4	13	10	4	5	2	10	12	12	15	87
Arbejde med offentlige dokumenter (fx læreplaner, styringsdokumenter)	5	5	10	4	5	6	5	2	4	13	59
Ikke relevant									11	16	27
Andet									12	9	21
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	749

Tabel 37. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for årene 2006-2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.

Tabellen viser, at det pædagogiske indhold er den kategori, som oftest er registreret, når man betragter hele den tiårige kortlægningsperiode. Herefter følger temaerne *Arbejdsmetoder og didaktik*, *Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling* samt *Værdier og etik*. Der ses en stigning i antallet af studier med temaet *Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling* fra 19 studier i 2014 til 38 studier i 2015, til trods for at det totale antal inkluderede studier falder i samme periode. Ligeledes ses der en markant stigning i antallet af studier med temaet *Arbejdsmetoder og didaktik* fra 19 studier i 2012 til 52 studier i 2013, selvom det samlede antal inkluderede studier var stort set det samme for de to kortlægningsår. Endelig ses der en stigning i antallet af studier med temaet *Arbejde med offentlige dokumenter* fra 2014 til 2015.

4.3.5 Sociale og institutionelle aspekter

Eftersom dagtilbuddet som institution for børn beskæftiger sig med socialitet og relationer, er det gennem hele kortlægningsperioden også forsøgt at dokumentere forskellige sociale og institutionelle aspekter ved dagtibuddet ved hjælp af kategorierne *Relationer og kommunikation*, *Dagtilbuddet som lærende organisation*, *Inklusion og eksklusion*, *Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser*, *Ledelse og organisation* samt *Fysisk miljø*. I kortlægningen for 2015 blev svarkategorien *Ingen sociale eller institutionelle aspekter* tilføjet spørgerammen. Tabel 38 viser fordelingen af sociale og institutionelle aspekter ved studierne i årene 2006-2015.

Sociale og institutionelle aspekter ved studiet	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I alt
Relationer og kommunikation	23	18	18	16	15	19	21	47	61	60	298
Dagtilbuddet som lærende organisation	18	11	15	8	5	12	24	22	38	30	183
Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser	9	16	13	15	11	16	25	16	17	25	163
Ledelse og organisation	9	3	9	1	8	6	13	17	36	27	129
Inklusion og eksklusion	10	5	8	9	10	13	7	12	12	14	100
Fysisk miljø	6	3	2	4	7	9	14	15	13	27	100
Ingen sociale eller institutionelle aspekter										17	17
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	749

Tabel 38. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for årene 2006-2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.

Overordnet viser Tabel 38, at *Relationer og kommunikation* er den kategori, som oftest er registreret i hele kortlægningsperioden fra 2006-2015, med i alt 298 registreringer. Særligt de seneste tre kortlægningsår har denne kategori fyldt meget, hvilket naturligvis også skal ses i lyset af det store antal inkluderede studier disse år. Set over hele perioden 2006-2015 er *Dagtilbuddet som lærende organisation* den næsthyppigste kategori, med i alt 183 registreringer, efterfulgt af *Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser* med 163 registreringer samt endelig *Ledelse og organisation* med 129 registreringer. Det ses endvidere, at *Inklusion og eksklusion* samlet set får relativt få registreringer i hele kortlægningsperioden. Det samme gør sig gældende for kategorien *Fysisk miljø*, som dog får et væsentligt antal registreringer i årets kortlægning for 2015. Udviklingen i registreringen af studiernes sociale og institutionelle aspekter kan illustreres grafisk på følgende måde:

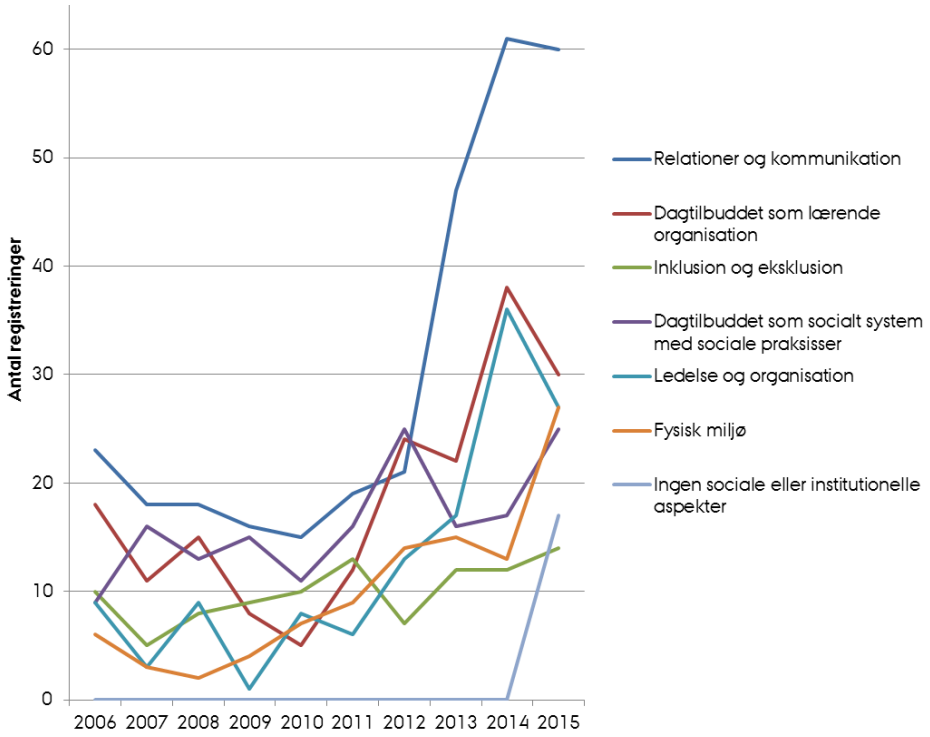

Figur 39. Sociale og institutionelle aspekter, særskilt for årene 2006-2015.

4.3.6 Dagtilbuddet i samfundet

Tabel 40 viser studiernes perspektiv på institutionen i samfundet angivet i antal registreringer for perioden 2006-2015.

Studiets perspektiv på institutionen i samfundet	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I alt
Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet	15	16	14	9	17	60	53	23	56	48	311
Ingen særlige samfunds-mæssige perspektiver	25	32	29	30	25	3	13	27	37	39	260
Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv	3	6	6	4	5	7	18	36	30	26	141
Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv	12	2	6	12	12	4	3	13	10	38	112
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	749

Tabel 40. Perspektiv på institutionen i samfundet, særskilt for årene 2006-2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.

Set over hele kortlægningsperioden er kategorien *Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet* den hyppigst registrerede, med i alt 311 registreringer. Særligt i perioden 2011-2015 har denne kategori opnået et højt antal registreringer, dog med et fald i 2013. Denne tendens skal naturligvis ses i lyset af det generelt høje antal inkluderede studier i samme periode. Samlet set er den næsthyppigste kategori *Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver* med i alt 260 registreringer efterfulgt af *Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv* med 141 registreringer og endelig *Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv* med 112 registreringer. Kategorien *Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv* fik kun få registreringer i perioden 2006-2011, som dog steg i perioden 2012-2014. Set i forhold til de øvrige kategorier er *Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv* alligevel den kategori, som får færrest registreringer i 2015. *Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv* modtager samlet set det laveste antal registreringer i perioden 2006-2015, dog er det interessant at bemærke, at der ses en større stigning i 2015, hvor kategorien er registreret i alt 38 gange, sammenlignet med 10 registreringer i 2014. Dette skal desuden ses i lyset af det høje antal inkluderede studier i kortlægningen for 2014 og tendensen i hele perioden 2006-2014, hvor kategorien *Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv* maksimalt har fået 13 registreringer. Endelig får kategorien *Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver* som nævnt et væsentligt antal registreringer gennem hele perioden, med undtagelse af året 2011. I årene 2006-2010 er denne kategori den hyppigst valgte, hvilket illustrerer, at det ikke altid er muligt at tillægge studierne et specifikt samfundsmæssigt perspektiv, som det defineres i spørgerammen.

Udviklingen i registreringen af forskellige perspektiver på institutionen i samfundet illustreres i Figur 41 nedenfor:

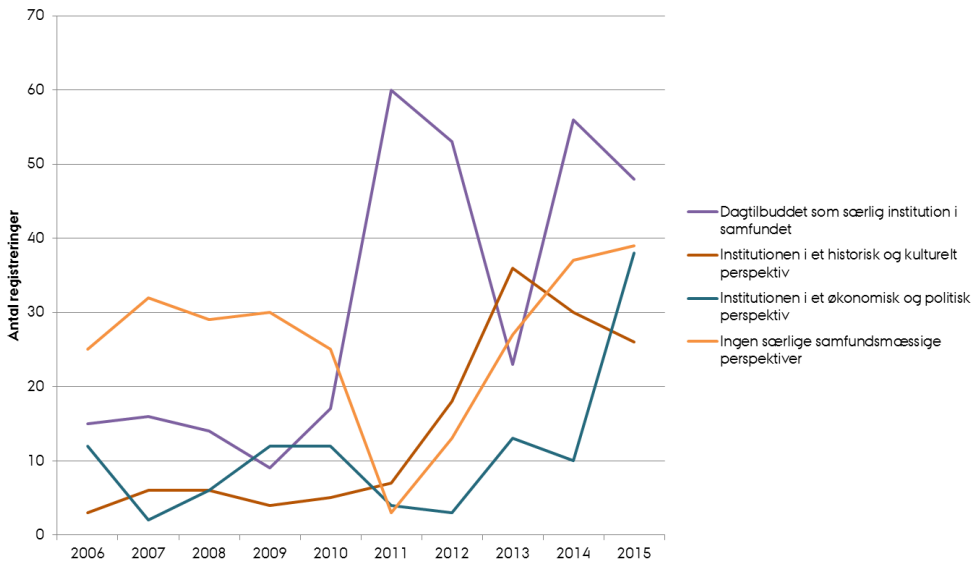

Figur 41. Perspektiv på institutionen i samfundet, særskilt for årene 2006-2015.

4.4 Evidensvægtning

En væsentlig del af kodningen af de studier, der indgår i forskningskortlægningen, er at foretage en vurdering af studiernes evidensvægt. Tabel 42 viser den samlede vurdering af studiernes evidensvægt i årene 2006-2015.

Samlet vurdering af studiernes evidensvægt	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I alt
Fordeling i antal studier:											
Høj	20	29	22	17	16	34	27	16	33	30	244
Middel	26	17	27	27	26	29	40	41	61	49	343
Lav	6	8	2	8	9	10	16	25	38	40	162
Antal studier inkluderet pr. år	52	54	51	52	51	73	83	82	132	119	749
Fordeling i procent:											
Høj	38%	54%	43%	33%	31%	47%	33%	20%	25%	25%	
Middel	50%	31%	53%	52%	51%	40%	48%	50%	46%	41%	
Lav	12%	15%	4%	15%	18%	14%	19%	30%	29%	34%	

Tabel 42. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for perioden 2006-2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
Afrundede procentsatser.

Udviklingen i fordelingen af evidensvægte kan illustreres grafisk på følgende måder:

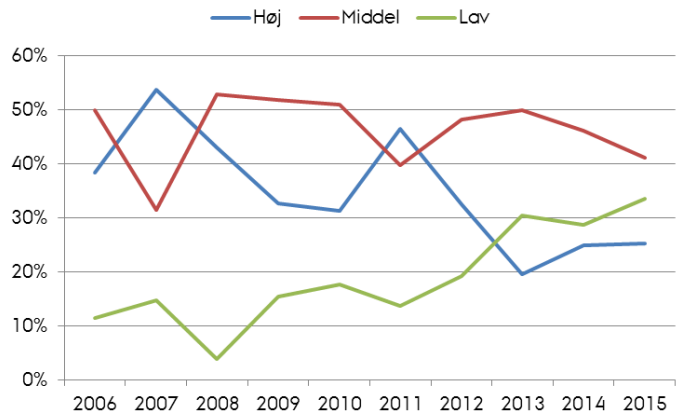

Figur 43. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for perioden 2006-2015. Angivet i procent.

Tabel 42 viser, at mellem 20 % og 25 % af studierne blev vurderet til høj evidensvægt i perioden 2013-2015, hvor det for perioden 2006-2012 var mellem 31 % og 54 % af studierne, som blev vurderet til høj evidensvægt. Mens antallet af studier med høj evidensvægt således har været svingende år for år, ses det tydeligt af Tabel 42 og Figur 43, at antallet af studier med lav evidensvægt har været relativt støt stigende fra 2008 til 2015. I perioden 2006-2012 var under 20 % af studierne vurderet til lav evidensvægt, hvorimod ca. 30 % af studierne var vurderet til lav evidensvægt i perioden 2013-2015. I perioden 2006-2015 var ca. halvdelen af studierne vurderet til middel evidensvægt, dog med undtagelse af 2007, hvor kun 31 % af studierne blev vurderet til middel evidensvægt, og i 2011 og 2015, hvor de lå på 40 %.

4.5 Afsluttende bemærkninger

Afslutningsvis skal det nævnes, at der nu med kortlægningerne for årene 2006-2015 er kodet og vurderet i alt 749 forskningspublikationer om skandinaviske dagtilbud for de 0-6-årige. Med dette års kortlægning af skandinavisk dagtilbudsforskning strækker projektet sig således over ti år, som har budt på såvel tilpasning af spørgeramme og kodningsstrategi som på skift af leverandør, ændret sammensætning af reviewgruppe som udvikling indenfor dagtilbudsforskningen. Endvidere har kortlægningsdisciplinen udviklet sig fra projektets begyndelse til nu, hvilket har givet anledning til løbende metodiske overvejelser og tilpasninger. En sådan udvikling og tilpasning er forventelig i ethvert længevarende projekt, men giver også anledning til udfordringer, når tendenser og strukturer i den skandinaviske dagtilbudsforskning skal perspektiveres på tværs af år. Dette afspejler sig i årets perspektivering af dagtilbudsforskningen, hvor der i nogle tilfælde må tages forbehold for fx manglende data eller uregelmæssigheder i tallene, som ikke nødvendigvis kan tilskrives tendenser i den skandinaviske dagtilbudsforskning. Således kan det tænkes, at perspektiveringen enkelte steder afspejler den kontinuerlige udviklingsproces, som projektet har gennemgået, og ikke blot tendenser inden for dagtilbudsforskningen. Samlet set bør disse forhold medtænkes i læsningen og anvendelsen af nærværende perspektivering, og som med fordel kan overvejes i den fremtidige udvikling af projektet.

5 Sammenfatning

5.1 Forskningskortlægningens formål og anvendelse

Siden 2006 er skandinavisk dagtilbudsforskning hvert år blevet kortlagt og vurderet. Denne rapport er en forskningskortlægning og perspektivering af skandinavisk forskning på dagtilbudsområdet for de 0-6-årige, som er publiceret i 2015. Ni tidligere kortlægninger har behandlet forskningen fra 2006-2014. Kortlægningen er udført af Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning (DCU) som et samarbejdsprojekt med Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). Projektet støttes endvidere af Utdanningsdirektoratet i Norge og Skolverket i Sverige.
Formålet med denne rapport er at øge kendskabet til og anvendelsen af skandinavisk dagtilbudsforskning. Resultaterne af den gennemførte forskningskortlægning anvendes som baggrundsdata i Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC), ligesom den kortlagte forskning danner grundlag for udarbejdelsen af EVA's magasin Bakspejlet og magasinet Vetuva, som udgives af Utdanningsdirektoratet.

5.2 Forskningskortlægningens metodiske fremgangsmåde

Årets forskningskortlægning er gennemført med afsæt i gængs praksis hos DCU. Overordnet har projektet tre hovedfaser: 1) systematisk søgning, 2) sortering af referencer og 3) kodning og vurdering af studierne. Den systematiske søgning blev foretaget i relevante databaser og pædagogiske tidsskrifter efter dagtilbudsforskning publiceret i året 2015. Derefter blev de fundne referencer sorteret for at sikre, at kun relevant forskning, der opfyldte projektets kriterier, blev inkluderet. Til slut blev den relevante forskning kodet og vurderet. I sidstnævnte fase har en ekstern reviewgruppe parallelt med DCU's medarbejdere vurderet de inkluderede studier i årets forskningskortlægning. Det vil sige, at alle relevante studier er vurderet af mindst én person fra reviewgruppen og én person fra DCU. Efterfølgende er der blevet udarbejdet forskningsresuméer for de studier, som blev vurderet til at være af høj eller middel evidens-vægt. Disse forskningsresuméer indgår i Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC). Hele arbejdsprocessen fra søgning til vurdering af studier er gennemført med softwareværktøjet EPPI-Reviewer, som er udviklet af EPPI-Centre ved Institute of Education, University of London.

Dette års kortlægning af skandinavisk dagtilbudsforskning er, ligesom kortlægningerne for perioden 2006-2012, udarbejdet af DCU, hvorimod de seneste to kortlægninger for årene 2013-2014 er udarbejdet af SFI-Campbell. I udarbejdelsen af dette års kortlægning er det forsøgt at sikre størst mulig kontinuitet i kodningen og vurderingen af de inkluderede studier ved blandt andet at videreføre det arbejde, som reviewgruppen har lagt i at udvikle spørgerammen i løbet af de seneste to års reviewprocesser. Heri ligger, at DCU har adopteret spørgeramme og tilhørende hjælpetekster fra kortlægningen for 2014.

5.3 Resultater af årets kortlægning

Der blev i året 2015 fundet i alt 119 skandinaviske studier om dagtilbud for 0-6-årige. Af disse 119 studier inddrager 55 data fra Sverige, 40 inddrager data fra Norge, og endelig inddrager

26 studier data fra Danmark. I tillæg til de skandinaviske data inddrager 7 studier data fra andre OECD-lande.

I 2015 står de kvalitative studier for 71 % af det samlede antal inkluderede studier, mens studier, som anvender kvantitative metoder eller mixed methods står for mindre andele, henholdsvis 14 % og 11 %. Endelig udgøres en beskeden andel af det samlede antal studier, 3 %, af forskningskortlægninger.

Med hensyn til brugen af specifikke forskningsdesign skal det bemærkes, at mange af studierne i årets kortlægning anvender mere end ét design, ligesom der anvendes en bred vifte af forskellige design. Det samme gør sig gældende for studiernes dataindsamlingsmetoder, hvor observation forekommer hyppigst, efterfulgt af én-til-én-interview, videooptagelse og brug af spørgeskema. Det markant mest anvendte design er etnografi, mens også observationsstudier fylder meget i årets forskning. Endvidere ses en del studier, som anvender design med casestudier, holdningsundersøgelser og aktionsforskning.

Årets studier om dagtilbud omhandler hyppigst praktikere (såsom pædagoger og pædagogmedhjælpere), som også er den hyppigste informantgruppe. Ser man på, hvilke emner der behandles i årets forskning, finder man en stor spredning. Dog er der markant flest studier med et overordnet fokus på *Pædagogiske praksisser* og *Undervisning og læring*. Der er desuden flere studier med et overordnet fokus på *Kvalitet i dagtilbud*, ligesom *Børns bevægelse og udvikling* også fylder i årets forskning.

Vender man sig endelig mod fordelingen på evidensvægte i årets skandinaviske dagtilbudsforskning, ses det, at 49 studier blev tildelt en middel evidensvægt, efterfulgt af 40 studier med en lav evidensvægt og endelig 30 studier, som fik tildelt en høj evidensvægt. Således blev samlet set 79 studier, svarende til ca. to tredjedele af årets 119 inkluderede studier, vurderet til at være af tilstrækkelig forskningskvalitet til at indgå i Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC).

5.4 Perspektivering af årets kortlægning ift. perioden 2006-2014

En perspektivering af dagtilbudsforskningen set over perioden 2006-2015 viser en forøgelse af antallet af inkluderede studier fra 2011-2013, efterfulgt af en meget markant stigning i 2014. Mere specifikt stiger antallet af inkluderede studier fra 82 studier i 2013 til 132 studier i 2014, for igen at falde i 2015 til 119 inkluderede studier. Denne udvikling indikerer, at 2014 var særligt i forhold til antallet af inkluderede studier, uden at det dog er muligt at afgøre, hvorfor det var tilfældet.

Et andet interessant forhold er, at andelen af studier publiceret på engelsk er steget markant sammenlignet med tidligere års kortlægninger. Mens det tilbage i 2006 kun var 4 % af de inkluderede studier, som var engelsksprogede, er det fra 19 % i 2009 steget år for år til 35 % i 2012 og til hele 50 % i 2015[9]. Den øgede tendens til at publicere på engelsk kan ses i lyset af indførslen af den bibliometriske forskningsindikator, som tilskynder til at publicere forskning på engelsk. Dertil kan det fremhæves, at flere og flere skandinaviske forskere inden for dagtilbudsområdet involveres i internationale forskningsnetværk, ligesom flere projekter gennemføres som større internationale projekter med involvering af forskere på tværs af lande og sprog, hvorfor det fælles publiceringssprog for den type tværnationale projekter ofte vil være engelsk.

[9] Bemærk, at data om publiceringssprog mangler for årene 2013-2014.

Endelig er det relevant at fremhæve, at perspektiveringen viser en stigning i andelen af studier vurderet til lav evidensvægt. Selv om det er vanskeligt at sige noget præcist om udviklingen i tildeling af henholdsvis høj, middel og lav evidensvægt på grund af svingninger i tallene år for år, ses det, at det i perioden 2006-2012 generelt var under 20 % af studierne, som blev vurderet til lav evidensvægt, mens ca. 30 % af studierne blev vurderet til lav evidensvægt i perioden 2013-2015.

6 Bilag

6.1 Dagtilbudsforskningen 2015. Fordelinger særskilt for studier af middel og høj evidensvægt.

I det følgende vises de særskilte fordelinger for studier af middel og høj evidensvægt, som inkluderes i databasen Nordic Base of Early Childhood Education and Care (NB-ECEC). Der ses, som i kapitel 3, på studiernes land, sigte, forskningsmetode og -design, kvalitetsvurdering mv. I alt er 79 studier vurderet til enten en middel eller høj evidensvægt.

Land som studiet er gennemført i	Antal	Procent
Sverige	38	48%
Norge	24	30%
Danmark	17	22%
Andre OECD-lande	1	1%

Tabel 44. Lande som studierne er gennemført i, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=79).
Afrundede procentsatser.

Studiets finansiering	Antal	Procent
Uoplyst	44	56%
Forskningsråd	14	18%
Ministerier/styrelser/kommuner	14	18%
Universiteter/forskningsinstitutioner	7	9%
Anden finansieringskilde	3	4%
Private fonde	1	1%

Tabel 45. Finansiering af studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=79).
Afrundede procentsatser.

Forskningsmetode	Antal	Procent
Kvalitativt studie	51	65%
Kvantitativt studie	14	18%
Mixed methods	11	14%
Forskningskortlægning	3	4%

Tabel 46. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=79. Afrundede procentsatser.

Forskningsdesign	Antal	Procent
Etnografisk	44	56%
Observationsstudie	15	19%
Holdningsundersøgelse ("view study")	9	11%
Casestudie	9	11%
Dokumentstudie	8	10%
Tværsnitsstudie	6	8%
Longitudinelt studie	4	5%
Eksperimenter med randomiserede grupper	4	5%
Andet	4	5%
Aktionsforskning	3	4%
Kohortestudie	3	4%
Forskningskortlægning	2	3%
Sekundær dataanalyse	1	1%
Systematisk forskningskortlægning	1	1%
En gruppe før- og eftertest	0	0%
En gruppe kun eftertest	0	0%
Case control	0	0%
Eksperimenter med ikke-randomiserede grupper	0	0%

Tabel 47. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=79).
Afrundede procentsatser.

Dataindsamlingsmetoder	Antal	Procent
Observation	35	44%
Én-til-én-interview (face to face eller telefon)	30	38%
Videooptagelse	24	30%
Spørgeskema	22	28%
Andre dataindsamlingsmetoder	15	19%
Dagbog (feltnoter)	14	18%
Indsamling af data fra dagtilbud (mødeprotokol, kalender etc.)	11	14%
Fokusgruppeinterview	11	14%
Afsøgning af officielle dokumenter (love, regler, planer)	8	10%
Sekundære data (fx offentlig statistik)	8	10%
Lydoptagelse	4	5%
Klinisk test	2	3%
Fysisk test	2	3%
Læreplansbaserede test (fx nationale test)	1	1%
Praktisk test	0	0%
Præsentation af hypotetisk scenarie	0	0%
Skole-/institutionsopgørelser	0	0%
Psykologisk test	0	0%

Tabel 48. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=79).
Afrundede procentsatser.

Studiets sigte	Antal	Procent
Beskrivelse	59	75%
Udforskning af relationer	15	19%
Forskningskortlægning	3	4%
'What works'	2	3%

Tabel 49. Studiernes overordnede sigte, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=79. Afrundede procentsatser.

Studiet omhandler følgende aktører	Antal	Procent
Ledere/ledelse	18	23%
Praktikere	50	63%
Børn 0-1 år	5	6%
Børn 1 år	15	19%
Børn 2 år	17	22%
Børn 3 år	29	37%
Børn 4 år	27	34%
Børn 5 år	33	42%
Børn 6 år	14	18%
Ingen information om børns alder	8	10%
Forældre	6	8%
Forvaltning, kommunal	7	9%
Forvaltning, statslig	4	5%
Politikere	2	3%
Fagforening	1	1%
Andre	7	9%
Ikke relevant	3	4%

Tabel 50. Studiernes aktører, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=79).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som aktører:	Antal	Procent
Børn 0-2 år	19	24%
Børn 3-6 år	46	58%
Andet	3	4%
Ikke relevant	29	37%

Tabel 51. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=79).
Afrundede procentsatser.

Hvem informerer studiet?	Antal	
Ledere/ledelse	24	30%
Praktikere	56	71%
Børn 0-1 år	2	3%
Børn 1 år	8	10%
Børn 2 år	9	11%
Børn 3 år	20	25%
Børn 4 år	19	24%
Børn 5 år	26	33%
Børn 6 år	11	14%
Ingen information om børns alder	8	10%
Forældre	9	11%
Forvaltning, kommunal	4	5%
Forvaltning, statslig	2	3%
Politikere	1	1%
Fagforening	1	1%
Andre	12	15%
Ikke relevant	2	3%

Tabel 52. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=79).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som informanter:	Antal	Procent
Børn 0-2 år	14	18%
Børn 3-6 år	38	48%
Andet	2	3%
Ikke relevant	38	48%

Tabel 53. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier (N=79).
Afrundede procentsatser.

Studiets emner	Antal	Procent
Pædagogiske praksisser	35	44%
Undervisning og læring	30	38%
Kvalitet i dagtilbud	24	30%
Børns bevægelse og udvikling	21	27%
Organisation og læring	19	24%
Lige muligheder	17	22%
Andet	17	22%
Barnets perspektiv	16	20%
Læreplan	12	15%
Evaluering og vurdering	11	14%
Policy	10	13%
Sundhed	7	9%
Klasseledelse	5	6%
Overgang fra dagtilbud til skole	5	6%
Økonomi	4	5%
Pædagogers karriere	4	5%
Metodologi	3	4%

Tabel 54. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=79).
Afrundede procentsatser.

Studiets pædagogiske temaer	Antal	Procent
Indhold	35	44%
Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling	25	32%
Arbejdsmetoder og didaktik	25	32%
Ikke relevant, da studiet ikke har et overordnet pædagogisk tema	14	18%
Værdier og etik	13	16%
Formål	8	10%
Arbejde med offentlige dokumenter (fx læreplaner, styringsdokumenter)	8	10%
Andet	6	8%

Tabel 55. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=79).
Afrundede procentsatser.

Sociale og institutionelle aspekter ved studiet	Antal	Procent
Relationer og kommunikation	37	47%
Ledelse og organisation	21	27%
Fysisk miljø	21	27%
Dagtilbuddet som lærende organisation	16	20%
Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser	16	20%
Ingen sociale eller institutionelle aspekter	12	15%
Inklusion og eksklusion	8	10%

Tabel 56. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=79).
Afrundede procentsatser.

Studiets perspektiv på institutionen i samfundet	Antal	Procent
Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet	31	39%
Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver	25	32%
Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv	24	30%
Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv	16	20%

Tabel 57. Perspektiv på institutionen i samfundet, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal inkluderede studier (N=79).
Afrundede procentsatser.

	Ja		Nej	
Vurdering af kvalitetsparametre	Antal	Procent	Antal	Procent
Er studiets kontekst tilstrækkeligt beskrevet?	77	97%	2	3%
Er studiets mål klart beskrevet?	77	97%	2	3%
Er sample og identificeringen af sample tilstrækkeligt beskrevet?	66	84%	13	16%
Er metoder brugt til dataindsamling tilstrækkeligt beskrevet?	73	92%	6	8%
Er dataanalysen tilstrækkeligt beskrevet?	64	81%	15	19%
Er studiet rapporteret med tilstrækkelig transparens?	75	95%	4	5%
Beskriver forfatteren, hvor studiets data er tilgængelige?	13	16%	66	84%
Undgår forfatteren selektiv afrapportering?	68	86%	11	14%
Er der etiske problemstillinger forbundet med studiet?	5	6%	74	94%
Var det valgte forskningsdesign passende for besvarelsen af studiets forskningsspørgsmål?	79	100%	0	0%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at skabe gentagelighed eller reliabilitet af dataindsamlingsmetoder og -redskaber?	69	87%	10	13%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere validitet eller troværdighed af dataindsamlingsmetoder og –redskaber?	61	77%	18	23%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere gentagelighed eller reliabilitet af dataanalysen?	61	77%	18	23%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere validitet eller troværdighed af dataanalysen?	58	73%	21	27%
Er revieweren af studiet uenig med forfatteren om studiets fund og konklusioner?	2	3%	77	97%

Tabel 58. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=79. Afrundede procentsatser.

I hvilken grad kan studiets forskningsdesign og metoder udelukke fejl/bias?	Antal	Procent
I høj grad	32	41%
I nogen grad	46	58%
Slet ikke	1	1%

Tabel 59. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=79. Afrundede procentsatser.

Forholder studiet sig til resultaternes generalisérbarhed?	Antal	Procent
Ja, studiet er generalisérbart til hele populationen	11	14%
Ja, studiet er ikke generalisérbart	10	13%
Ja, studiets resultater er generalisérbare på en kontekstuel eller konceptuel måde	22	28%
Ja, studiet er generalisérbart til andre grupper med lignende karakteristika	5	6%
Nej, studiet forholder sig ikke til generalisérbarheden	31	39%

Tabel 60. Om studiet forholder sig til generalisérbarhed, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=79. Afrundede procentsatser.

Samlet vurdering af studiets evidensvægt	Antal	Procent
Høj	30	38%
Middel	49	62%

Tabel 61. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=79. Afrundede procentsatser.

6.2 Dagtilbudsforskningen 2015. Fordelinger særskilt for studier af middel og høj vurdering for land.

I det næste følger fordelinger særskilt for studier af middel og høj evidensvægt, fordelt på de tre skandinaviske lande.

6.2.1 Danmark (i alt 17 studier)

Land som studiet er gennemført i	Antal
Danmark	17

Tabel 62. Antal studier, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.

Studiets finansiering	Antal	Procent
Ministerier/styrelser/kommuner	6	35%
Uoplyst	6	35%
Forskningsråd	2	12%
Anden finansieringskilde	2	12%
Private fonde	1	6%
Universiteter/forskningsinstitutioner	0	0%

Tabel 63. Finansiering af studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=17).
Afrundede procentsatser.

Forskningsmetode	Antal	Procent
Kvalitativt studie	7	41%
Mixed methods	6	35%
Kvantitativt studie	4	24%
Forskningskortlægning	0	0%

Tabel 64. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=17. Afrundede procentsatser.

Forskningsdesign	Antal	Procent
Etnografisk	7	41%
Eksperimenter med randomiserede grupper	4	24%
Aktionsforskning	3	18%
Andet	3	18%
Holdningsundersøgelse ("view study")	2	12%
Casestudie	2	12%
Tværsnitsstudie	2	12%
Dokumentstudie	2	12%
Observationsstudie	1	6%
Kohortestudie	1	6%
Longitudinelt studie	0	0%
En gruppe før- og eftertest	0	0%
En gruppe kun eftertest	0	0%
Sekundær dataanalyse	0	0%
Forskningskortlægning	0	0%
Systematisk forskningskortlægning	0	0%
Case control	0	0%
Eksperimenter med ikke-randomiserede grupper	0	0%

Tabel 65. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=17).
Afrundede procentsatser.

Dataindsamlingsmetoder	Antal	Procent
Observation	10	59%
Én-til-én-interview (face to face eller telefon)	7	41%
Spørgeskema	6	35%
Videooptagelse	6	35%
Fokusgruppeinterview	5	29%
Dagbog (feltnoter)	4	24%
Andre dataindsamlingsmetoder	4	24%
Indsamling af data fra dagtilbud (mødeprotokol, kalender etc.)	3	18%
Sekundære data (fx offentlig statistik)	3	18%
Afsøgning af officielle dokumenter (love, regler, planer)	2	12%
Klinisk test	2	12%
Fysisk test	2	12%
Læreplansbaserede test (fx nationale test)	1	6%
Lydoptagelse	0	0%
Praktisk test	0	0%
Præsentation af hypotetisk scenarie	0	0%
Skole-/institutionsopgørelser	0	0%
Psykologisk test	0	0%

Tabel 66. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=17).
Afrundede procentsatser.

Studiets sigte	Antal	Procent
Beskrivelse	10	59%
Udforskning af relationer	5	29%
'What works'	2	12%
Forskningskortlægning	0	0%

Tabel 67. Studiernes sigte, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=17. Afrundede procentsatser.

Studiet omhandler følgende aktører	Antal	Procent
Ledere/ledelse	8	47%
Praktikere	10	59%
Børn 0-1 år	3	18%
Børn 1 år	4	24%
Børn 2 år	4	24%
Børn 3 år	7	41%
Børn 4 år	6	35%
Børn 5 år	7	41%
Børn 6 år	5	29%
Ingen information om børns alder	4	24%
Forældre	4	24%
Forvaltning, kommunal	2	12%
Forvaltning, statslig	1	6%
Politikere	1	6%
Fagforening	0	0%
Andre	2	12%
Ikke relevant	0	0%

Tabel 68. Aktører, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=17).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som aktører	Antal	Procent
Børn 0-2 år	3	18%
Børn 3-6 år	10	59%
Andet	2	12%
Ikke relevant	5	29%

Tabel 69. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=17).
Afrundede procentsatser.

Hvem informerer studiet?	Antal	
Ledere/ledelse	9	53%
Praktikere	13	76%
Børn 0-1 år	1	6%
Børn 1 år	1	6%
Børn 2 år	1	6%
Børn 3 år	4	24%
Børn 4 år	3	18%
Børn 5 år	4	24%
Børn 6 år	3	18%
Ingen information om børns alder	6	35%
Forældre	4	24%
Forvaltning, kommunal	1	6%
Forvaltning, statslig	1	6%
Politikere	1	6%
Fagforening	1	6%
Andre	4	24%
Ikke relevant	0	0%

Tabel 70. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=17).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som informanter:	Antal	Procent
Børn 0-2 år	2	12%
Børn 3-6 år	9	53%
Andet	2	12%
Ikke relevant	6	35%

Tabel 71. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=17).
Afrundede procentsatser.

Studiets emner	Antal	Procent
Pædagogiske praksisser	7	41%
Undervisning og læring	6	35%
Organisation og læring	6	35%
Børns bevægelse og udvikling	6	35%
Kvalitet i dagtilbud	5	29%
Evaluering og vurdering	4	24%
Lige muligheder	3	18%
Sundhed	3	18%
Barnets perspektiv	3	18%
Andet	3	18%
Læreplan	2	12%
Policy	2	12%
Overgang fra dagtilbud til skole	2	12%
Økonomi	1	6%
Pædagogers karriere	1	6%
Klasseledelse	1	6%
Metodologi	0	0%

Tabel 72. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=17).
Afrundede procentsatser.

Studiets pædagogiske temaer	Antal	Procent
Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling	8	47%
Indhold	7	41%
Arbejdsmetoder og didaktik	7	41%
Ikke relevant, da studiet ikke har et overordnet pædagogisk tema	4	24%
Værdier og etik	3	18%
Formål	2	12%
Arbejde med offentlige dokumenter (fx læreplaner, styringsdokumenter)	2	12%
Andet	1	6%

Tabel 73. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=17).
Afrundede procentsatser.

Sociale og institutionelle aspekter ved studiet	Antal	Procent
Relationer og kommunikation	9	53%
Fysisk miljø	7	41%
Dagtilbuddet som lærende organisation	6	35%
Ledelse og organisation	6	35%
Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser	5	29%
Inklusion og eksklusion	3	18%
Ingen sociale eller institutionelle aspekter	0	0%

Tabel 74. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=17).
Afrundede procentsatser.

Studiets perspektiv på institutionen i samfundet	Antal	Procent
Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv	9	53%
Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet	6	35%
Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver	4	24%
Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv	3	18%

Tabel 75. Perspektiv på institutionen i samfundet, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=17).
Afrundede procentsatser.

Vurdering af kvalitetsparametre	Ja		Nej	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Er studiets kontekst tilstrækkeligt beskrevet?	17	100%	0	0%
Er studiets mål klart beskrevet?	16	94%	1	6%
Er sample og identificeringen af sample tilstrækkeligt beskrevet?	15	88%	2	12%
Er metoder brugt til dataindsamling tilstrækkeligt beskrevet?	15	88%	2	12%
Er dataanalysen tilstrækkeligt beskrevet?	15	88%	2	12%
Er studiet rapporteret med tilstrækkelig transparens?	17	100%	0	0%
Beskriver forfatteren, hvor studiets data er tilgængelige?	2	12%	15	88%
Undgår forfatteren selektiv afrapportering?	16	94%	1	6%
Er der etiske problemstillinger forbundet med studiet?	2	12%	15	88%
Var det valgte forskningsdesign passende for besvarelsen af studiets forskningsspørgsmål?	17	100%	0	0%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at skabe gentagelighed eller reliabilitet af dataindsamlingsmetoder og -redskaber?	13	76%	4	24%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere validitet eller troværdighed af dataindsamlingsmetoder og –redskaber?	14	82%	3	18%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere gentagelighed eller reliabilitet af dataanalysen?	15	88%	2	12%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere validitet eller troværdighed af dataanalysen?	15	88%	2	12%
Er revieweren af studiet uenig med forfatteren om studiets fund og konklusioner?	0	0%	17	100%

Tabel 76. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=17. Afrundede procentsatser.

I hvilken grad kan studiets forskningsdesign og metoder udelukke fejl/bias?	Antal	Procent
I høj grad	11	65%
I nogen grad	6	35%
Slet ikke	0	0%

Tabel 77. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=17. Afrundede procentsatser.

Forholder studiet sig til resultaternes generalisérbarhed?	Antal	Procent
Ja, studiet er generalisérbart til hele populationen	4	24%
Ja, studiet er ikke generalisérbart	2	12%
Ja, studiets resultater er generalisérbare på en kontekstuel eller konceptuel måde	4	24%
Ja, studiet er generalisérbart til andre grupper med lignende karakteristika	1	6%
Nej, studiet forholder sig ikke til generalisérbarheden	6	35%

Tabel 78. Om studierne forholder sig til generalisérbarhed, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=17. Afrundede procentsatser.

Samlet vurdering af studiets evidensvægt	Antal	Procent
Høj	7	41%
Middel	10	59%

Tabel 79. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=17. Afrundede procentsatser.

6.2.2 Norge (i alt 24 studier)

Land som studiet er gennemført i	Antal
Norge	24

Tabel 80. Antal studier, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.

Studiets finansiering	Antal	Procent
Uoplyst	15	63%
Universiteter/forskningsinstitutioner	5	21%
Ministerier/styrelser/kommuner	4	17%
Private fonde	1	4%
Anden finansieringskilde	1	4%
Forskningsråd	0	0%

Tabel 81. Finansiering af studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=24).
Afrundede procentsatser.

Forskningsmetode	Antal	Procent
Kvalitativt studie	16	67%
Kvantitativt studie	5	21%
Mixed methods	2	8%
Forskningskortlægning	1	4%

Tabel 82. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=24. Afrundede procentsatser.

Forskningsdesign	Antal	Procent
Etnografisk	13	54%
Observationsstudie	6	25%
Holdningsundersøgelse ("view study")	4	17%
Dokumentstudie	4	17%
Casestudie	3	13%
Tværsnitsstudie	2	8%
Longitudinelt studie	2	8%
Kohortestudie	2	8%
Sekundær dataanalyse	1	4%
Forskningskortlægning	1	4%
Andet	1	4%
Aktionsforskning	0	0%
Eksperimenter med randomiserede grupper	0	0%
En gruppe før- og eftertest	0	0%
En gruppe kun eftertest	0	0%
Systematisk forskningskortlægning	0	0%
Case control	0	0%
Eksperimenter med ikke-randomiserede grupper	0	0%

Tabel 83. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=24).
Afrundede procentsatser.

Dataindsamlingsmetoder	Antal	Procent
Én-til-én-interview (face to face eller telefon)	9	38%
Observation	8	33%
Spørgeskema	7	29%
Afsøgning af officielle dokumenter (love, regler, planer)	5	21%
Dagbog (feltnoter)	4	17%
Videooptagelse	4	17%
Fokusgruppeinterview	4	17%
Sekundære data (fx offentlig statistik)	4	17%
Indsamling af data fra dagtilbud (mødeprotokol, kalender etc.)	3	13%
Andre dataindsamlingsmetoder	3	13%
Lydoptagelse	1	4%
Klinisk test	0	0%
Fysisk test	0	0%
Læreplansbaserede test (fx nationale test)	0	0%
Praktisk test	0	0%
Præsentation af hypotetisk scenarie	0	0%
Skole-/institutionsopgørelser	0	0%
Psykologisk test	0	0%

Tabel 84. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=24).
Afrundede procentsatser.

Studiets sigte	Antal	Procent
Beskrivelse	18	75%
Udforskning af relationer	5	21%
Forskningskortlægning	1	4%
'What works'	0	0%

Tabel 85. Studiernes sigte, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=24. Afrundede procentsatser.

Studiet omhandler følgende aktører	Antal	Procent
Ledere/ledelse	6	25%
Praktikere	10	42%
Børn 0-1 år	2	8%
Børn 1 år	5	21%
Børn 2 år	4	17%
Børn 3 år	9	38%
Børn 4 år	7	29%
Børn 5 år	10	42%
Børn 6 år	3	13%
Ingen information om børns alder	2	8%
Forældre	2	8%
Forvaltning, kommunal	2	8%
Forvaltning, statslig	3	13%
Politikere	1	4%
Fagforening	1	4%
Andre	4	17%
Ikke relevant	1	4%

Tabel 86. Aktører, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=24).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som aktører:	Antal	Procent
Børn 0-2 år	5	21%
Børn 3-6 år	14	58%
Andet	0	0%
Ikke relevant	10	42%

Tabel 87. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=24).
Afrundede procentsatser.

Hvem informerer studiet?	Antal	
Ledere/ledelse	9	38%
Praktikere	13	54%
Børn 0-1 år	1	4%
Børn 1 år	2	8%
Børn 2 år	1	4%
Børn 3 år	4	17%
Børn 4 år	3	13%
Børn 5 år	7	29%
Børn 6 år	1	4%
Ingen information om børns alder	1	4%
Forældre	4	17%
Forvaltning, kommunal	2	8%
Forvaltning, statslig	1	4%
Politikere	0	0%
Fagforening	0	0%
Andre	6	25%
Ikke relevant	0	0%

Tabel 88. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=24).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som informanter:	Antal	Procent
Børn 0-2 år	3	13%
Børn 3-6 år	10	42%
Andet	0	0%
Ikke relevant	14	58%

Tabel 89. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=24).
Afrundede procentsatser.

Studiets emner	Antal	Procent
Organisation og læring	8	33%
Børns bevægelse og udvikling	8	33%
Pædagogiske praksisser	8	33%
Lige muligheder	6	25%
Barnets perspektiv	6	25%
Andet	6	25%
Undervisning og læring	5	21%
Policy	5	21%
Kvalitet i dagtilbud	4	17%
Økonomi	3	13%
Sundhed	2	8%
Metodologi	2	8%
Læreplan	2	8%
Evaluering og vurdering	1	4%
Pædagogers karriere	1	4%
Klasseledelse	1	4%
Overgang fra dagtilbud til skole	0	0%

Tabel 90. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=24).
Afrundede procentsatser.

Studiets pædagogiske temaer	Antal	Procent
Ikke relevant, da studiet ikke har et overordnet pædagogisk tema	6	25%
Indhold	5	21%
Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling	5	21%
Andet	5	21%
Værdier og etik	4	17%
Arbejdsmetoder og didaktik	4	17%
Formål	4	17%
Arbejde med offentlige dokumenter (fx læreplaner, styringsdokumenter)	2	8%

Tabel 91. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=24).
Afrundede procentsatser.

Sociale og institutionelle aspekter ved studiet	Antal	Procent
Relationer og kommunikation	9	38%
Fysisk miljø	9	38%
Ledelse og organisation	7	29%
Dagtilbuddet som lærende organisation	5	21%
Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser	4	17%
Inklusion og eksklusion	2	8%
Ingen sociale eller institutionelle aspekter	2	8%

Tabel 92. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=24).
Afrundede procentsatser.

Studiets perspektiv på institutionen i samfundet	Antal	Procent
Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver	11	46%
Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet	8	33%
Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv	8	33%
Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv	5	21%

Tabel 93. Perspektiv på institutionen i samfundet, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal norske studier af middel og høj evidensvægt (N=24).
Afrundede procentsatser.

	Ja		Nej	
Vurdering af kvalitetsparametre	Antal	Procent	Antal	Procent
Er studiets kontekst tilstrækkeligt beskrevet?	24	100%	0	0%
Er studiets mål klart beskrevet?	23	96%	1	4%
Er sample og identificeringen af sample tilstrækkeligt beskrevet?	23	96%	1	4%
Er metoder brugt til dataindsamling tilstrækkeligt beskrevet?	23	96%	1	4%
Er dataanalysen tilstrækkeligt beskrevet?	21	88%	3	13%
Er studiet rapporteret med tilstrækkelig transparens?	21	88%	3	13%
Beskriver forfatteren, hvor studiets data er tilgængelige?	3	13%	21	88%
Undgår forfatteren selektiv afrapportering?	19	79%	5	21%
Er der etiske problemstillinger forbundet med studiet?	3	13%	21	88%
Var det valgte forskningsdesign passende for besvarelsen af studiets forskningsspørgsmål?	24	100%	0	0%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at skabe gentagelighed eller reliabilitet af dataindsamlingsmetoder og -redskaber?	23	96%	1	4%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere validitet eller troværdighed af dataindsamlingsmetoder og –redskaber?	19	79%	5	21%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere gentagelighed eller reliabilitet af dataanalysen?	21	88%	3	13%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere validitet eller troværdighed af dataanalysen?	18	75%	6	25%
Er revieweren af studiet uenig med forfatteren om studiets fund og konklusioner?	1	4%	23	96%

Tabel 94. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=24. Afrundede procentsatser.

I hvilken grad kan studiets forskningsdesign og metoder udelukke fejl/bias?	Antal	Procent
I høj grad	6	25%
I nogen grad	17	71%
Slet ikke	1	4%

Tabel 95. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=24. Afrundede procentsatser.

Forholder studiet sig til resultaternes generalisérbarhed?	Antal	Procent
Ja, studiet er generalisérbart til hele populationen	4	17%
Ja, studiet er ikke generalisérbart	5	21%
Ja, studiets resultater er generalisérbare på en kontekstuel eller konceptuel måde	9	38%
Ja, studiet er generalisérbart til andre grupper med lignende karakteristika	1	4%
Nej, studiet forholder sig ikke til generalisérbarheden	5	21%

Tabel 96. Om studierne forholder sig til generalisérbarhed, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=24. Afrundede procentsatser.

Samlet vurdering af studiets evidensvægt	Antal	Procent
Høj	12	50%
Middel	12	50%

Tabel 97. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=24. Afrundede procentsatser.

6.2.3 Sverige (i alt 38 studier)

Land som studiet er gennemført i	Antal
Sverige	38

Tabel 98. Antal studier, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.

Studiets finansiering	Antal	Procent
Uoplyst	23	61%
Forskningsråd	11	29%
Ministerier/styrelser/kommuner	4	11%
Universiteter/forskningsinstitutioner	2	5%
Private fonde	0	0%
Anden finansieringskilde	0	0%

Tabel 99. Finansiering af studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=38).
Afrundede procentsatser.

Forskningsmetode	Antal	Procent
Kvalitativt studie	28	74%
Kvantitativt studie	5	13%
Mixed methods	3	8%
Forskningskortlægning	2	5%

Tabel 100. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=38. Afrundede procentsatser.

Forskningsdesign	Antal	Procent
Etnografisk	24	63%
Observationsstudie	8	21%
Casestudie	4	11%
Holdningsundersøgelse ("view study")	3	8%
Tværsnitsstudie	2	5%
Dokumentstudie	2	5%
Longitudinelt studie	2	5%
Forskningskortlægning	1	3%
Systematisk forskningskortlægning	1	3%
Aktionsforskning	0	0%
Kohortestudie	0	0%
Eksperimenter med randomiserede grupper	0	0%
En gruppe før- og eftertest	0	0%
En gruppe kun eftertest	0	0%
Sekundær dataanalyse	0	0%
Andet	0	0%
Case control	0	0%
Eksperimenter med ikke-randomiserede grupper	0	0%

Tabel 101. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=38).
Afrundede procentsatser.

Dataindsamlingsmetoder	Antal	Procent
Observation	17	45%
Én-til-én-interview (face to face eller telefon)	14	37%
Videooptagelse	14	37%
Spørgeskema	9	24%
Andre dataindsamlingsmetoder	8	21%
Dagbog (feltnoter)	6	16%
Indsamling af data fra dagtilbud (mødeprotokol, kalender etc.)	5	13%
Lydoptagelse	3	8%
Fokusgruppeinterview	2	5%
Afsøgning af officielle dokumenter (love, regler, planer)	1	3%
Sekundære data (fx offentlig statistik)	1	3%
Klinisk test	0	0%
Fysisk test	0	0%
Læreplansbaserede test (fx nationale test)	0	0%
Praktisk test	0	0%
Præsentation af hypotetisk scenarie	0	0%
Skole-/institutionsopgørelser	0	0%
Psykologisk test	0	0%

Tabel 102. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=38).
Afrundede procentsatser.

Studiets sigte	Antal	Procent
Beskrivelse	31	82%
Udforskning af relationer	5	13%
Forskningskortlægning	2	5%
'What works'	0	0%

Tabel 103. Studiernes sigte, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=38. Afrundede procentsatser.

Studiet omhandler følgende aktører	Antal	Procent
Ledere/ledelse	4	11%
Praktikere	30	79%
Børn 0-1 år	0	0%
Børn 1 år	6	16%
Børn 2 år	9	24%
Børn 3 år	13	34%
Børn 4 år	14	37%
Børn 5 år	16	42%
Børn 6 år	6	16%
Ingen information om børns alder	2	5%
Forældre	0	0%
Forvaltning, kommunal	3	8%
Forvaltning, statslig	0	0%
Politikere	0	0%
Fagforening	0	0%
Andre	1	3%
Ikke relevant	2	5%

Tabel 104. Aktører, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=38).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som aktører:	Antal	Procent
Børn 0-2 år	11	29%
Børn 3-6 år	22	58%
Andet	1	3%
Ikke relevant	14	37%

Tabel 105. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=38).
Afrundede procentsatser.

Hvem informerer studiet?	Antal	
Ledere/ledelse	6	16%
Praktikere	30	79%
Børn 0-1 år	0	0%
Børn 1 år	5	13%
Børn 2 år	7	18%
Børn 3 år	12	32%
Børn 4 år	13	34%
Børn 5 år	15	39%
Børn 6 år	7	18%
Ingen information om børns alder	1	3%
Forældre	1	3%
Forvaltning, kommunal	1	3%
Forvaltning, statslig	0	0%
Politikere	0	0%
Fagforening	0	0%
Andre	2	5%
Ikke relevant	2	5%

Tabel 106. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=38).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som informanter:	Antal	Procent
Børn 0-2 år	9	24%
Børn 3-6 år	19	50%
Andet	0	0%
Ikke relevant	18	47%

Tabel 107. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=38).
Afrundede procentsatser.

Studiets emner	Antal	Procent
Pædagogiske praksisser	20	53%
Undervisning og læring	19	50%
Kvalitet i dagtilbud	15	39%
Lige muligheder	8	21%
Læreplan	8	21%
Andet	8	21%
Børns bevægelse og udvikling	7	18%
Barnets perspektiv	7	18%
Evaluering og vurdering	6	16%
Organisation og læring	5	13%
Policy	3	8%
Klasseledelse	3	8%
Overgang fra dagtilbud til skole	3	8%
Sundhed	2	5%
Pædagogers karriere	2	5%
Metodologi	1	3%
Økonomi	0	0%

Tabel 108. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=38).
Afrundede procentsatser.

Studiets pædagogiske temaer	Antal	Procent
Indhold	23	61%
Arbejdsmetoder og didaktik	14	37%
Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling	12	32%
Værdier og etik	6	16%
Arbejde med offentlige dokumenter (fx læreplaner, styringsdokumenter)	4	11%
Ikke relevant, da studiet ikke har et overordnet pædagogisk tema	4	11%
Formål	2	5%
Andet	0	0%

Tabel 109. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=38).
Afrundede procentsatser.

Sociale og institutionelle aspekter ved studiet	Antal	Procent
Relationer og kommunikation	19	50%
Ingen sociale eller institutionelle aspekter	10	26%
Ledelse og organisation	8	21%
Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser	7	18%
Dagtilbuddet som lærende organisation	5	13%
Fysisk miljø	5	13%
Inklusion og eksklusion	3	8%

Tabel 110. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=38).
Afrundede procentsatser.

Studiets perspektiv på institutionen i samfundet	Antal	Procent
Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet	17	45%
Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver	10	26%
Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv	8	21%
Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv	7	18%

Tabel 111. Perspektiv på institutionen i samfundet, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal svenske studier af middel og høj evidensvægt (N=38).
Afrundede procentsatser.

	Ja		Nej	
Vurdering af kvalitetsparametre	Antal	Procent	Antal	Procent
Er studiets kontekst tilstrækkeligt beskrevet?	36	95%	2	5%
Er studiets mål klart beskrevet?	38	100%	0	0%
Er sample og identificeringen af sample tilstrækkeligt beskrevet?	28	74%	10	26%
Er metoder brugt til dataindsamling tilstrækkeligt beskrevet?	35	92%	3	8%
Er dataanalysen tilstrækkeligt beskrevet?	28	74%	10	26%
Er studiet rapporteret med tilstrækkelig transparens?	36	95%	2	5%
Beskriver forfatteren, hvor studiets data er tilgængelige?	8	21%	30	79%
Undgår forfatteren selektiv afrapportering?	33	87%	5	13%
Er der etiske problemstillinger forbundet med studiet?	0	0%	38	100%
Var det valgte forskningsdesign passende for besvarelsen af studiets forskningsspørgsmål?	38	100%	0	0%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at skabe gentagelighed eller reliabilitet af dataindsamlingsmetoder og -redskaber?	33	87%	5	13%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere validitet eller troværdighed af dataindsamlingsmetoder og –redskaber?	28	74%	10	26%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere gentagelighed eller reliabilitet af dataanalysen?	25	66%	13	34%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere validitet eller troværdighed af dataanalysen?	25	66%	13	34%
Er revieweren af studiet uenig med forfatteren om studiets fund og konklusioner?	1	3%	37	97%

Tabel 112. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=38. Afrundede procentsatser.

I hvilken grad kan studiets forskningsdesign og metoder udelukke fejl/bias?	Antal	Procent
I høj grad	15	39%
I nogen grad	23	61%
Slet ikke	0	0%

Tabel 113. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=38. Afrundede procentsatser.

Forholder studiet sig til resultaternes generalisérbarhed?	Antal	Procent
Ja, studiet er generalisérbart til hele populationen	3	8%
Ja, studiet er ikke generalisérbart	3	8%
Ja, studiets resultater er generalisérbare på en kontekstuel eller konceptuel måde	9	24%
Ja, studiet er generalisérbart til andre grupper med lignende karakteristika	3	8%
Nej, studiet forholder sig ikke til generalisérbarheden	20	53%

Tabel 114. Om studierne forholder sig til generalisérbarhed, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=38. Afrundede procentsatser.

Samlet vurdering af studiets evidensvægt	Antal	Procent
Høj	11	29%
Middel	27	71%

Tabel 115. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=38. Afrundede procentsatser.

6.3 Dagtilbudsforskningen 2015. Fordelinger særskilt for studier af lav evidensvægt.

I det næste vises særskilte fordelinger for de studier i årets kortlægning, som er blevet vurderet til en lav evidensvægt. Det drejer sig om i alt 40 studier.

Land som studiet er gennemført i	Antal	Procent
Sverige	17	43%
Norge	16	40%
Danmark	9	23%
Andre OECD-lande	6	15%

Tabel 116. Lande som studierne er gennemført i, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordelingen opgives som andel af det samlede antal studier af lav evidensvægt (N=40).
Afrundede procentsatser.

Studiets finansiering	Antal	Procent
Uoplyst	23	58%
Forskningsråd	7	18%
Ministerier/styrelser/kommuner	6	15%
Universiteter/forskningsinstitutioner	3	8%
Private fonde	1	3%
Anden finansieringskilde	1	3%

Tabel 117. Finansiering af studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det samlede antal studier af lav evidensvægt (N=40).
Afrundede procentsatser.

Forskningsmetode	Antal	Procent
Kvalitativt studie	34	85%
Kvantitativt studie	3	8%
Mixed methods	2	5%
Forskningskortlægning	1	3%

Figur 118. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=40. Afrundede procentsatser.

Forskningsdesign	Antal	Procent
Etnografisk	17	43%
Observationsstudie	9	23%
Casestudie	8	20%
Aktionsforskning	8	20%
Holdningsundersøgelse ("view study")	4	10%
Forskningskortlægning	4	10%
Longitudinelt studie	2	5%
En gruppe før- og eftertest	2	5%
Tværsnitsstudie	1	3%
Dokumentstudie	1	3%
En gruppe kun eftertest	1	3%
Sekundær dataanalyse	1	3%
Andet	1	3%
Kohortestudie	0	0%
Eksperimenter med randomiserede grupper	0	0%
Systematisk forskningskortlægning	0	0%
Case control	0	0%
Eksperimenter med ikke-randomiserede grupper	0	0%

Tabel 119. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=40).
Afrundede procentsatser.

Dataindsamlingsmetoder	Antal	Procent
Observation	19	48%
Én-til-én-interview (face to face eller telefon)	16	40%
Spørgeskema	10	25%
Videooptagelse	9	23%
Fokusgruppeinterview	9	23%
Dagbog (feltnoter)	8	20%
Andre dataindsamlingsmetoder	6	15%
Lydoptagelse	3	8%
Indsamling af data fra dagtilbud (mødeprotokol, kalender etc.)	2	5%
Afsøgning af officielle dokumenter (love, regler, planer)	2	5%
Sekundære data (fx offentlig statistik)	2	5%
Læreplansbaserede test (fx nationale test)	2	5%
Klinisk test	0	0%
Fysisk test	0	0%
Praktisk test	0	0%
Præsentation af hypotetisk scenarie	0	0%
Skole-/institutionsopgørelser	0	0%

Tabel 120. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=40).
Afrundede procentsatser.

Studiets sigte	Antal	Procent
Beskrivelse	30	75%
Udforskning af relationer	6	15%
Forskningskortlægning	3	8%
'What works'	1	3%

Tabel 121. Studiernes overordnede sigte, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=40. Afrundede procentsatser.

Studiet omhandler følgende aktører	Antal	Procent
Ledere/ledelse	8	20%
Praktikere	27	68%
Børn 0-1 år	2	5%
Børn 1 år	8	20%
Børn 2 år	10	25%
Børn 3 år	11	28%
Børn 4 år	15	38%
Børn 5 år	14	35%
Børn 6 år	11	28%
Ingen information om børns alder	4	10%
Forældre	1	3%
Forvaltning, kommunal	0	0%
Forvaltning, statslig	0	0%
Politikere	0	0%
Fagforening	0	0%
Andre	3	8%
Ikke relevant	1	3%

Tabel 122. Aktører, som studierne omhandler, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=40).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som aktører:	Antal	Procent
Børn 0-2 år	13	33%
Børn 3-6 år	24	60%
Andet	4	10%
Ikke relevant	11	28%

Tabel 123. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal danske studier af middel og høj evidensvægt (N=40).
Afrundede procentsatser.

Hvem informerer studiet?	Antal	Procent
Ledere/ledelse	10	25%
Praktikere	29	73%
Børn 0-1 år	1	3%
Børn 1 år	8	20%
Børn 2 år	10	25%
Børn 3 år	8	20%
Børn 4 år	14	35%
Børn 5 år	12	30%
Børn 6 år	7	18%
Ingen information om børns alder	1	3%
Forældre	4	10%
Forvaltning, kommunal	0	0%
Forvaltning, statslig	0	0%
Politikere	0	0%
Fagforening	0	0%
Andre	5	13%
Ikke relevant	1	3%

Tabel 124. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=40).
Afrundede procentsatser.

Studier med børn som informanter:	Antal	Procent
Børn 0-2 år	10	25%
Børn 3-6 år	18	45%
Andet	4	10%
Ikke relevant	17	43%

Tabel 125. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=40).
Afrundede procentsatser.

Studiets emner	Antal	Procent
Pædagogiske praksisser	24	60%
Undervisning og læring	23	58%
Kvalitet i dagtilbud	9	23%
Evaluering og vurdering	8	20%
Barnets perspektiv	8	20%
Lige muligheder	7	18%
Organisation og læring	7	18%
Policy	6	15%
Børns bevægelse og udvikling	6	15%
Læreplan	5	13%
Metodologi	4	10%
Klasseledelse	2	5%
Overgang fra dagtilbud til skole	2	5%
Økonomi	1	3%
Pædagogers karriere	1	3%
Sundhed	0	0%
Andet	0	0%

Tabel 126. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=40). Afrundede procentsatser.

Studiets pædagogiske temaer	Antal	Procent
Indhold	17	43%
Arbejdsmetoder og didaktik	15	38%
Vurdering, evaluering, kvalitetssikring og udvikling	13	33%
Værdier og etik	8	20%
Formål	7	18%
Arbejde med offentlige dokumenter (fx læreplaner, styringsdokumenter)	5	13%
Andet	3	8%
Ikke relevant, da studiet ikke har et overordnet pædagogisk tema	0	0%

Tabel 127. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=40).
Afrundede procentsatser.

Sociale og institutionelle aspekter ved studiet	Antal	Procent
Relationer og kommunikation	23	58%
Dagtilbuddet som lærende organisation	14	35%
Dagtilbuddet som socialt system med sociale praksisser	9	23%
Inklusion og eksklusion	6	15%
Ledelse og organisation	6	15%
Fysisk miljø	6	15%
Ingen sociale eller institutionelle aspekter	5	13%

Tabel 128. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=40)
Afrundede procentsatser.

Studiets perspektiv på institutionen i samfundet	Antal	Procent
Dagtilbuddet som særlig institution i samfundet	17	43%
Institutionen i et økonomisk og politisk perspektiv	14	35%
Ingen særlige samfundsmæssige perspektiver	14	35%
Institutionen i et historisk og kulturelt perspektiv	10	25%

Tabel 129. Perspektiv på institutionen i samfundet, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har været muligt at registrere flere svar pr. studie, hvorfor det totale antal svar overstiger antallet af studier.
Procentfordeling opgives som andel af det totale antal studier af lav evidensvægt (N=40).
Afrundede procentsatser.

	Ja		Nej	
Vurdering af kvalitetsparametre	Antal	Procent	Antal	Procent
Er studiets kontekst tilstrækkeligt beskrevet?	36	90%	4	10%
Er studiets mål klart beskrevet?	36	90%	4	10%
Er sample og identificeringen af sample tilstrækkeligt beskrevet?	15	38%	25	63%
Er metoder brugt til dataindsamling tilstrækkeligt beskrevet?	16	40%	24	60%
Er dataanalysen tilstrækkeligt beskrevet?	12	30%	28	70%
Er studiet rapporteret med tilstrækkelig transparens?	8	20%	32	80%
Beskriver forfatteren, hvor studiets data er tilgængelige?	38	95%	2	5%
Undgår forfatteren selektiv afrapportering?	12	30%	28	70%
Er der etiske problemstillinger forbundet med studiet?	7	18%	33	83%
Var det valgte forskningsdesign passende for besvarelsen af studiets forskningsspørgsmål?	28	70%	12	30%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at skabe gentagelighed eller reliabilitet af dataindsamlingsmetoder og -redskaber?	8	20%	32	80%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere validitet eller troværdighed af dataindsamlingsmetoder og –redskaber?	8	20%	32	80%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere gentagelighed eller reliabilitet af dataanalysen?	10	25%	30	75%
Er der gjort tilstrækkelige forsøg på at etablere validitet eller troværdighed af dataanalysen?	3	8%	37	93%
Er revieweren af studiet uenig med forfatteren om studiets fund og konklusioner?	11	28%	29	73%

Tabel 130. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=40. Afrundede procentsatser.

I hvilken grad kan studiets forskningsdesign og metoder udelukke fejl/bias?	Antal	Procent
I høj grad	2	5%
I nogen grad	19	48%
Slet ikke	19	48%

Tabel 131. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=40. Afrundede procentsatser.

Forholder studiet sig til resultaternes generalisérbarhed?	Antal	Procent
Ja, studiet er generalisérbart til hele populationen	3	8%
Ja, studiet er ikke generalisérbart	6	15%
Ja, studiets resultater er generalisérbare på en kontekstuel eller konceptuel måde	4	10%
Ja, studiet er generalisérbart til andre grupper med lignende karakteristika	2	5%
Nej, studiet forholder sig ikke til generalisérbarheden	25	63%

Tabel 132. Om studierne forholder sig til generalisérbarhed, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015.
Det har kun været muligt at registrere ét svar pr. studie.
N=40. Afrundede procentsatser.

6.4 Afsøgte databaser og søgestrenge

FORSKNINGSDATABASEN
daginstitution* OR børnehave* OR dagpleje* OR vuggestue* OR førskole* OR småbørnspædagogi* OR dagtilbud* OR preschool* OR kindergarten* OR daycare* OR creche* OR "nursery school*" OR "early childhood education"
For år: 2015

→Hits: 244

BIBLIOTEK.DK
ul=dk og (dk=37.21 eller dk=37.22 eller dk=37.24 eller dk=37.28 eller daginstitution? eller børnehave? eller dagpleje? eller vuggestue? eller førskole? eller småbørnspædagogi? eller dagtilbud?) og år=2015 og ma=(fag1 og bå)

→Hits: 111

ORIA
daginstitusjon* ELLER barnehage* ELLER familiebarnehage* ELLER daghjem* ELLER førskol* ELLER dagt* ELLER daycare* ELLER kindergarten* ELLER nursery school* ELLER preschool* ELLER creche* ELLER early childhood education* ELLER D=(372.2* OR 372.11* OR 643.5* OR 362.712*) OG årstall = 2015 OG (materiale = e-bøker ELLER bøker ELLER doktoravhandlinger)

→Hits: 417 (efter afgrænsning årstal og sprog: 392)

NORA
Daginstitusjon* = 0
Barnehage*= 91 (-studenterarbejder: 74)
Familiebarnehage* = 1
Daghem*= 0
Førskol*= 27 (-studenterarbejder: 24)
Dagt*= 5 (-studenterarbejder: 4)
Daycare*=1
Kindergarten*=8 (-studenterarbejder: 4)
Nursery school* = 0
Preschool*= 18 (-studenterarbejder: 4)
Creche*=0
Early childhood education = 4 (-studentarbejde: 1)

→Hits: 155 (minus studenterarbejder=44)

LIBRIS
ÅR:2015 AND land:sw AND (kl:Em-c.01 OR kl:Eab.01 OR förskolan OR daghem OR lekskola OR förskolepedagogik OR familjedaghem OR dagis)

→Hits: 223

ERIC
(norway* OR norwegian OR denmark* OR danish OR sweden* OR swedish OR scandinavia* OR nordic) AND (LV(early childhood education) OR LV(preschool education) OR LV(kindergarten))) NOT (rtype.exact("160 Tests/questionnaires") AND yr(2015)

→Hits: 78

DIVA PORTAL
(Förskol* OR daghem OR lekskola*
For: År=2015
FOR: Avancerad sökning: övrigt, artikel i forskningsöversikt, artikel i tidsskrift, doktoravhandling sammanlägning, doktoravhandling monografi, rapport, refereegranskat, övrigt vetenskapligt)

→Hits: 43

---OG---

(ECE OR "Early childhood education" OR preschool*
For: År=2015
FOR: Avancerad sökning: övrigt, artikel i forskningsöversikt, artikel i tidsskrift, doktoravhandling sammanlägning, doktoravhandling monografi, rapport, refereegranskat, övrigt vetenskapligt)

→Hits: 167

SKOLPORTEN.SE
Søg i afhandlinger, udført af Skolporten.

→Hits: 127

HÅNDSØGNING AF 11 TIDSSKRIFTER
Contemporary Issues in Early Childhood
European Early Childhood Education Research Journal
Early Child Development and Care
Early Childhood Education Journal
Journal of Early Childhood Research
International Journal of Early Childhood
International Research in Early Childhood Education
Journal of Early Childhood Teacher Education
Nordic Studies in Education
Nordisk Barnehageforskning
Scandinavian Journal of Educational Research

6.5 Spørgeramme

Section A

A1: Date of the review and names of the reviewers
Please enter the date of the review
Please enter the names of the reviewers

A2: Type of publication (only one coding allowed)
Journal article
Thesis/dissertation
Book
Book chapter
Report
Other (please specify)

A3: Please enter if the data used in this study is part of another study (only one coding allowed)
Yes, the data used in this study is part of another study (please specify)
No, the data used in this study are not part of another study (or no information provided).

A4: Publication language (only one coding allowed)
English
Danish
Norwegian
Swedish
Other language (please specify)

A5: Does this study have a broader focus and this data extraction just focus on one component of the study? (only one coding allowed)
Yes, the study has a broad focus (please specify)
No, the whole study is the focus of this data extraction

A6: What is the purpose of the study? (only one coding allowed)
Description
Exploration of relationships
"What works"
Mapping/synthesizing research

A7: Do authors report how the study was funded? (multiple coding allowed)
Research council/research foundation, please state the name of the funder
Ministry/government/local government, please state the name of the funder
University/research institutions, please state the name of the funder
Private funding, please state the name of the funder
Not stated
Other, please specify

A8: In which country or countries was the study carried out? (multiple coding allowed)

Denmark
Norway
Sweden
Other OECD countries, please specify

A9: From which country or countries is the study funded? (multiple coding allowed)

Denmark
Norway
Sweden
Other OECD countries, please specify
Other, please specify
Not stated

A10: Is the study qualitative or quantitative? Or is it a mixed methods research? (only one coding allowed)

The study is qualitative
The study is quantitative
The study is a mixed methods research
The study is a review/mapping (please specify)
Not stated

A11: What is the design of the study? (multiple coding allowed)

Ethnography
Observation study
View study
Case study
Action research
Cross-sectional
Document study
Longitudinal study
Cohort study
Case-control study
Controlled experiment with random allocation to groups (RCT)
Experiment with non-random allocation to groups (quasi-experiment)
One group pre-post test
One group post-test only
Secondary data analysis
Review (non-systematic)
Systematic review
Other (please specify)

A12: Which methods were used to collect the data? (multiple coding allowed)

Observation
One-to-one interview
Questionnaire
Report of diary (field notes)
Collection of data from day-care (minutes of meeting, calendar etc.)
Sound recording
Video
Official documents such as laws, regulations and programs
Clinical test
Physical test
Psychological test
Practical test
Focus group interview
Secondary data
Curriculum-based assessment
School/college records (e.g. attendance records)
Presentation of hypothetical scenario
Other (please specify)

A13: Which actors and their conditions are explored? (multiple coding allowed)

Educational staff: Leadership/management
Educational staff: Practitioner
Children between 0-1 years
Children 1 year
Children 2 years
Children 3 years
Children 4 years
Children 5 years
Children 6 years
No information provided on the age of the children
Parent
Governance: Municipal
Governance: State government
Politician
Other, please specify
Trade union
Not relevant

A14: In studies with children, which age groups are covered?

Age 0-2
Age 3-6
Other, please specify
Not applicable

A15: Who informs the study? (multiple coding allowed)

Educational staff: Leadership/management
Educational staff: Practitioner
Children between 0-1 years
Children 1 year
Children 2 years
Children 3 years
Children 4 years
Children 5 years
Children 6 years
No information provided on the age of the children
Parent
Governance: Municipal
Governance: State government
Politician
Trade union
Other, please specify
Not relevant

A16: In cases where children inform the study, which age groups are included?

Age 0-2
Age 3-6
Other, please specify
Not applicable

A17: In which type of institution(s) is data collected? (multiple coding allowed)

DK: Dagpleje
DK: Vuggestue
DK: Integrerede institutioner
DK: Børnehave
DK: Børnehaveklasse/0-klasse
SV: Daghjem
SV: Annan pedagogisk verksamhet (tidligere familjedaghem)
SV: Öppen förskola
SV: Förskola
SV: Förskoleklass
NO: Barnehage
NO: Familiebarnehage
NO: Åpen barnehage
Other, please specify
Not stated

Section B

B1: Is the context of the study reported? (only one coding allowed)

Yes, please specify
No, please specify

B2: What are the broad aims of the study, please specify? (only one coding allowed)

Explicitly stated (please specify)
Implicit (please specify)
Not stated

B3: What are the study research questions and if stated hypotheses? (only one coding allowed)

Explicitly stated (please specify)
Implicit (please specify)
Not stated

B4: Is a program or intervention being studied? (only one coding allowed)

Yes, please specify
No intervention or program is studied

B5: What are the results of the study as reported by the author(s)?

Please specify

B6: What do the author(s) conclude about the findings of the study?

Please specify

B7: Are ethical concerns/problems raised by the author about the way the study was done? (only one coding allowed)

Yes, please specify
No

B8: Please describe the sample used in the study and how the sample was identified and recruited, as reported by the author(s).

Please specify

B9: Please describe the methods used in the study to collect data, as reported by the author(s).

Please specify

B10: Please describe the methods of data analysis, as reported by the author(s).

Please specify

Section C

C1: Main topic(s)? (multiple coding allowed)

- Teaching and learning
- Equal opportunity
- Health
- Organization and learning
- Evaluation and assessment
- Methodology
- Curriculum
- Policy
- Economy
- Teacher career
- Classroom management
- Day-care quality
- Transition from day-care to school
- Children's physical action and development in day care
- Perspective of the child
- Pedagogical practices
- Other, please specify

C2: Main educational feature(s)? (multiple coding allowed)

- Content
- Basic values and/or ethics
- Assessment, evaluation, quality assurance and development
- Working method/educational method
- Intention and purpose
- Working with control documents
- Other, please specify
- Not relevant, this study does not have any main educational feature.

C3: Social and institutional aspect(s)? (multiple coding allowed)

- Relation and communication
- Learning organization
- Inclusion/exclusion
- Social system
- Management and organization
- Physical environment
- Not applicable

C4: The institution in society (multiple coding allowed)

- The institution in society
- The institution in a historical and cultural perspective
- The institution in an economical and political perspective
- Not applicable

Section D

D1: Is the context of the study adequately described? (only one coding allowed)

- Yes, please justify assessment
- No, please justify assessment

D2: Are the aims of the study clearly reported? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

D3: Is there an adequate description of the sample used in the study and how the sample was identified and recruited? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

D4: Is there an adequate description of the methods used in the study to collect data? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

D5: Is there an adequate description of data analysis? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

D6: Is the study reported with sufficient transparency? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

D7: Do the authors explicitly state where the full, original data are stored? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

D8: Do the authors avoid selective reporting bias? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

D9: Do reviewers assess that there are any ethical concerns/problems about the way the study was conducted? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

D10: Was the choice of research design appropriate for addressing the research question(s) posed? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

D11: Have sufficient attempts been made to establish the repeatability or reliability of data collection methods or tools? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

D12: Have sufficient attempts been made to establish the validity or trustworthiness of data collection tools and methods? (only one coding allowed)
Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

D13: Have sufficient attempts been made to establish the repeatability or reliability of data analysis? (only one coding allowed)

Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

D14: Have sufficient attempts been made to establish the validity or trustworthiness of data analysis? (only one coding allowed)

Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

D15: To what extent are the research design and methods employed able to rule out any other sources of error/bias which would lead to alternative explanations for the findings of the study? (only one coding allowed)

A lot, please justify assessment
A little, please justify assessment
Not at all, please justify assessment

D16: Does the author address the generalizability of the study? (only one coding allowed)

Yes, the study results are generalizable to the population
Yes, the author concludes that this study is not generalizable
Yes, the study results are generalizable in a contextual or conceptual way
Yes, the study results are generalizable to other groups with the similar characteristics
No, the author does not address the generalizability of the study

D17: In light of the above, do the reviewers differ from the authors over the findings or conclusions of the study? (only one coding allowed)

Yes, please justify assessment
No, please justify assessment

D18: Overall weight of evidence? (only one coding allowed)

High, please justify assessment
Medium, please justify assessment
Low, please justify assessment

6.6 Liste over tabeller og figurer

Figur 1. Filtrering af referencer fra søgning til kortlægning 11
Tabel 2. Oversigt over den samlede screening 13
Tabel 3. Lande som studierne er gennemført i i 2015 17
Tabel 4. Studiernes publiceringssprog i 2015 17
Figur 5. Studiernes publiceringssprog i 2015, særskilt for land 17
Tabel 6. Finansiering af studierne i 2015 18
Tabel 7. Anvendte forskningsmetoder i studierne i 2015 18
Tabel 8. Anvendte forskningsdesign i studierne i 2015 19
Tabel 9. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne i 2015 19
Tabel 10. Studiernes overordnede sigte i 2015 20
Tabel 11. Studiernes aktører i 2015 21
Tabel 12. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i 2015 21
Tabel 13. Aktører, som informerer studiet i 2015 22
Tabel 14. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i 2015 22
Tabel 15. Emner, som studierne omhandler i 2015 23
Tabel 16. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne i 2015 23
Tabel 17. Studiernes sociale og institutionelle aspekter i 2015 24
Tabel 18. Perspektiv på institutionen i samfundet i 2015 24
Tabel 19. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne i 2015 25
Tabel 20. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder i 2015 26
Tabel 21. Om studierne forholder sig til resultaternes generalisérbarhed i 2015 26
Tabel 22. Vurdering af studiernes evidensvægt i 2015 26
Figur 23. Antal inkluderede studier i forskningskortlægningerne 2006-2015 27
Tabel 24. Lande som studierne er gennemført i, særskilt for årene 2006-2015 28
Figur 25. Lande som studierne er gennemført i, særskilt for årene 2006-2015 28
Figur 26. Lande som studierne er gennemført i, særskilt for årene 2006-2015 29
Tabel 27. Studiernes publiceringssprog, særskilt for årene 2006-2015 29
Tabel 28. Publicering på eget sprog, særskilt for land i perioden 2006-2015 30
Tabel 29. Finansiering af studierne, særskilt for årene 2006-2015 31
Tabel 30. Anvendte forskningsdesign, særskilt for årene 2006-2015 32
Figur 31. Anvendte forskningsdesign, set i forhold til det totale antal registreringer i årene 2006-2015 33
Tabel 32. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for årene 2007-2015 34
Tabel 33. Studiernes overordnede sigte, særskilt for årene 2006-2015 35
Figur 34. Studiernes overordnede sigte, særskilt for årene 2006-2015 35
Tabel 35. Studiernes aktører, særskilt for årene 2006-2015 36
Tabel 36. Emner, som studierne omhandler, særskilt for 2006-2015 37
Tabel 37. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for årene 2006-2015 38
Tabel 38. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for årene 2006-2015 39
Figur 39. Sociale og institutionelle aspekter, særskilt for årene 2006-2015 39
Tabel 40. Perspektiv på institutionen i samfundet, særskilt for årene 2006-2015 40
Figur 41. Perspektiv på institutionen i samfundet, særskilt for årene 2006-2015 41
Tabel 42. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for perioden 2006-2015 41
Figur 43. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for perioden 2006-2015 42
Tabel 44. Lande som studierne er gennemført i, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015 46
Tabel 45. Finansiering af studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015 46
Tabel 46. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015 46
Tabel 47. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015 47

Tabel 48. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015. 47
Tabel 49. Studiernes overordnede sigte, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015. 48
Tabel 50. Studiernes aktører, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015. 48
Tabel 51. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier af middel og høj evidensvægt i 2015. 48
Tabel 52. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015. 49
Tabel 53. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier af middel og høj evidensvægt i 2015. 49
Tabel 54. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015. 50
Tabel 55. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015. 50
Tabel 56. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015. 50
Tabel 57. Perspektiv på institutionen i samfundet, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015. 51
Tabel 58. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015. 51
Tabel 59. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015. 51
Tabel 60. Om studiet forholder sig til generalisérbarhed, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015. 52
Tabel 61. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for studier af middel og høj evidensvægt i 2015. 52
Tabel 62. Antal studier, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 53
Tabel 63. Finansiering af studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 53
Tabel 64. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 53
Tabel 65. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 54
Tabel 66. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 54
Tabel 67. Studiernes sigte, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 55
Tabel 68. Aktører, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 55
Tabel 69. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 55
Tabel 70. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 56
Tabel 71. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 56
Tabel 72. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 57
Tabel 73. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 57
Tabel 74. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 57

Tabel 75. Perspektiv på institutionen i samfundet, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 58
Tabel 76. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 58
Tabel 77. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 58
Tabel 78. Om studierne forholder sig til generalisérbarhed, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 59
Tabel 79. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for studier gennemført i Danmark og med middel og høj evidensvægt i 2015. 59
Tabel 80. Antal studier, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 60
Tabel 81. Finansiering af studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 60
Tabel 82. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 60
Tabel 83. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 60
Tabel 84. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 61
Tabel 85. Studiernes sigte, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 61
Tabel 86. Aktører, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 62
Tabel 87. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 62
Tabel 88. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 63
Tabel 89. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 63
Tabel 90. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 64
Tabel 91. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 64
Tabel 92. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 64
Tabel 93. Perspektiv på institutionen i samfundet, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 65
Tabel 94. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 65
Tabel 95. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 65
Tabel 96. Om studierne forholder sig til generalisérbarhed, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 66
Tabel 97. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for studier gennemført i Norge og med middel og høj evidensvægt i 2015. 66
Tabel 98. Antal studier, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 67
Tabel 99. Finansiering af studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 67

Tabel 100. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 67
Tabel 101. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 67
Tabel 102. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 68
Tabel 103. Studiernes sigte, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 68
Tabel 104. Aktører, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 69
Tabel 105. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 69
Tabel 106. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 70
Tabel 107. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 70
Tabel 108. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 71
Tabel 109. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 71
Tabel 110. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 71
Tabel 111. Perspektiv på institutionen i samfundet, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 72
Tabel 112. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 72
Tabel 113. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 72
Tabel 114. Om studierne forholder sig til generalisérbarhed, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 73
Tabel 115. Vurdering af studiernes evidensvægt, særskilt for studier gennemført i Sverige og med middel og høj evidensvægt i 2015. 73
Tabel 116. Lande som studierne er gennemført i, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015. 74
Tabel 117. Finansiering af studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015. 74
Figur 118. Anvendte forskningsmetoder i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015. 74
Tabel 119. Anvendte forskningsdesign i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015. 75
Tabel 120. Anvendte dataindsamlingsmetoder i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015. 75
Tabel 121. Studiernes overordnede sigte, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015. 76
Tabel 122. Aktører, som studierne omhandler, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015. 76
Tabel 123. Studier med børn som aktører, særskilt for aldersgrupper i studier af lav evidensvægt i 2015. 76
Tabel 124. Aktører, som informerer studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015. 77
Tabel 125. Børn som informanter, særskilt for aldersgrupper i studier af lav evidensvægt i 2015. 77
Tabel 126. Emner, som studierne omhandler, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015. 77
Tabel 127. Pædagogiske temaer, som behandles i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015. 78
Tabel 128. Studiernes sociale og institutionelle aspekter, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015. 78
Tabel 129. Perspektiv på institutionen i samfundet, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015. 78
Tabel 130. Vurdering af kvalitetsparametre i studierne, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015. 79

Tabel 131. Studiernes evne til at udelukke bias og fejlkilder, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015. 79
Tabel 132. Om studierne forholder sig til generalisérbarhed, særskilt for studier af lav evidensvægt i 2015. 79

6.7 Liste over inkluderede forskningspublikationer fra 2015

Referencer markeret med * er sekundære referencer.

Ackesjö, H. (2015). Den komplexa väven: Att organisera för barns övergångar till och från förskoleklass. *Nordisk Barnehageforskning* 11(4), 1-16.

Albertsen, K., Kjær, B., Limborg, H. J., & Fournaise, M. (2015). *Inklusion i daginstitutioner: mellem pædagogik og arbejdsmiljø*. Valby: TeamArbejdsliv.

Alstad, G. T. (2015). Barnehagen som læringsarena for gryende flerspråklighet – en oversikt over forskning 1985–2015. *NOA : norsk som andrespråk* 30(1-2), 284-309.

Alvestad, T., & Sheridan, S. (2015). Preschool teachers' perspectives on planning and documentation in preschool. *Early Child Development and Care* 185(3), 377-392.

Axelsson, K., Hägglund, S., & Sandberg, A. (2015). Entrepreneurial Learning in Education : Preschool as a Take-Off for the Entrepreneurial Self. *Journal of Education and Training* 2(2), 40-58.

Berge, A. (2015). *Barnehagen i en brytningstid: Tradisjoner i spill og praksiser under press i den store barnehagen.* Ph.D. avhandling. Universitetet i Stavanger.

Bergman, M. E., & Fors, U. (2015). *Lärplattor och Appar i Förskolan har kommit för att stanna men för vadå? : En studie om appar med inriktning på matematik och språk i Upplandsbro och Vaxholms kommuner.* Stockholm: Stockholms Universitet.

Bigsten, A. (2015). *Fostran i förskolan.* Doktorsavhandling. Göteborgs universitet.

Bjørgen, K., & Svendsen, B. (2015). Kindergarten practitioners' experience of promoting children's involvement in and enjoyment of physically active play: Does the contagion of physical energy affect physically active play? *Contemporary Issues in Early Childhood* 16(3), 257-271.

Bleses, D., Højen, A., Andersen, M. K., Dybdal, L., & Sehested, K. (2015). *Sproget kan styrkes! Rapport om SPELL og Fart på sproget. Undersøgelser af effekten af to sprogindsatser.* Syddansk Universitet.

Blume, M. (2015). "Ah, oh, nejjjj!" om eksperimentelle processer i æstetisk pædagogisk praksis. *Nordisk Barnehageforskning* 9(2), 1-19.

Bourbour, M., Vigmo, S., & Samuelsson, I. P. (2015). Integration of Interactive Whiteboard in Swedish Preschool Practices. *Early Child Development and Care* 185(1), 100-120.

Brandlistuen, R. E., Helland, S. S., Evensen, L. A., Schjølberg, S., Tambs, K., Aase, H., & Wang, M. V. (2015). *Sårbare barn i barnehagen - betydningen av kvalitet.* Oslo: Nasjonalt folkehelseinstitutt

Bremberg, S. (2015). *Förskolan, barnen och framtiden*. Tankeverksamheten inom Arbetarrörelsen i Göteborg.

Brodin, J., & Renblad, K. (2015). Early Childhood Educators' Perspectives of the Swedish National Curriculum for Preschool and Quality Work. *Early Childhood Education Journal* 43(5), 347-355.

Brodin, J., Hollerer, L., Renblad, K., & Stancheva-Popkostadinova, V. (2015). Preschool teachers' understanding of quality in preschool: a comparative study in three European countries. *Early Child Development and Care* 185(6), 968-981.

Brody, D. L. (2015). The construction of masculine identity among men who work with young children, an international perspective. *European Early Childhood Education Research Journal* 23(3), 351-361.

Broman, I. T., Roth, A.-C. V., Palla, L., & Persson, S. (2015). *Förskola Tidig intervention. Delrapport från SKOLFORSK-projektet.* Stockholm: Vetenskapsrådet

Broström, S. (2015). Science in early childhood education. *Journal of Education and Human Development* 4(2), 107-124.

Broström, S., Sandberg, A., Johansson, I., Margetts, K., Nyland, B., Frøkjær, T., Kieferle, C., Seifer, A., Roth, A., Ugaste, A., & Vrinioti, K. (2015). Preschool teachers' views on children's learning: an international perspective. *Early Child Development and Care* 185(5), 824-847.

Bugge, A., Seelen, J. V., Herskind, M., Svendler, C., Thorsen, A. K., Dam, J., Tarp, J., Sørensen, M. H., Olesen, L. G., & Froberg, K. (2015). *Rapport for "Forsøg med Læring i Bevægelse".* Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.

Bäckman, K. (2015). *Matematiskt gestaltande i förskolan.* Åbo Akademi.

Bøe, M., & Hognestad, K. (2015). Directing and facilitating distributed pedagogical leadership: best practices in early childhood education. *International Journal of Leadership in Education.* DOI: 10.1080/13603124.2015.1059488

*Bøe, M., & Hognestad, K. (2015). «Det krever mye tankevirksomhet for du skal finne det rette øyeblikket» - Refleksjon i praksis i personalledelse. *Norsk pedagogisk tidsskrift* (5), 351-361.

Caiman, C., & Lundegård, I. (2015). Barns meningsskapande i ett projekt om biologisk mångfald och ekologi. *NORDINA* 11(1), 73-87.

Carlsen, K. (2015). *Formning i barnehagen i lys av Reggio Emilias atelierkultur.* Åbo Akademis förlag.

Castro, S., Granlund, M., & Almqvist, L. (2015). The relationship between classroom quality-related variables and engagement levels in Swedish preschool classrooms: a longitudinal study. *European Early Childhood Education Research Journal*, 1-14.

Damber, U. (2015). Read-alouds in preschool - A matter of discipline? *Journal of Early Childhood Literacy* 15(2), 256-280.

Danmarks Evalueringsinstitut (2015). *Natur og naturfænomener i dagtilbud: stærke rødder og nye skud.* Danmarks Evalueringsinstitut.

Ehrlin, A. (2015). Swedish preschool leadership - supportive of music or not? *British Journal of Music Education* 32(2), 163-175.

Ehrlin, A., Insulander, E., & Sandberg, A. (2015). Perspectives on Entrepreneurial Learning in the Early Years of Education. *Journal of Education and Human Development* 4(3), 40-58.

Evenstad, R., & Becher, A. A. (2015). Arkitektur og pedagogikk i samspill eller motspill? - om betydning av koherens mellom planlegging og etablering av nye typer barnehagebygg. *Nordisk Barnehageforskning* 10(2), 1-20.

Franck, K., & Nilsen, R. D. (2015). The (in)competent child: Subject positions of deviance in Norwegian day-care centres. *Contemporary Issues in Early Childhood* 16(3), 230-240.

Franzén, K. (2015). Under threes' mathematical learning. *European Early Childhood Education Research Journal* 23(1), 43-54.

Gitz-Johansen, T. (2015). Når testning griber ind i pædagogikken. *Paedagogisk Psykologisk Tidsskrift* 3, 44-62.

Gradovski, M., & Løkken, I. M. (2015). Chronotopic Thresholds, Reflection, and Transformation of Supervision Experiences for Preschool Assistants in Norwegian Preschools. *International Journal of Early Childhood* 47(2), 331-345.

Grøn, C. H. (2015). Resultater ved fronten – brugen af effektstyring i dagtilbud. *Politik* 18(1), 45-54.

Gunnestad, A., Mørreaunet, S., & Onyango, S. (2015). An international perspective on value learning in the kindergarten – exemplified by the value forgiveness. *Early Child Development and Care* 185(11-12), 1894-1911.

Gustafson, K., & van der Burgt, D. (2015). 'Being on the move': Time-spatial organisation and mobility in a mobile preschool. *Journal of transport geography* 46, 201-209.

Hagen, T. L. (2015). Hvilken innvirkning har barnehagens fysiske utemiljø på barns lek og de ansattes pedagogiske praksis i uterommet. *Nordisk Barnehageforskning* 10(5), 1-16.

Hallström, J., Elvstrand, H., & Hellberg, K. (2015). Gender and technology in free play in Swedish early childhood education. *International journal of technology and design education* 25(2), 137-149.

Hammarberg, L. (2015). *Att planera för barn och elever med funktionsnedsättning: en sammanställning av forskning, utvärdering och inspektion 1994-2014.* Stockholm: Skolverket.

Hedefalk, M., Almqvist, J., & Lundqvist, E. (2015). Teaching in preschool. *Nordic Studies in Education* 35(1), 20-36.

Holm, L. (2015). Kan du tage pigen op af kufferten? En analyse af sproglig evaluering i daginstitutioner. *EDUCARE - vetenskapliga skrifter* 2, 103-127.

Holmberg, C. (2015). *Så är det ju – den blir aldrig färdig! En etnografisk studie om förskolepedagogers arbete med pedagogisk dokumentation.* Licentiatavhandling. Stockholm Universitet.

Holm-Petersen, C., Andersen, L. B., Bjørnholt, B., Høybye-Mortensen, M., Ladegaard, L., & Andersen, V. N. (2015). *Ledelsesspænd på daginstitutionsområdet.* KORA.

Ibfelt, T., Engelund, E. H., Schultz, A. C., & Andersen, L. P. (2015). Effect of cleaning and disinfection of toys on infectious diseases and micro-organisms in daycare nurseries. *Journal of Hospital Infection* 89(2), 109-115.

Ibfelt, T., Engelund, E. H., Permin, A., Stenløkke Madsen, J., Schultz, A. C., & Percival Andersen, L. (2015). Presence of Pathogenic Bacteria and Viruses in the Daycare Environment. *Journal of Environmental Health* 78(3), 24-29.

Insulander, E., Ehrlin, A., & Sandberg, A. (2015). Entrepreneurial learning in Swedish preschools: possibilities for and constraints on children's active participation. *Early Child Development and Care* 185(10),1545-1555.

Jensen, M.-A. S. (2015). *Forskning og viden om 0-6-årige børns læring af matematik.* Sorø: University College Sjælland forlag.

Jensen, B., & Iannone, R. L. (2015). *CARE - curriculum quality analysis and impact review of European ECEC: D3.1: Comparative review of professional development approaches.* CARE Project.

Jensen, B., Jensen, P., & Rasmussen A. W. (2015). *Does Professional Development of Preschool Teachers Improve Child Socio-Emotional Outcomes?* IZA Discussion Paper No. 8957. Institute for the Study of Labor (IZA).

Jensen, N. R., Petersen, K. E., & Wind, A. K. (2015). *Daginstitutioner i udsatte boligområder: pædagogisk udvikling i arbejdet med udsatte børn og familier. Et forsknings- og udviklingsprojekt.* Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet.

Jordal, M. M., & Solbrække, K. N. (2015). Fra idealer til praksis. En Latour-inspirert studie av barnehageprosjektet "Ergonomi og pedagogikk hånd i hånd - helse i hver bevegelse". *Nordisk Barnehageforskning* 10(3), 1-17.

Kasin, O., & Slåtten, M. V. (2015). Likestilt og forskjellig? Om menn og likestilling i barnehagen. *Nordisk barnehageforskning* 9(8), 1-16.

Kittelsaa, A., & Tøssebro, J. (2015). *Vi sprenger grenser: Følgeevaluering av et pilotprosjekt.* NTNU Samfunnsforskning.

Knudsen, J. S., Aglen, G. S., Danbolt, I. A., & Engesnes, N. (2015). Barnehagens musikalske veivisere. *Norsk pedagogisk tidsskrift* 99(3-4), 294-306.

Kragh-Müller, G., & Ringsmose, C. (2015). *Pædagogisk kvalitet i store og små daginstitutioner. En rapport om børns trivsel, læring og udvikling i store og små daginstitutioner.* Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet.

*Kragh-Müller, G., & Ringsmose, C. (2015). Educational quality in preschool centers. *Childhood Education* 91(3), 198-205.

Krogstad K., & Hidle K.-M. W. (2015). Høytidsmarkering i religiøst mangfoldige barnehager. *Nordisk Barnehageforskning* 9(6), 1-17.

Kultti, A., & Odenbring Y. (2015). Collective and Individual Dimensions in Peer Positioning in Early Childhood Education. *Early Child Development and Care* 185(6), 868-882.

Kultti, A., & Pramling, N. (2015). Limes and Lemons: Teaching and Learning in Preschool as the Coordination of Perspectives and Sensory Modalities. *International Journal of Early Childhood* (47)1, 105-117.

Lager, K. (2015). *I spänningsfältet mellan kontroll och utveckling. En policystudie av systematiskt kvalitetsarbete i kommunen, förskolan och fritidshemmet.* Akademisk avhandling. Göteborgs Universitet.

Larsen, M. R., & Stanek, A. H. (2015). Young children and their conduct of everyday life. *Nordic Psychology* 67(3), 195-209.

Larsen, A. S. (2015). *Forstyrrelsers paradoksale kraft. En studie av hvordan forstyrrelser kan virke produktivt i pedagogisk arbeid i barnehagen.* Avhandling for graden philosophiae doctor. Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, Norsk senter for barneforskning.

Lembrér, D., & Meaney, T. (2015). Being and becoming as socialisation in a mathematical activity in preschool. *Nordisk Barnehageforskning* 11(5), 1-14.

Lindgren, T. (2015). *Bland dokumentationer, reflektioner och teoretiska visioner: idéer och diskurser om hur barn skapar mening i förskolan.* Malmö Studies in Educational Sciences: Licentiate Dissertation Series 2015:37. Malmö högskola, Fakulteten för lärande och samhälle.

Lindstrand , S. H. (2015). Are we spinning or is it the board? Young children's interaction with an interactive whiteboard in preschool. *Nordic Journal of Digital Literacy* 10(3), 124-144.

Lundqvist, J., Westling, M. A., & Siljehag, E. (2015). Special Educational Needs and Support Provisions in Swedish Preschools. A Multiple-Case Study. *International Journal of Early Childhood Special Education* 7(2), 270-290.

Lundström, M. (2015). *Förskolebarns strävanden att kommunicera matematik.* Göteborgs universitet, Utbildningsvetenskapliga fakulteten.

Löfdahl, A., & Folke-Fichtelius, M. (2015). Preschool's new suit: care in terms of learning and knowledge. *Early Years* 35(3), 260–272.

Løndal, K., Norbeck, K. B., & Thoren, A. H. (2015). How does a manmade outdoor area in a large, urban kindergarten afford physical activity to 5-year-old children. *Children, Youth and Environments* 25(2), 1-18.

Marklund, L. (2015). Preschool Teachers' Informal Online Professional Development in Relation to Educational Use of Tablets in Swedish Preschools. *Professional Development in Education* 41(2), 236-253.

Markussen-Brown, J. (2015). *Establishing Quality in Preschool Language and Literacy Environments.* Det Humanistiske Fakultet, Syddansk Universitet.

Martinsen, M. T. (2015). Structural conditions for children's play in kindergarten. *Nordic Early Childhood Education Research Journal* 10(1), 1-18.

Masoumi, D. (2015). Preschool teachers' use of ICTs: Towards a typology of practice. *Contemporary Issues in Early Childhood* 16(1), 5-17.

Michelsen, N. B. (2015). *Kvalitet i dagtilbud: en ph.d.-afhandling om styring af samarbejdet mellem den kommunale forvaltning og daginstitutionerne om kvalitet i dagtilbud.* Odense: Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.

Møller, S. J. (2015). Imagination, Playfulness, and Creativity in Children's Play with Different Toys. *American Journal of Play* 7(3), 322-346.

Nilsson, P. (2015). Catching the moments – coteaching to stimulate science in the preschool context. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education* 43(4), 296-308.

Nordtømme, S. (2015). En teoretisk utdyping av rom og materialitet som pedagogisk ressurs i barnehagen. *Nordisk Barnehageforskning* 10(4), 1-14.

Nordvik, G., & Alvestad, M. (2015). Danningsbegrepet i barnehagenes årsplaner – en diskursanalytisk tilnærming. *Nordisk Barnehageforskning* 11(10), 1-13.

Norling, M., & Sandberg, A. (2015). Language Learning in Outdoor Environments: Perspectives of preschool staff. *Nordisk Barnehageforskning* 9(1), 1-16.

Norling, M., Sandberg, A., & Almqvist, L. (2015). Engagement and Emergent Literacy Practices in Swedish Preschools. *European Early Childhood Education Research Journal* 23(5), 619-634.

Nygård, M. (2015). Kvalitet i læring i barnehagen. En analyse av styringsdokumenter fra OECD og Norge. *Nordisk Barnehageforskning* 11(7), 1-18.

Olesen, L. G., Kristensen, P. L., Korsholm, L., Koch, A. B., & Froberg, K., (2015). Correlates of objectively measured physical activity in 5-6-year-old preschool children. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness* 55(5), 513-526.

Olsen, B. (2015). Magt & meninger: Pædagogiske værdiprofiler blandt personalet i danske børnehaver. *Nordisk Barnehageforskning* 9(5), 1-17.

*Olsen, B. (2015). Foregribelsens dialektik: "skolens" nærvær i børnehavens pædagogiske værdiunivers. *Nordisk Barnehageforskning* 11(3), 1-15.

*Olsen, B. (2015). Sammenhænge mellem social oprindelse og pædagogiske profiler blandt personalet i danske børnehaver. *Praktiske Grunde. Nordisk tidsskrift for kultur- og samfundsvidenskab* 3(4), 57-114.

Palmér, H. (2015). Using tablet computers in preschool: How does the design of applications influence participation, interaction and dialogues? *International Journal of Early Years Education* 23(4), 365-381.

Persson, S. (2015). *En likvärdig förskola för alla barn: innebörder och indikatorer.* Stockholm: Vetenskapsrådet.

Petersen, P. (2015). *Appar och agency: barns interaktion med pekplattor i förskolan.* Institutionen för Pedagogik, Didaktik och Utbildningsstudier, Uppsala Universitet.

*Petersen, P. (2015). "That's how much I can do!" : Children's agency in digital tablet activities in a Swedish preschool environment. *Nordic Journal of Digital Literacy* 10(03), 145-169.

Pettersson, K. E. (2015). Sticky Dots and Lion Adventures Playing a Part in Preschool Documentation Practices. *International Journal of Early Childhood* 47(3), 443-460.

Pettersson, K. E. (2015). Children's participation in preschool documentation practices. *Childhood* 22(2), 231-247.

Pettersvold, M. (2015). Barns perspektiver på demokrati i barnehagen. *Utbildning & demokrati* 24(2), 91–109.

*Reiling, R. B., & Wendelborg, C. (2015). *Barn med særlige behov i barnehage: Delrapport for prosjektet "Undersøkelse av tilbudet til barn med særlige behov under opplæringspliktig alder".* Trondheim: NTNU Samfunnsforskning.

Samuelsson, I. P., Williams, P., & Sheridan, S. (2015). Stora barngrupper i förskolan relaterat till läroplanens intentioner. *Nordisk Barnehageforskning* 9(7), 1-14.

Sandberg, A., Broström, S., Johansson, I., Frøkjær, T., Kieferle, C., Seifert, A., Roth, A., Tull, M., Ugaste, A., & Laan, M. (2015). Children's Perspective on Learning. An International Study in Denmark, Estonia, Germany and Sweden. *Early Childhood Education Journal*, 1-11. doi: 10.1007/s10643-015-0759-5

Seland, M., Sandseter, E. B. H., & Bratterud, Å. (2015). One-to three-year-old children's experience of subjective wellbeing in day care. *Contemporary Issues in Early Childhood* 16(1), 70-83.

Sibley, E., Dearing, E., Toppelberg, C. O., Mykletun, A., & Zachrisson, H. D. (2015). Do increased availability and reduced cost of early childhood care and education narrow social inequality gaps in utilization? Evidence from Norway. *International Journal of Child Care and Education Policy* 9(1), 1-20.

Simonsson, M. (2015). The role of artefacts during transition into the peer group: 1-to 3-year-old children's perspective on transition between the home and the preschool in Sweden. *International Journal of Transitions in Childhood* 8, 14-24.

Skalická, V., Belsky, J., Stenseng, F., & Wichstrøm, L. (2015). Preschool-Age Problem Behavior and Teacher-Child Conflict in School: Direct and Moderation Effects by Preschool Organization. *Child Development* 86(3), 955-964.

Solstad, T. (2015). *Snakk om bildebøker! En studie av barnehagebarns resepsjon.* Kristiansand: Universitetet i Agder.

Storli, R., & Sandseter, E. B. H. (2015). Preschool teachers' perceptions of children's rough-and-tumble play (R&T) in indoor and outdoor environments. *Early Child Development and Care* 185(11-12), 1995-2009.

Sumpter, L., & Hedefalk, M. (2015). Preschool children's collective mathematical reasoning during free outdoor play. *The Journal of Mathematical Behavior* 39, 1-10.

Sundberg, B., Areljung, S., Due, K., Ekström, K., Ottander, C., & Tellgren, B. (2015). Understanding preschool emergent science in a cultural historical context through Activity Theory. *European Early Childhood Education Research Journal*, 1-14.

Sundqvist, P., Nilsson, T., & Gustafsson, P. (2015). Svensk förskolepersonals beskrivningar av teknik. *LUMAT* 3(2), 237-258.

Svensson, B., Andershed, H., & Janson, S. (2015). A Survey of Swedish Teachers' Concerns for Preschool Children at Risk of Maltreatment. *Early Childhood Education Journal* 43(6), 495-503.

Sørensen, M. (2015). *Drama, æstetisk læring og udvikling af dramatisk legekompetence i børnehaven.* Ph.d.-afhandling. Aarhus Universitet, Institut for Uddannelse og Pædagogik.

Thedvall, R. (2015). Managing preschool the Lean way. Evaluating work processes by numbers and colours. *Social Anthropology* 23(1), 42-52.

Tofteland, B. (2015). *Måltidsfellesskap i barnehagen – Demokratiets vugge? : En studie av samtaler med ansatte på småbarnsavdelinger.* Doktorgradsavhandling. Universitetet i Stavanger.

Tofteland, B. (2015). Med følelser som drivkraft: Måltidsfellesskap på småbarnsavdelinger som demokratisk praksis? I: Jansen, K., Kaurell, J., & Pålerud, T. (Red.), *Demokratiske praksiser i barnehagen*, 101-130. Bergen: Fagbokforlaget.

Togsverd, L. (2015). *Da kvaliteten kom til småbørnsinstitutionerne: beretninger om hvordan det går til når kvalitet på det småbørnspædagogiske område skal vides og styres.* Doctoral dissertation, Forskerskolen for Livslang Læring, Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning, Roskilde Universitet.

Ulla, B. (2015). *Arrangement av kropp, kraft og kunnskap; Ein studie av profesjonsutøvinga til barnehagelæraren.* Avhandling for graden philosophiae doctor (ph.d.). Det utdanningsvitenskaplige fakultet, Universitetet i Oslo.

Vangsnes, V., & Økland, N. T. G. (2015). Didactic Dissonance: Teacher Roles in Computer Gaming Situations in Kindergartens. *Technology, and Pedagogy and Education* 24(2), 211-230.

Vennberg, H. (2015). *Förskoleklass - ett år att räkna med : förskoleklasslärares möjligheter att följa och analysera elevers kunskapsutveckling i matematik*. Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik, Umeå universitet.

Vestad, I. L. (2015). "Now you see it, now you don't". On the challenge of inclusion in the perspective of children's everyday musical play. *Nordic Research in Music Education*, Yearbook Vol. 15, 85-103.

Vik, S. (2015). Tidlig innsats i barnehagen. En studie av barnehagelæreres forståelse av egen profesjonsrolle. *CEPRA-striben* 19, 14-21.

Vinterek, M., & Lindqvist, G. (2015). *Att utmana och stimulera barns utveckling och lärande i förskolan. En observationsstudie i fem förskolor*. Stockholm: Skolverket.

Wendelborg, C., Caspersen, J., Kittelsaa, A. M., Svendsen, S., Haugset, A. S., Kongsvik, T., & Reiling, R. B. (2015). *Barnehagetilbudet til barn med særlige behov: Undersøkelse av tilbudet til barn med særlige behov under opplæringspliktig alder.* NTNU Samfunnsforskning.

Westberg, E. B. (2015). *Ljud som samarbetspartners: En intra-aktiv studie om yngre barns ljudutforskande i förskolan*. Stockholms universitet.

Winger, N., & Eide, B. J. (2015). "Nytråkk" i gamle spor. Retrospektivt blikk på hverdagslivet i en småbarnsgruppe. *Nordisk Barnehageforskning* 9(4), 1-22.

Zachrisson, H. D., & Dearing, E. (2015). Family Income Dynamics, Early Childhood Education and Care, and Early Child Behaviour Problems in Norway. *Child Development* 86(2), 425-440.

Öhrfelt, M. S. (2015). *Barn i natur och natur i barn: en diskursanalys av texter om utomhuspedagogik och uteförskola*. Malmö Studies in Educational Sciences Licentiate Dissertation Series 2015:38

Åkerblom, A. (2015). Exploring the pedagogic relation - Supporting six-year-olds in making sense of physical motion. *Nordic Early Childhood Education Research* 11(6), 1-18.